

Népszerűtlen alkotmányosság

MILA VERSTEEG*

Az alkotmányokról általában úgy gondolják, hogy a nemzetek legfőbb értékeit fejezik ki. Gyakran a "Mi, a nép" nevében hirdetik ki őket, és a tudósok és a nagyközönség egyaránt úgy tekinti őket, mint a nép nézeteinek és értékeinek kifejeződését. Ez a cikk empirikusan mutatja be, hogy az alkotmányokról alkotott, széles körben elterjedt kép nem felel meg az alkotmányozás valóságának világszerte. A cikk kilencven ország 1981 és 2010 közötti alkotmányos-jogi döntéseit állítja szembe az ugyanebben az időszakban végzett, kulturális, vallási és társadalmi értékekre vonatkozó közel félmillió felmérésből származó adatokkal. Meglepő módon azt találja, hogy ebben az időszakban a nemzetek konkrét alkotmányos döntései és polgáraik értékrendje között általában gyenge vagy egyáltalán nem létező kapcsolat állt fenn. A cikk további bizonyítékokat mutat be egy eredeti felmérésből, amelyből kiderül, hogy az emberek túlnyomó többségükben szeretnék, ha értékeiket az alkotmányban rögzítenék. Ezek az eredmények együttesen azt sugallják, hogy a világ alkotmányait nem támogatják érdemben azok az emberek, akiket képviselnek, és hogy az alkotmányozás globális gyakorlata a "népszerűtlen alkotmányozás" gyakorlataként jellemezhető.

A cikk ezt a megállapítást egy olyan dilemmának tulajdonítja, amely az alkotmányos tervezés középpontjában áll. Amikor az alkotmányok a nemzeti eszmék és a népi értékek egyedi és meghatározó megnyilatkozásaiként szolgálnak, megsérthetik az egyetemes emberi jogi normákat vagy az alkotmánytervezés jól bevált elveit. Másrészt, amikor az alkotmányos szabályok csupán a jó alkotmányos tervezést és az egyetemes jogi normákat tükrözik, távol állhatnak a nép értékeitől és hagyományaitól, és ezért a gyakorlatban kudarcot vallhatnak. Az eredmények azt sugallják, hogy az alkotmányozók ezt a dilemmát nagyrészt az egyetemes jogok és a kész alkotmányos modellek javára oldották fel, ami megmagyarázza a népi értékektől való elszakadást.

BEVEZETÉS	2
I. AZ ALKOTMÁNYOK MINT POPULISTA DOKUMENTUMOK.....	7
A. ELŐSZÓ	7
B. RÉSZVÉTELI ELJÁRÁSOK.....	10
C. A JOGOKRÓL	SZÓLÓ
TÖRVÉNYJAVASLATOK ¹³	
II. AZ ALKOTMÁNYOS POPULIZMUS	MÉRÉSÉ ¹⁶

* A Virginiai Egyetem jogi karának docense; B.A., LL.M., Tilburgi Egyetem; LL.M., Harvard Law School; D. Phil., Oxfordi Egyetem. Köszönöm Lonna Cope-nak, Michelle Cowley-nak, Shai Dotan-nak, Justin Driver-nek, John Duffy-nak, David Erdosnak, Denis Galligan-nak, Richard Goldstone-nak, Tom Ginsburg-nak, Mike Gilbertnek, Rich Heinznek, Sarah Hardinnak, Dick Howardnak, Jeff King-nek, David

S. Law, Pedro Magalhães, Greg Mitchell, Jide Nzeli, Ana Maria Ibarra Olquin, John Setear, Paul Stephan, James Stern, valamint a Virginiai Egyetem kari műhelyének, a Virginiai Egyetem tudományos ebédjének és a Chicagói Egyetem jogi karának regionális nemzetközi jogi kollokviumának résztvevőit a hasznos megjegyzésekért és beszélgetésekért. Köszönöm Elizabeth Drake-nek, Benjamin Rogahnnak, Vahid Gholamapournak és Heidi Schrammnak a kiváló kutatási segítséget. Külön köszönöm Kevin L. Cope-nak, hogy többször is véleményezte a tanulmány vázlatát. Köszönöm a St. Louis-i Washington Egyetem Empirikus Jogi Kutatások Központjának nagylelkű pénzügyi támogatását az adatok 2007-2010 közötti részéhez.

III. AZ ALKOTMÁNYOS JOGOK ÉS A NÉPI ÉRTÉKEK KÖZÖTTI KAPCSOLAT EMPIRIKUS VIZSGÁLATA ²²	
A. ORSZÁGHATÁROKON ÁTÍVELŐ LEÍRÓ FELTÁRÁS.....	22
B. REGRESSZIÓS ELEMZÉS.....	25
IV. MELY ORSZÁGOKNAK VAN POPULISTA ALKOTMÁNYA.....	?30
A. A POPULISTA ALKOTMÁNYOK RANGSORA ³⁰	
B. AZ ALKOTMÁNYOS POPULIZMUS ELŐREJELZŐI ³⁴	
V. AZ EMBEREK AZT AKARJÁK, HOGY AZ ALKOTMÁNYUK POPULISTA LEGYEN.....	?37
A. NÉPSZERŰTLEN ALKOTMÁNYOSSÁG.....	37
B. EGY NÉPSZERŰTLEN AMERIKAI ALKOTMÁNY.....	?42
VI. A NÉPSZERŰTLEN ALKOTMÁNYOSSÁG LEHETSÉGES OKAI ⁴⁶	
A. FUNKCIONALIZMUS ⁴⁶	
B. UNIVERSALIZMUS.....	48
C. AZ ALKOTMÁNYTERVEZÉS DILEMMÁJA ⁵⁰	
KÖVETKEZTETÉS.....	55

BEVEZETÉS

Az alkotmányos értékek gyakran ellentétesek a népi értékekkel. Amikor Dél-Afrika 1996-os, apartheid utáni alkotmányát megírták, a dél-afrikaiak 88%-a tartotta erkölcsileg elfogadhatatlannak a homoszexualitást,¹ de az új alkotmány ennek ellenére egyenlő védelmet biztosított a szexuális irányultságtól függetlenül.² Ezzel szemben Hollandia, ahol a lakosság mindössze 22%-a ellenzi a homoszexualitást, soha nem védte alkotmányában a melegek jogait.³ Marokkóban egy nemrégiben végzett közvélemény-kutatás szerint a lakosság 95%-a semmilyen körülmények között nem lépne törvényes sztrájkba,⁴ annak ellenére, hogy az alkotmány kimondja, hogy a sztrájkhoz való jog a nemzet egyik legfőbb értéke.⁵ Ezzel szemben a brit lakosság 99%-a hajlandó lenne sztrájkolni, de a sztrájkjognak nincs alkotmányos státusza a brit jogban.⁶ A Dominikai Köztársaságban a lakosság 86%-a akarta, hogy erősebb legyen a sztrájkjog.

1. World Values Survey Ass'n, *World Values Survey 1981-2008 Official Aggregate v.20090901* (2009), <http://www.wvsevsdb.com/wvs/WVSDData.jsp>; a homoszexualitással kapcsolatos felmérési kérdés részleteit lásd az 1. táblázatban.

2. S. AFR. CONST., 1996 § 9(3) ("Az állam nem alkalmazhat közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést senkivel szemben egy vagy több okból, ideértve a faji hovatarozást, a nemet, a nemet, a nemet, a terhességet, a családi állapotot, az etnikai vagy társadalmi származást, a borszint, a szexuális irányultságot, az életkort, a fogyatékossgát, a vallást, a lelkiismeretet, a meggyözödést, a kultúrát, a nyelvet és a születést.").

3. World Values Survey Ass'n, *fenti* megjegyzés. 1.

4. *Id.*; a sztrájkjoggal kapcsolatos felmérési kérdés részleteit lásd az alábbi táblázatban.

5. ROYAUME DU MAROC [ÖNKORMÁNYZAT], 1996. szeptember 13., cikk. 14. cikk (Marokkó) ("A sztrájkjogot garantálni kell.").

6. Az ebben a cikkben elemzett országok túlnyomó többsége egyetlen dokumentumból álló, írott alkotmánnyal rendelkezik. A brit alkotmány azonban annyiban más, hogy íratlan egyezményekből és bírói értelmezésekből, valamint félig alkotmányos státuszt élvező jogszabályokból áll. Lásd A. V. DICEY, INTRODUCTION TO THE STUDY OF THE LAW OF THE CONSTITUTION 22 (8. kiadás, 1915) (az alkotmány definíciója: "minden olyan szabály, amely közvetlenül vagy közvetve érinti a szuverén hatalom elosztását vagy gyakorlását az államban"). Az e cikkben bemutatott elemzés céljából a következő dokumentumokat tekintettük alkotmányosnak: Magna Carta, Edw1297,25. cc. 1,1,9, 29; Habeas Corpus Act, Car1640,16. c1., 10; Habeas

a természeti környezet védelme - akár magasabb adók⁷ árán is -, de az alkotmányos dokumentum nem szól a környezetvédelemről. Ezzel szemben az egészséges környezethez való jog szerepel a litván alkotmányban,⁸ bár a litvánok legfeljebb 24%-a volt hajlandó fizetni a fokozott környezetvédelemért.⁹

Az alkotmányszövegek és a köznapi értékek közötti ilyen eltérések szöges ellentétben állnak azzal, ahogyan az alkotmánytudósok és a nagyközönség egyaránt érzékeli az alkotmányokat. Amióta a nemzetek alkotmányt írnak, ezeket a dokumentumokat az emberek és kormányuk közötti társadalmi szerződésként fogalmazták meg, amely a "kormányzó egyetértésében" gyökerezik.¹⁰ Napjainkban az alkotmányokat általában a "Mi, a nép" nevében hirdetik ki,¹¹ és gyakran népszavazáson fogadják el őket.¹² Az alkotmánytudósok rendszeresen állítják, hogy az alkotmányjog egyik fő célja a nemzet és a nép legmagasabb értékeinek megfogalmazása, megőrzése vagy kialakítása.¹³

Corpus Act, 1679, 31 Car. 2, c. 2; Bill of Rights, 1689, 1 W. & M., c. 2; Parliament Act, 1911, 1 & 2 Geo. 5, c. 13; Emberi jogi törvény, 1998, c. 42; Információs szabadságról szóló törvény, 2000, c. 36. A sztrájkhoz való jog nincs rögzítve e dokumentumok egyikében sem, és nem élvez alkotmányos státuszt sem a bírósági jogalkotás, sem az egyezmények révén. *Lásd* Federico Fabbrini, *Europe in Need of a New Deal: On Federalism, Free Market, and the Right to Strike*, GEO43. J. INT'L L. 1191-941175, (2012) (leírja, hogy az Egyesült Királyság kormánya nem hajlandó a sztrájkot jogként elismerni, ahelyett, hogy törvényben rögzített szabadságként kezelné).

7. World Values Survey Ass'n, *supra* note 1; a környezeti értékekre vonatkozó felmérési kérdés részleteit *lásd* az 1. táblázatban.

8. LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJA [ÖNKORMÁNYZAT], 1992. október 25., cikk. 53. cikk (lit.) ("Az államnak és minden egyes személynek meg kell védenie a környezetet a káros hatásoktól."); *id.* art. 54 ("Az állam gondoskodik a természeti környezet, az élővilág és a növények, az egyes természeti objektumok és a különleges értékű területek védelméről, és felügyeli a természeti erőforrások fenntartható használatát, helyreállítását és gyarapítását").

9. World Values Survey Ass'n, *fenti* megjegyzés. 1.

10. *Lásd például* a Függetlenségi Nyilatkozat 2. bekezdését (USA, 1776) ("Ezeket az igazságokat magától értetődőnek tartjuk. . . . That . . . [g]overnments . . . deriv[e] their just powers from the consent of the governed").

11. Denis J. Galligan, *The Sovereignty Deficit in Modern Constitutions*, 33 OXFORD J. LEGAL STUD. 702, 707 (2013) (bemutatja, hogy a demokratikus alkotmányok többségét a nép nevében hirdetik ki).

12. *Lásd* Tom Ginsburg, Zachary Elkins & Justin Blount, *Does the Process of Constitution-Making Matter?*, 5 ANN. REV. LAW & SOC. SCI. 201, 207 fig.1 (2009) (empirikusan dokumentálva, hogy napjainkban az alkotmányok több mint 40%-a népszavazás általi jóváhagyást igényel).

13. *Lásd pl.* BEAU BRESLIN, FROM WORDS TO WORLDS: EXPLORING CONSTITUTIONAL FUNCTIONALITY 5 (2009) (megjegyezve, hogy az alkotmányok elsődleges funkciója, hogy "elképzeljék, majd segítsenek megvalósítani egy közös kollektív létet"); ZACHARY ELKINS, TOM GINSBURG & JAMES MELTON, THE ENDURANCE OF NATIONAL CONSTITUCIONS 38 (2009) (megjegyezve, hogy "az alkotmányok szimbolikus funkciója a nemzet és céljainak meghatározása"); VICKI C. JACKSON, CONSTITUTIONAL ENGAGEMENT IN A TRANSNATIONAL ERA 155 (2009) (az alkotmányokat "a nemzeti önkifejezés formáiként írja le, amelyek keretet biztosítanak egy adott "nomoszon" belüli küzdelmek, kötelezettségvállalások és identitás kidolgozásához" (idézett kihagyva)); GARY JACOBSON, CONSTITUTIONAL IDENTITY 3 (2010) (azzal érvelve, hogy az alkotmányjog egyik alapvető funkciója a nemzet sajátos identitásának artikulálása); MARK TUSHNET, WEAK COURTS, STRONG RIGHTS: JUDICIAL REVIEW AND SOCIAL WELFARE RIGHTS IN COMPARATIVE CONSTITUTIONAL LAW 14 (2008) ("Az expresszizmus azt sugallja, hogy egy nemzetnek *van* egy (egyetlen) önértelmezése, amelyet alkotmánya kifejez". (kiemelés az eredetiben)); Geoffrey Brennan & Alan Hamlin, *Constitutions as Expressive Documents*, IN THE OXFORD

A legtöbb kortárs alkotmányelméletíró - beleértve a népi alkotmányvédőket és a bírói szupremácia hívei is - úgy véli, hogy az alkotmányoknak nagyobb demokratikus legitimitást kell élvezniük, mint a rendes jogalkotásnak. A népi alkotmányvédők az alkotmányt a nép által és a nép számára létrehozott dokumentumnak tekintik.¹⁴ Nemcsak azzal érvelnek, hogy az alkotmányoknak a népi értékeket kell tükrözniük,¹⁵ hanem azzal is, hogy "maguknak a népeknek" kell értelmezniük és végrehajtaniuk azokat.¹⁶ Míg a népi értelmezés és végrehajtás ellentmondásos lehet, az a nézet, hogy az alkotmányoknak a népi értékeket kell tükrözniük, nem az.¹⁷ Még a bírói szupremácia védelmezői is úgy vélik, hogy az alkotmányoknak a nép legfőbb értékeit kell tükrözniük. Ezek az elméletalkotók arra a normatív állításra építenek, hogy az alkotmánybíráskodásban rejlő ellentétességi nehézség megoldása érdekében az alkotmányoknak demokratikusabbnak kell lenniük, mint a közönséges jogalkotásnak.¹⁸ Azt állítják, hogy az alkotmányokat a "magasabb rendű jogalkotás" különleges pillanataiban kell létrehozni, amikor a nép összejön, túllép a szokásos rövidlátó érdekeken, és kifejezi legmagasabb törekvéseit és legmélyebben vallott értékeit.¹⁹ E logika szerint az alkotmányok a nép megfontolt mérlegelését képviselik, míg a hétköznapi jogalkotás a választott képviselők rövidlátó alkudozását, félelmeit és szenvedélyeit.²⁰ Az alkotmánnyal ellentétes rendes jogszabályok érvénytelenítése, bár névleg nem demokratikus, csupán a valódi akaratot közvetíti a polgárok felé.

HANDBOOK OF POLITICAL ECONOMY 329, 333-38 (Barry Weingast & Donald A. Wittman szerk., 2006) (hangsúlyozva, hogy az írott alkotmányok a nemzeti önértelmezést fejezik ki); Seth F. Kreimer, *Invidious Comparisons: Some Cautionary Remarks on the Process of Constitutional Borrowing*, 1 U. PA. J. CONST. L. 640, 648-50 (1999) (utalva arra, hogy az alkotmányok többek között a nemzeti identitás kifejezésére szolgálnak); H.W.O. Okoth-Ogendo, *Constitutions Without Constitutionalism: Reflections on an African Political Paradox*, in CONSTITUTIONALISM AND DEMOCRACY: TRANSITIONS IN THE CONTEMPORARY WORLD 65-6665, (Douglas Greenberg et al. eds., 1993) (megjegyezve, hogy az alkotmányok elválaszthatatlanul kapcsolódnak a szuverenitáshoz és a nemzet legfőbb értékeit hirdetik).

14. LARRY D. KRAMER, *MAGUK AZ EMBEREK*: (2004) (amely szerint a "népi alkotmányosság" a nép folyamatos részvételét jelenti az alkotmányos dokumentum megírásában, értelmezésében és végrehajtásában).

15. *Lásd id.* 7. o. (az Alkotmányt "alapvetően a nép akaratának aktusaként írja le: a nép chartája, amelyet a nép alkotott").

16. *Id.*, 7-8. o. (arra utalva, hogy az amerikai történelem nagy részében "'maguk a nép' ... volt felelős azért, hogy [az Alkotmányt] megfelelően értelmezzék és végrehajtsák").

17. *Lásd pl.* Laurence H. Tribe, *The People's Court*, N.Y. TIMES, Oct. at 24, 2004, A32 (arra utalva, hogy az alkotmány feletti utolsó szó meghagyása a népnek "kiveszi a törvényt az alkotmányjogból", és "ha az alkotmányjog nem lenne más, mint egy edény, amelybe a nép bármikor beleönthet bármit, amit csak akar", akkor az alkotmány megalkotásának egész lényege elveszne).

18. *Lásd pl.* BRUCE ACKERMAN, *WE THE PEOPLE* (61991).

19. *Id.*

20. *Id.* (hangsúlyozva, hogy az alkotmányokat a nép írja, míg a rendes törvényhozást a nép választott képviselői); *lásd még* JOHN FINN, *CONSTITUTIONS IN CRISIS: POLITICAL VIOLENCE AND THE RULE OF LAW* 5 (1991) (idézi John Potter Stockton álláspontját az 1871. évi Ku Klux Klan törvényről szóló viták során: "(idézett kihagyva); Jon Elster, *Intertemporal Choice and Political Thought*, in CHOICE OVER TIME 35-4535, (George Loewenstein & Jon Elster szerk., 1992) (az alkotmányos elkötelezettséget időbeli következtelenségi problémaként fogalmazza meg, amelynek során az alkotmányban rögzített racionális előzetes kötelezettségvállalásoknak kell irányítaniuk a félelem és szenvedély későbbi pillanatait).

az emberek.²¹ Egy alkotmánnyal "Péter józanul köti Pétert részegen", így szól a történet.²² Az alkotmányos gondolkodás egyébként megosztott iskoláit tehát az a gondolat egyesíti, hogy a nemzet legfőbb dokumentumának a nép akaratát kell tükröznie.

A közvélemény az alkotmányt általában úgy fogja fel, mint eszméinek és értékeinek kifejeződését. Az amerikai Tea Party mozgalom például azt állítja, hogy az alkotmány Amerika legmagasabb értékeit tükrözi, és azért mozgósított, hogy megvédje ezeket az értékeket a szerintük tolakodó kongresszussal szemben.²³ Hasonló állítások más országok alkotmányos diskurzusát is áthatják. A közelmúltbeli latin-amerikai radikális populista alkotmányok hullámától kezdve a 2011-es magyar alkotmányon²⁴ az újonnan megírt egyiptomi alkotmányig, az új alkotmányos dokumentumok elfogadását gyakran a népi értékekre és identitásra vonatkozó állítások övezik.²⁵

Ez a cikk azt sugallja, hogy az alkotmányjog természetéről alkotott, széles körben elterjedt kép nem felel meg az alkotmányozás valóságának világszerte. A cikk egy eredeti adathalmazra támaszkodva, amely az összes nemzeti alkotmány joggal kapcsolatos tartalmát felöleli, bemutatja, hogy az alkotmányok általában nem igazodnak a közvéleményhez. Konkrétan a cikk az országok alkotmányos jogokkal kapcsolatos döntéseit 1981 és 2010 között szembeállítja az ugyanezen időszakból kilencven országban az emberek kulturális, vallási és társadalmi értékeit vizsgáló közel félmillió háztartási felmérésből származó adatokkal. Az elemzésből kiderül, hogy általában nincs kapcsolat a konkrét alkotmányos döntések és a közvélemény között.²⁶ Például a homoszexualitásról alkotott közvélemény nem korrelál a meleg jogainak alkotmányos védelmével, az abortuszról alkotott közvélemény nem korrelál a meg nem született gyermekek alkotmányos védelmével, és a környezetvédelemről alkotott közvélemény nem korrelál a környezet alkotmányos védelmével.

Ráadásul kiderült, hogy a legtöbb ember nem akarja, hogy az alkotmánya elváljon az értékeitől. Ez a cikk a szerző által kidolgozott és több mint ezer, különböző országokból származó válaszadó körében körbeküldött eredeti felmérés további eredményeit mutatja be. Bár a minta mérete túl kicsi ahhoz, hogy határozott következtetéseket lehessen levonni, a felmérésből kiderül, hogy az emberek általában véve jobban szeretik, ha az alkotmányuk tükrözi az értékeiket. Ez a megállapítás tehát arra utal, hogy jelentős eltérés van közöttük, amit az emberek

21. ACKERMAN, *Supra* note at (18,6megjegyezve, hogy egy átlagos választási győzelem nem ad a politikusoknak "felhatalmazást arra, hogy olyan rendes törvényt alkossanak, amely megdönti a nép által korábban meghozott megfontolt döntéseket").

22. STEPHEN HOLMES, *PASSION AND CONSTRAINT: ON THE THEORY OF LIBERAL GOVERNMENT* (1351995) (azt sugallja, hogy az alkotmány a "józan Pétert", míg a rendes jogalkotás a "részeg Pétert" képviseli).

23. *Lásd* Jared A. Goldstein, *Can Popular Constitutionalism Survive the Tea Party Movement?*, 105 NW. U. L. REV. COLLOQUY 288, 292 (2011) ("A Tea Party mozgalom az amerikai jelleget formáló alapelveket az alkotmányban helyezi el, és azt állítja, hogy csak ezen elvek újjáélesztése mentheti meg a nemzetet a pusztulástól". (idézet kihagyva)).

24. *Lásd* Phoebe King, *Neo-Bolivarian Constitutional Design, in THE SOCIAL AND POLITICAL FOUNDATIONS OF CONSTITUCIONS* 366, 367 (Denis Galligan & Mila Versteeg szerk., 2013) (Venezuela, Ecuador és Bolívia közelmúltbeli alkotmányait radikális populista dokumentumokként jellemzi).

25. *Lásd* a VI. rész C. részét (az új magyar és egyiptomi alkotmányok nemzeti identitásra és népi értékekre vonatkozó állításainak leírása).

26. *Lásd* az alábbi III. részt.

akarnak az alkotmányuktól, és mit is tartalmaz a dokumentum valójában. E cikk szerint az alkotmányozás globális gyakorlatát a *népszerűtlen alkotmányozás* jellemzi. A cikk ezt a megállapítást az alkotmánytervezés középpontjában álló dilemmának tulajdonítja.²⁷ Az alkotmányelmélet ellenére az alkotmányt alkotók számára az alkotmány nemcsak a népi értékek kifejezésének fóruma, hanem az egyetemes emberi jogi normák megfogalmazásának és védelmének eszköze, valamint a nemzet tervezésének eszköze is. Ezek a különböző célok több szempontból is ellentmondásban lehetnek egymással. Amikor az alkotmányok a nemzeti eszmék és értékek egyedi és meghatározó megnyilatkozásaiként szolgálnak, figyelmen kívül hagyhatják az egyetemes emberi jogi normákat vagy az alkotmánytervezés jól bevált elveit. Ugyanakkor, ha az alkotmányos szabályok csupán a jó alkotmányos tervezést és az egyetemes értékeket tükrözik, távol állhatnak az emberek értékeitől és hagyományaitól, és a gyakorlatban kudarcot vallhatnak. Az ebben a cikkben bemutatott empirikus adatok azt sugallják, hogy az alkotmányozók az egyetemes jogok és a készen kapott alkotmányos modellek, ami megmagyarázza, hogy az alkotmányok nem kapcsolódnak a népi értékekhez.

A cikk további része a következőképpen folytatódik. Az I. rész konceptualizálja, hogyan tükröződnek a népi értékek a nemzeti alkotmányokban. Felhívja a figyelmet a preambulomokra, a részvételi eljárásokra és a jogokról szóló törvényjavaslatokra, mint a népi nézetek és értékek iránti elkötelezettség kifejezési módjaira, és elmagyarázza, hogy e cikk miért arra összpontosít, hogy az alkotmányos jogokkal kapcsolatos döntések hogyan tükrözik a népi értékeket.

A II. rész bemutatja a közvélemény és az alkotmányok közötti kapcsolat vizsgálatához használt adatokat. A III.A. és III.B. rész azt vizsgálja, hogy azok az országok, amelyek lakossága mélyen vall bizonyos értékeket, nagyobb valószínűséggel rögzítik-e ezeket az értékeket alkotmányukban. E rész fő megállapítása az, hogy a népi értékek országokénti különbségei nem magyarázzák az alkotmányos jogok országokénti különbségeit. A IV. rész azt vizsgálja, hogy az egyes nemzeti alkotmányok milyen mértékben igazodnak a népi értékekhez. A IV.A. rész minden egyes ország esetében minden évben kiszámítja, hogy az adott ország alkotmánya milyen mértékben igazodik a népi értékekhez, és a világ alkotmányait populista jellegük szerint rangsorolja. A IV.B. részből kiderül, hogy az alkotmányos populizmus nem véletlenszerű, hanem bizonyos típusú országok nagyobb valószínűséggel rendelkeznek népszerűtlen alkotmányokkal, mint mások. Konkrétan azt találja, hogy a fiatalabb alkotmányok és az átfogóbb alkotmányok nagyobb valószínűséggel igazodnak a népi véleményekhez, mint a régi vagy gyér alkotmányok. Azt is megállapítja, hogy az alkotmányos populizmusnak törekvésjellege van: azok az országok, amelyekben az alkotmányos kötelezettségvállalások teljesítetlenek maradnak, a legnagyobb valószínűséggel rendelkeznek populista alkotmányokkal.

Az V. rész tizenegy ország több mint ezer emberének körében végzett eredeti felmérést mutat be, és azt vizsgálja, hogy az emberek inkább az alkotmányban rögzítenék-e értékeiket. A felmérés azt mutatja, hogy a válaszadók túlnyomó többsége azt szeretné, ha az alkotmányuk képviselné az értékeiket, ami arra utal, hogy az alkotmányos döntések és a népi értékek közötti kapcsolat hiánya egy népszerűtlen alkotmányosságot feltételez, amely szerint a világ alkotmányainak jelentős része nem foglalja magában az emberek értékeit, amelyeket képviselniük kellene. Az V.B. rész kizárólag az amerikai válaszadókra és arra összpontosít, hogy ők hogyan látják alkotmányukat. Azt mutatja, hogy külföldi társaikkal ellentétben az amerikaiak vonakodnak a társadalmi-gazdasági jellegű jogok követelésétől, még akkor is, ha ezek a jogok összhangban vannak az értékeikkel. E felismerés alapján ez a rész újraértékeli, hogy valójában mennyire népszerű az amerikai alkotmány.

27. Lásd a VI. rész C. részét (a dilemma bemutatása).

A VI. rész a népszerűtlen alkotmányosság lehetséges magyarázatait mutatja be. Azt sugallja, hogy a valós alkotmányozóknak nem pusztán az a feladatuk, hogy olyan dokumentumokat írjanak, amelyek tükrözik a népszerű értékeket, hanem egymással versengő szempontokkal is szembe kell nézniük. A funkcionalizmus és az univerzalizmus két olyan konkurens megfontolás, amelyek az alkotmányozókat a népszerű önkifejezéstől távol tarthatják. A cikk azzal zárul, hogy elgondolkodik a legfontosabb megállapításainak a kortárs alkotmányelméletre gyakorolt hatásain.

I. AZ ALKOTMÁNYOK MINT POPULISTA DOKUMENTUMOK

Bár az alkotmányokat általában a népi nézetek és értékek kifejeződéseként fogalmazzák meg, a különböző tudósok a népi önkifejezés fogalmát lényegesen eltérő dolgokra használják. A szakirodalmat valóban sokféle állítás jellemzi, kezdve attól a felfogástól, hogy az alkotmányok érdemben nemzeti értékeket vagy identitást tükröznek,²⁸ a népi részvétel eljárásjogi beszámolóin át a bírói értelmezés²⁹ elméleteiig, amelyek azt hangsúlyozzák, hogy a bíróságoknak a népi értékekkel összhangban kell értelmezniük az alkotmányt.³⁰ Ez a rész három különböző módot különböztet meg és fogalmaz meg, amelyekkel maguk az alkotmányszövegek a népi értékekhez való hűséget bizonyíthatják: (1) a preambulumban kinyilváníthatják a népi értékeket és a nemzeti jelleget; (2) megkövetelhetik a nép részvételét az alkotmány kidolgozásában vagy ratifikálásában; és (3) elfogadhatnak olyan jogokat és jogokkal kapcsolatos politikákat, amelyek érdemben tükrözik a népi véleményt. E rész hátralévő részében ezek mindegyikét sorra vesszük, és elmagyarázzuk, hogy ez a cikk miért elsősorban a harmadik módszerre összpontosít; vagyis arra, hogy az alkotmányos döntések hogyan tükrözik érdemben a népi értékeket.

A. Preambulumok

Talán a legegyszerűbb módja annak, hogy egy alkotmány kifejezze a népi értékeket, ha a preambulumban hirdeti meg ezeket az értékeket. Míg az amerikai alkotmány preambuluma csupán egy viszonylag rövid nyilatkozatot tesz a "Mi, a nép"³¹ nevében, számos alkotmány tartalmaz részletes kifejezéseket a nép legfőbb értékeiről, a népuralom diadaláról, a nemzet vezetőjének dicsőségéről és a nemzet múltjának számos aspektusáról.³² Az egyik kommentátor szerint a preambulumok olyanok, mint a "küldetésnyilatkozatok": a nemzet jövőre vonatkozó céljait fogalmazzák meg a múlt tapasztalatainak fényében.³³ Talán minden más résznél jobban

28. *Lásd pl.* JACOBSON, *Supra* note. 13.

29. *Lásd pl.* Ginsburg et al., *fenti* jegyzet (a nép alkotmányozásban való részvételének 12leírása).

30. *Lásd pl.*, Robert Post, *Theories of Interpretation*, REPRESENTATIONS (3013,200929) (az egész amerikai alkotmányértelmezést a "nemzeti ethosz jellemzéseként" írja le); *lásd még* Robert Leider, *Our Non-Originalist Right to Bear Arms*, 89 IND. L.J. (megjelenés előtt 2014).

31. U.S. CONST. pmbl.

32. *Lásd az alábbi ábrát* 1.

33. Jeff King, *Constitutions as Mission Statements*, in THE SOCIAL AND POLITICAL FOUNDATIONS OF CONSTITUTIONS, *supra* note at24, (arra 73, utalva81, hogy az alkotmányok olyanok, mint a "küldetési nyilatkozatok", amelyek megfogalmazzák a "közösség alapvető, alkotó politikai elkötelezettségeit", és "kifejezik azokat a politikai eszméket, amelyek az alkotmányt és a politikát tágabb értelemben is mozgatják, beleértve ... azokat az értékeket, amelyeket az állam tervezése során tiszteltben kíván tartani").

az alkotmány preambuluma tökéletes lehetőséget kínál arra, hogy kifejezze, mi a nemzet és a nép megkülönböztető jegye.³⁴

A nemzet múltját elbeszélő és a jövőjét elképzelő preambulomokra számos példa van. Az újonnan megírt magyar 2011. évi alkotmány közel kétoldalas preambuluma többek között kijelenti, hogy az alkotmány "a magyarok múltjának, jelenének és jövőjének szövetsége", amely "kifejezi a nemzet akaratát és azt a formát, amelyben élni akarunk", "büszkén" hivatkozik "Szent István királyra", aki "ezer évvel ezelőtt ... felépítette a magyar államot", elismeri "a kereszténység szerepét a nemzet megőrzésében", és kötelezettséget vállal "örökségünk, egyedülálló nyelvünk, [és] a magyar kultúra megőrzésére".³⁵

Hasonlóképpen, az 1997-es lengyel alkotmány is utal arra, hogy Lengyelország "1989-ben visszanyerte a szuverén és demokratikus sorsának lehetőségét", és hálát ad "őseinknek munkájukért, a nagy áldozatok árán elért függetlenségért folytatott küzdelmükért", valamint "a nemzet keresztény örökségében és az egyetemes emberi értékekben gyökerező kultúránkért".³⁶ Talán még radikálisabban, az 1979-es iráni alkotmány preambuluma kijelenti, hogy "az iráni társadalom kulturális, társadalmi, politikai és gazdasági intézményei ... amelyek az iszlám umma komoly törekvését képviselik", és utal "Irán nagy iszlám forradalmára", valamint "a nemzet felébredt lelkiismeretére, a kiváló marji' al-taqi'hd, Ayatullah al-'Ulama Imam Khomeini vezetésével, [amely] felismerte annak szükségességét, hogy küzdelmeiben egy autentikusan iszlám és ideológiai irányvonalat kövessen".³⁷ Egy másik ideológiai keverékben a Kínai Népköztársaság 1978-as alkotmánya hatoldalal preambulomot tartalmaz, amely a "nagy vezető" Mao Zedong eredményeit, a "Nagy Proletár Kulturális Forradalmat", valamint általában a szocializmust ünnepli.³⁸

Egyre több ország használja az alkotmány preambulumát a népi értékek és a nemzeti identitás kinyilvánítására. A világ 1946 óta írásba foglalt összes alkotmányának saját kódolása szerint ma az alkotmányok mintegy 25%-a tartalmaz ilyen preambulomot.³⁹ Az ábra a preambulomot tartalmazó alkotmányok százalékos arányát, valamint a népi értékeket kifejező preambulomot tartalmazó alkotmányok százalékos arányát mutatja l.

34. Lásd pl. JACKSON, *Supra* note at (13,18) "A preambulomok az ilyen típusú nemzeti sajátosságok sajátos helyét jelentik."; Kevin L. Cope, *South Sudan's Dualistic Constitution, in THE SOCIAL AND POLITICAL FOUNDATIONS OF CONSTITUTION, supra* note 24, 295, 314 (megjegyezve, hogy a preambulom az a rész, ahol az új dél-szudáni alkotmány kifejezi az alkotmányos identitást); Denis Galligan & Mila Versteeg, *Theoretical Perspectives on the Social and Political Foundations of Constitution, in THE SOCIAL AND POLITICAL FOUNDATIONS OF CONSTITUTIONS, supra* note 24, at 3, 10 (a preambulomokat a nemzeti értékek kifejezésére szolgáló fórumként azonosítja); Mark Tushnet, *Some Reflections on Method in Comparative Constitutional Law, in THE MIGRATION OF CONSTITUTIONAL IDEAS* 67, 79 (Sujit Choudhry szerk., 2006) ("Az alkotmányok preambulumai különösen hasznosak lehetnek egy expresszivisták számára.")

35. A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYA [A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYA], pmb1.

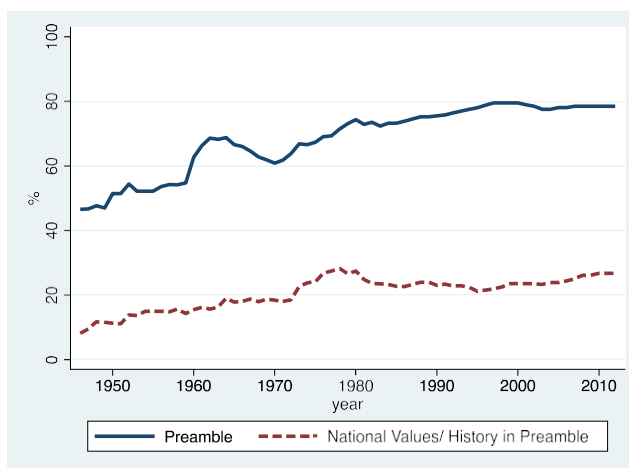
36. KONSTITUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ [KONSTITUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ] Apr. pmb1.2, 1997, (Pol.).

37. QANUNI ASSASSI JUMHURII ISLAMAI IRAN [AZ IRÁNI ISZLÁM KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYA]. IRÁN] 1358 [1980], pmb1.

38. XIANFA pmb1. (1978) (Kína).

39. A teljes adatkészletet és a kódolási módszertant a III. részben mutatjuk be.

értékek vagy a nemzet történelmének elbeszélése. Az 1. ábra azt mutatja, hogy az identitásra és az értékekre való ilyen jellegű hivatkozások az idők során egyre gyakoribbá váltak. A második világháború végén az alkotmányok mindössze 5%-a tartalmazott olyan preambulomot, amely a nemzeti identitásról tett kijelentéseket, míg ma ez a szám 25%. Nem minden preambulom tartalmaz ilyen utalásokat: néhány preambulom univerzalisztikusabb állításokat tartalmaz, amelyek meghatározzák a nemzetnek a világközösséghez vagy egyes külföldi államokhoz való viszonyát.⁴⁰ Az alkotmánytervezők azonban egyre gyakrabban használják a preambulomokat arra, hogy kifejezzék a nemzet és a nép legmagasabb értékeit.

1. ábra. A preambulummal rendelkező alkotmányok százalékos aránya és a nemzeti értékekre vagy nemzeti történelemre utaló alkotmányok százalékos aránya

Bár a preambulomok artikulálhatják a nemzeti identitást, a népi értékek iránti elkötelezettségük végső soron pusztán retorikai jellegű. A preambulomok általában nem bírálhatóak - azaz nem lehet őket bírósági úton érvényesíteni.⁴¹ Ez nem jelenti azt, hogy értelmetlenek: a nemzeti karakterről szóló nyilatkozatok fontos egységesítő funkciót tölthetnek be a nemzet számára. A nemzet múltjára való hivatkozással a preambulomok segíthetnek leküzdeni a jelen és a jövő megosztottságát.⁴²

40. Lásd Tom Ginsburg, Nick Foti & Daniel Rockmore, "Mi, a népek": The Global Origins of Constitutional Preambles 1, 7 (2012) (kiadatlan kézirat) (a szerzőnél) (megállapítva, hogy a preambulomok nem csak nemzeti értékeket fejeznek ki, hanem nemzetközibb kijelentéseket is tartalmaznak).

41. Lásd NATHAN J. BROWN, ALKOTMÁNYOK EGY NEM ALKOTMÁNYOS VILÁGBAN: (2002) (megjegyezve, hogy "az állam alapvető céljait, ideológiáját vagy programját leíró hosszú szakaszok", mint a preambulomokban, "lehetnek őszinték, amikor kiadják őket, de túl homályosan fogalmaznak ahhoz, hogy nagy jogi súlyuk legyen; nem a kormány korlátozására szolgálnak"); Ginsburg, *Supra* 40. lábjegyzet, 4. o. (a világ alkotmányaiban található preambulomokat vizsgálva megállapította, hogy a legtöbb preambulom nem bírálható el). A figyelemre méltó kivétel Franciaország 1958-as alkotmányának preambuluma. Lásd a Conseil constitutionnel [CC] [Alkotmánybíróság] 71-44 DC számú határozatát, 1971. július 16., J.O. 7114 (Fr.) (amely az Emberi Jogok Francia Nyilatkozatát és Franciaország 1946-os alkotmányának preambulumát az 1958-as preambulom részének nyilvánította, és a preambulomot justiciable-nak nyilvánította).

42. Az 1999-es venezuelai alkotmány preambuluma például szándékosan hivatkozik "Simon Bolívar felszabadítónk történelmi példájára, valamint őslakos őseink hősiességére és áldozatvállalására", mert az alkotmányozók felismerték, hogy "a [Bolívert] megkülönböztető népi érzelmek".

Szimbolikus jelentőségük ellenére a preambulumok általában nem hoznak létre tényleges alkotmányos joganyagot, amely igazságszolgáltatási szempontból is elfogadható, és amely megőrzi és megvédi a népi értékeket a jövőbeli jogalkotástól.

A. Részvételi eljárások

A preambulumokhoz hasonlóan a részvételi eljárások (amelyek az alkotmány kidolgozásában vagy kihirdetésében a nép részvételét írják elő) is jelzik a népi értékek tiszteletben tartásának szándékát; de a preambulumokhoz hasonlóan ezek sem feltétlenül vezetnek a népi értékeket tükröző tényleges alkotmányos törvényekhez.

Az emberek különböző módokon vehetnek részt alkotmányuk kialakításában. Egyre több alkotmány írja elő népszavazás útján történő ratifikálást. Az ábra azt mutatja, hogy ma az alkotmányok 34%-a írja elő népszavazás útján történő ratifikálást, míg 1950-ben csak 7%-a.⁴³ Néhány országban a polgárok nemcsak a végleges alkotmányt ratifikálják, hanem aktívan részt vesznek a szövegezés szakaszában is. Az alkotmányozásban való aktívabb részvétel egyik módja az alkotmányozó gyűlés közvetlen megválasztása.⁴⁴ Például a 2011-es izlandi alkotmánytervezetet megalkotó közgyűlés országos szintű választás eredményeként jött létre, amelyen "[a] teherautó-vezetők, egyetemi tanárok, jogászok, újságírók és számítógépes kockák mind ott voltak a jelöltek között".⁴⁵ Az aktív részvétel egy másik módja, hogy Dél-Afrika, Brazília, Uganda és Eritrea polgárai, valamint mások is közvetlen hozzájárulást nyújtottak nemzeteik új alapidokumentumainak megalkotásához.⁴⁶ Dél-Afrikában az alkotmányozó közgyűlés városokba és falvakba ment, hogy megvitassák a dokumentumot, míg az izlandi alkotmányozó közgyűlés a közösségi médiát, például a Twittert és a Facebookot használta fel a lakossági hozzájárulás kérésére.⁴⁷ Általánosságban elmondható, hogy

mint a nemzeti egység szimbóluma." *Lásd* King, *supra* note 24, 373. o. (idézi az *Exposicion de Motivos [Az alkotmány indítékainak magyarázata]* című dokumentumot, amelyet a *Gaceta Oficial* 200024. márciusi 5453. számában tettek közzé).

43. Ezek az adatok a COMPARATIVE CONSTITUTIONS PROJECT (összehasonlító alkotmányok projektje), comparativeconstitutionsproject.org. *Lásd* Ginsburg et al., *supra* note 12, 207. o. (a népszavazással történő ratifikációt előíró alkotmányok elterjedtségére vonatkozó empirikus adatok bemutatása és összefoglalása).

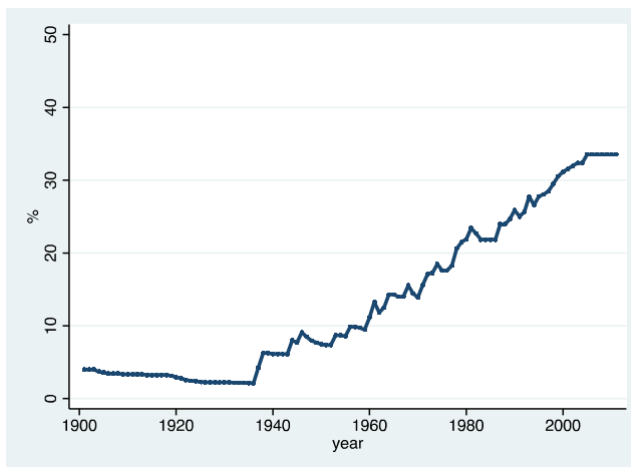
44. *Lásd id.* 208. o. (a részvételi módok leírása, amelyek révén a polgárok közvetlen hozzájárulást nyújtanak az alkotmányos dokumentum megírásába).

45. Alda Sigmundsdottir, *Iceland Elects Ordinary Folk to Draft Constitution*, BOSTON.COM, Nov26,2010., http://www.boston.com/news/world/europe/articles/2010/11/26/iceland_elects._rendes_neppek_az_alkotmany_tervezetehhez/. *Lásd általában* Jennifer Widner, *Constitution Writing & Conflict Resolution*: U. (2005. aug.), <http://www.princeton.edu/~pcwcr/about/index.html> (a közvetlenül választott alkotmányozó nemzetgyűlések fontosságának ismertetése).

46. *Lásd* Ginsburg et al., *supra* note at 12, (a részvétel azon módjainak 2011-es leírása, amelyek révén a polgárok közvetlenül hozzájárulnak az alkotmányos dokumentum megírásához); Erik Martinez Kuhonta, *The Paradox of Thailand's 1997 "People's Constitution": Be Careful What You Wish For*, 48 *ASIAN SURV.* 373 (2008) (a thaiföldi "népi alkotmány" elfogadásának folyamatának leírása); Bereket Habte Selassie, *Constitution Making in Eritrea: A Process-Driven Approach*, in *FRAMING THE STATE IN TIMES OF TRANSITION: CASE STUDIES IN CONSTITUTION MAKING* 57, 61-65 (Laurel E. Miller szerk., 2010) (az eritreai 1997 alkotmány megalkotásában való széles körű népi részvétel leírása); Aili Mari Tripp, *The Politics of Constitution Making in Uganda*, in *FRAMING THE STATE IN TIMES OF TRANSITION*, *fentebb*, 158., 165-69. o. (a választott "alkotmányozó gyűlés" jelentős részvételének leírása az 1995-ös ugandai alkotmány megírásában).

47. *Lásd* Hassen Ebrahim & Laurel E. Miller, *Egy új dél-afrikai születési anyakönyvi kivonatának elkészítése*:

erős tendencia a részvételi eljárások felé az alkotmányozásban, és egyre nagyobb az egyetértés abban, hogy ez a részvétel a jövő hulláma.⁴⁸

Ábra A népszavazáson történő ratifikációt előíró alkotmányok százalékos aránya

A nép bevonása azonban nem vezet automatikusan olyan alkotmányos szövegekhez, amelyek érdemben is tükrözik a nép véleményét. A népszavazások például nem teszik lehetővé a

Constitution Making After Apartheid, in FRAMING THE STATE IN TIMES OF TRANSITION, *Supra* note 46, at 133-39111, (a 1994-dél-afrikai alkotmány megalkotásában való széleskörű népi részvételtől számol be, amely "megkülönböztető ... és az összehasonlító alkotmányjogászok szemszögéből precedensértékű" volt); Anne Meuwese, *Popular Constitution-Making: The Case of Iceland*, in THE SOCIAL AND POLITICAL FOUNDATIONS OF CONSTITUCIONS, *supra* note 24, 469, 476-89 (az izlandi alkotmány megírásában való széles körű népi részvétel leírása, 1000 véletlenszerűen kiválasztott polgár bevonásától kezdve a választott alkotmányozó gyűlésen át a Facebook és a Twitter használatáig a népi hozzájárulás megszerzése érdekében).

48. Richard Solomon, az Amerikai Béke Intézet elnöke így foglalja össze az új uralkodó bölcsességet: "de "a jól irányított folyamatok hozzájárulhatnak a stabil, békés államok építéséhez, míg a rosszul irányított folyamatok minden bizonnyal aláássák ezeket az erőfeszítéseket". *Lásd* Richard H. Solomon, *Foreword* to FRAMING THE STATE IN TIMES OF TRANSITION, *supra* note at 46, xi, xi; *lásd még* Louis Aucoin, *Introduction* to FRAMING THE STATE IN TIMES OF TRANSITION, *supra* note 46, at xiii, xiii (utalva arra, hogy létezik "egy kialakulóban lévő nemzetközi norma, amely szerint az alkotmányozási folyamatoknak demokratikusnak, átláthatónak és részvételi alapúnak kell lenniük"); Thomas M. Franck & Arun K. Thiruvengadam, *Norms of International Law Relating to the Constitution-Making Process*, in FRAMING THE STATE IN TIMES OF TRANSITION, *supra* note at 46, 3, 8 (az alkotmányozás "új megközelítésének" létezésére utalva, amely az 1990-es években kezdődött Afrikában, és "a részvételt hangsúlyozza, és nagy hangsúlyt fektet a párbeszédre, a vitára, a konzultációra és a részvételre"); Vivien Hart, *Constitution Making and the Right to Take Part in a Public Affair*, in FRAMING THE STATE IN TIMES OF TRANSITION, *fenti* hivatkozás 46, (arra 20, utalva 20, hogy "[a]rdicionális alkotmánytárgyalások hagyományosan a hatalmon lévő politikai vezetők hatáskörébe tartoztak", míg "[a]z alkotmányszöveg kidolgozása szakértői munka volt", de "jelentős változás" történt a lakosság nagyobb részvétele irányába).

a nép érdemi hozzájárulása; csupán egy igen vagy nem döntést nyújtanak be a népnek.⁴⁹ A népszavazásokat általában nem jobbra-jobbra alapon tartják, hanem egyetlen szavazást igényelnek egy teljes dokumentumról vagy egy egész módosításcsomagról. Az eredmény lehet az alkotmányra adott igenlő szavazat, még akkor is, ha a polgárok nem értenek egyet az alkotmány minden egyes rendelkezésével. Valóban, számos olyan eset van, amikor tekintélyelvű vezetők képesek voltak meghosszabbítani hivatali idejüket olyan népszavazásokon, amelyeken a polgároknak egy sor olyan alkotmányos reformról kellett szavazniuk, amelyek vonzó jogokat biztosítottak, és egyúttal kiterjesztették a végrehajtó hatalmat.⁵⁰ A leghíresebb talán Bonaparte Napóleon, aki népszavazással kiáltotta ki magát Franciaország császárává.⁵¹

Még az sem biztosítja, hogy az elkészült dokumentumok tükrözzék a közvéleményt, még ha a szövegezés során a lakosság is hozzájárul. Az egyik kommentátor szerint az izlandi alkotmányozás rendkívül inkluzív folyamata részben "kölesönzési gyakorlatá[]" vált, amelynek során az alkotmányozó gyűlés külföldi alkotmányokat és Persson és Tabellini professzorok társadalomtudományi kutatásait vette figyelembe.⁵² Hasonlóképpen, a dél-afrikai alkotmányt, minden népi érintettsége ellenére, az egyetemes normák és értékek termékeként jellemezték.⁵³ Klug professzor szerint "egy vékony, de jelentős nemzetközi politikai kultúra kialakulása" magyarázza, hogy Dél-Afrika miért fogadott el egy erős alkotmánybírótságot annak ellenére, hogy az igazságszolgáltatás a múltban az apartheid rezsim elnyomó eszközeként szolgált.⁵⁴ Ugyanez a nemzetközi kultúra arra is készítette a dél-afrikai alkotmányozókat, hogy a jogtörvénytervezet megalkotásakor nagymértékben támaszkodjanak a nemzetközi szerződésekre.⁵⁵

Ezzel szemben a népi hozzájárulás nélkül megírt alkotmányok mégis nagyon hasonlíthatnak a népi véleményhez. Az 1946-os japán alkotmány szemléletes példát kínál erre. Bár McArthur tábornok titokban dolgozta ki, és a második világháború győzteseinek egyoldalúan kényszerítették ki, a benne foglalt döntések nagymértékben megfeleltek a japán nép értékrendjének.⁵⁶ A történelmi közvélemény-kutatási adatok például azt mutatják, hogy a japán nép támogatta a császár hatalmának korlátozását, és több jogot szeretett volna, még akkor is, ha a helyi politikai elit ezt nem tette meg.

49. *Lásd* Ginsburg et al., *supra* note 12, 207-08. o. (megjegyezve, hogy a népszavazás "csupán egy rendelkezéscsomagról szóló, felfelé vagy lefelé irányuló szavazás").

50. Daniel Lansberg-Rodríguez, *Wiki-Constitutionalism*, NEW REPUBLIC (2010. május 25., 12:00), <http://www.tnr.com/article/politics/75150/wiki-constitutionalism> ("A latin-amerikai vezetők felfedezték, hogy az ígéretek és jogok egyre hosszabb listáinak és a nagyobb végrehajtó funkcióknak a csomagolásával elég vonzóvá tehetik az új alkotmányt a tömegek számára ahhoz, hogy népszavazáson megszavazzák azt.")

51. PETER EMERSON, *DEFINING DEMOCRACY* 144 (2d ed. 2012) (megjegyezve, hogy "csak hogy minden demokratikus legyen", népszavazást vezettek be Napóleon császárrá választása érdekében 1804).

52. Meuwese, *Supra* note at 47,485.

53. *Lásd* HEINZ KLUG, *CONSTITUTING DEMOCRACY: LAW, GLOBALISM AND SOUTH AFRICA'S POLITICAL RECONSTRUCTION* 7 (2000).

54. *Id.*

55. *Lásd* Richard Cameron Blake, *The Frequent Irrelevance of US Judicial Decisions in South Africa*, 15 S. AFR. J. HUM. RTS. 192, 198 (1999) (az 1996-os dél-afrikai alkotmányt "más nemzetek alkotmányainak termékeként . . . és a kortárs emberi jogi egyezményeknek" (idézet kihagyva)).

56. David S. Law, *The Myth of the Imposed Constitution*, in *THE SOCIAL AND POLITICAL FOUNDATIONS OF CONSTITUCIONS*, *supra* note 24, at 239, 263 (történelmi közvélemény-kutatási adatok alapján azt sugallja, hogy a japán alkotmány nagyban hasonlít a népi értékekhez, de nem az akkori uralkodó elit értékrendjéhez).

nem.⁵⁷ Így, bár valószínűleg van összefüggés a nép részvétele és az alkotmánynak a népi értékek érdemi tükrözése között, ezek az anekdoták azt mutatják, hogy a kettő különböző fogalmak. Emiatt e cikk középpontjában az érdemi alkotmányos döntések állnak, nem pedig az eljárás.

A. Jogok törvényjavaslatai

A népi értékek tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettségvállalás valószínűleg több mint pusztán retorikai vagy eljárási kötelezettségvállalás, ha azt egy törvényjavaslat tartalmazza. A jogokról szóló törvényjavaslat olyan érdemi döntések összességét jelenti, amelyek jellemzően bírósági úton érvényesíthetők, és amelyek feltárhatnak bizonyos nézeteket és értékeket, amelyek széles körben elterjedtek egy nemzetben. Bár a jogokat gyakran tekintik normatív értelemben egyetemesnek, az empirikus adatok ennek ellenkezőjét sugallják. A jogok gyakran kulturálisan vitatottak, nemcsak például a Nyugat és a globális Dél, vagy a nyugati és az ázsiai értékek között, hanem a liberális demokráciák között és azokon belül is.⁵⁸

Szeptemberben egy Mohamed prófétát gúnyoló 2012, YouTube-videó tiltakozási hullámot indított el az arab világban. Nem kevesebb mint húsz országban vonultak utcára a tüntetők, "Fogd be a szád, Amerika" feliratú táblákkal, és követelték, hogy Obama elnök kérjen bocsánatot.⁵⁹ A tiltakozások hasonlítanak a 2006-os tüntetésekhöz, amikor egy Mohamed prófétát ábrázoló dán karikatúra-sorozat erőszakos tiltakozásokat váltott ki világszerte.⁶⁰ Ezeknek az epizódoknak a középpontjában azok közötti összecsapás áll, akik számára a szólásszabadság az első és legfontosabb, valamint azok között, akik vallási értékeiket tartják elsődlegesnek. Obama elnök a legutóbbi tiltakozásokra az ENSZ Közgyűlésében a szólásszabadság szenvedélyes védelmével reagált,⁶¹ de a demokratikus nemzetek továbbra is megosztottak a szabad véleménynyilvánításhoz való jog mértékét és természetét illetően. Egyiptom akkor frissen megválasztott elnöke, Mohamed Morszi ugyanezen az ENSZ-közgyűlésen közvetlenül Obama elnöknek válaszolva azt mondta, hogy Egyiptom csak azt a "véleménynyilvánítás szabadságát támogatja, amelyet nem használnak fel senki elleni gyűlöletkeltésre".⁶² Morszi úr nézete hasonlít az európai nemzetek nézeteire, amelyek nem terjesztik ki a

57. *Id.* at (a történelmi közvélemény-kutatási adatok 263ismertetése).

58. A kulturális relativizmusról szóló vita bevezetőjét lásd a VI. rész B. részében, Josiah A.M. Cobban, *Afrikai értékek és az emberi jogi vita: An African Perspective*, HUM9. RTS. Q. 309, 322-29 (1987) (az "afrikai világnézet" leírása és annak bemutatása, hogy ez hogyan alakítja az afrikai jogfelfogást, amely inkább közösségi jellegű, valamint Bilahari Kausikan, *Asia's Different Standard*, 92 FOREIGN POL'Y 24, 34-40 (1993) (azt sugallva, hogy az emberi jogok csupán nyugati jogok, és egy sajátos ázsiai jogszemléletet fogalmaz meg, amely a társadalmi-gazdasági jogokat hangsúlyozza a polgári és politikai szabadságjogokkal szemben).

59. David D. Kirkpatrick, *Cultural Clash Fuels Muslims Raging at Film*, N.Y. TIMES, Sept. 17, at 2012,A1 (a széles körű tiltakozásokat az "individualista Nyugat" véleménynyilvánítási szabadsága és az arab világ vallási értékei közötti értékek összeütközéseként írja le).

60. *Mutual Incomprehension, Mutual Outrage*, ECONOMIST, 2006. február 11., 26. o. (a karikatúrák dán újságban való megjelenését követő erőszakos tüntetések leírása).

61. *Lásd* Editorial, *President Obama at the U.N.*, N.Y. TIMES, 2012. szeptember 26., A26 (megjegyezve, hogy Obama elnök azt állította, hogy "a gyűlöletkeltő beszéd ellen a legerősebb fegyver nem az elnyomás, hanem a több beszéd").

62. Neil MacFarquhar, *At U.N., Egypt and Yemen Urge Curts on Free Speech*, N.Y. TIMES, Sept. 27, 2012, at A10.

a véleménynyilvánítás szabadságát a gyűlöletbeszédre, a ⁶³holokausztagadásra, ⁶⁴vagy akár a náci kellékek árusítására a Yahoo-n és az eBay-en.⁶⁵

A véleménynyilvánítás szabadságához hasonlóan a vallásszabadság is megosztja a demokratikus nemzeteket. Vegyük például az iszlám burka viseléséről szóló vitát. Belgiumban, Franciaországban és Hollandiában széleskörű lakossági és törvényhozói támogatottsága van a burka betiltásának, amely megtiltja a nőknek, hogy az arcukat eltakaró fátlyat nyilvánosan viseljenek.⁶⁶ A legfőbb aggodalmuk az, hogy a burka sérti a nők jogait. Sarkozy francia miniszterelnök szerint a burka "bebörtönzi[] a nőket", és sérti "a méltóság és az egyenlőség nemzeti értékeit".⁶⁷ A brit és amerikai törvényhozók és tisztviselők azonban nagyrészt nem értenek ezzel egyet. Damian Green volt brit bevándorlási miniszter "meglehetősen britellenesnek" minősítette a tilalmat.⁶⁸ Az amerikai külügyminisztérium tisztviselői pedig egyenesen elítélték a francia intézkedést, a vallásszabadság indokolatlan korlátozásának nevezve azt.⁶⁹ Érdekes, hogy a közvélemény-kutatások szerint 70%-a a

Az Egyesült Államok polgárai ellenzik a tilalmat, míg Franciaországban csupán 17%.⁷⁰

Úgy tűnik, hogy a nemzeti értékek közötti ilyen különbségek befolyásolhatják az egyes országok alkotmányában szereplő jogok konkrét menüjét. Például az ír 1937 alkotmány, egy mélyen

63. *Lásd: VENICEI BIZOTTSÁG, BLASZFÉMIA, BÁNTATÁS ÉS GYŰLÖLET: (2010) (leírja, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezménye szerinti véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a gyűlöletbeszédre).*

64. *Lásd Ronald Sokol, Op-Ed., Is It a Crime or an Idiocy?: Holocaust Denial, INT'L HERALD TRIB., Jan. at20,2007, elérhető, a <http://www.nytimes.com/2007/01/19/opinion/19iht-edsokol.4264282.html> címen (leírja, hogy a holokausztagadás a legtöbb európai országban bűncselekménynek számít, és megjegyzi, hogy az Egyesült Államokban más az álláspont).*

65. Sean Dodson, *The Very Long Arm of the Law*, GUARDIAN (Nov. 1:9,2001,15 PM), <http://www.theguardian.com/technology/2001/nov/09/internetnews> (leírja, hogyan tiltották meg a Yahoo-nak, hogy náci kellékeket áruljon Franciaországban, és hogyan követte az eBay a Yahoo példáját, amikor eltávolította a termékeket a weboldaláról). *Lásd általában Frederick Schauer, The Exceptional First Amendment, in AMERICAN EXCEPTIONALISM AND HUMAN RIGHTS 29, 31 (Michael Ignatieff szerk., 2005) (az Egyesült Államokat a szólásszabadság védelmében kiugrónak minősíti, és megjegyzi, hogy "a fejlett demokratikus világ többi részének nagy része" gondos mérlegelés után "szándékosan más utat választott").*

66. *Lásd: The Islamic Veil Across Europe, BBC NEWS (szept. 1722,2011,:20), <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-13038095> (beszámoló arról, hogy Franciaországban és Belgiumban olyan törvényt fogadtak el, amely megtiltja a nőknek a teljes arcot takaró iszlám fátlyol viselését); Bruno Waterfield, *Netherlands to Ban the Burka*, TELEGRAPH (szept. 15,2011,17:40), <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/netherlands/8765673/Netherlands-to-ban-the-burka.html> (hasonló hollandiai törvényről számol be).*

67. Mark McGivern, *Two Women Arrested in Paris for Defying Ban on Islamic Veils*, DAILY REC. (201112., ápr.), <http://www.dailyrecord.co.uk/news/uk-world-news/two-women-arrested-in-paris-for-defying-1100115>.

68. David Mitchell, Op-Ed., *If Britain Decides to Ban the Burqa Then I Might Just Start Wearing One*, OBSERVER, July 25,2010,<http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2010/jul/25/david-mitchell-burqa-ban-tattoos>.

69. *Lásd: Az USA ismételten csalogottságát fejezi ki a francia burkatilalom miatt, FRANCE július 24,h15,2010,ttp://www.france24.com/en/20100715-usa-tells-france-not-ban-burqa-senate-bill-washington.*

70. *French Senate Approves Burqa Ban*, CNN (Sept. 15,2010,5:17AM), http://articles.cnn.com/2010-09-14/world/france.burqa.ban_1_burqa-overt-religious-symbols-ban-last-year?s=PM:WORLD (közvélemény-kutatási adatokra hivatkozva).

vallási dokumentum, amelyet "a Szentháromság nevében" fogadtak el, ⁷¹kifejezetten elismeri "a meg nem született gyermekek élethez való jogát".⁷² A legtöbb más európai nemzet azonban elutasítja az abortusz tilalmát, és kifejezi támogatását az olyan szervezeteknek, mint a Women on Waves, amely az ír nők jogainak biztosítása érdekében abortusz-szolgáltatásokat kínál közvetlenül az ír határokon kívül.⁷³ Ezeknek a nemzeteknek az alkotmányai védik az életet, de nem terjesztik ki a védelmet a meg nem születettekre. A latin-amerikai országok többsége azonban az írek mellé áll, és az alkotmányos védelmet a magzatokra is kiterjeszti.⁷⁴ Ezekben az országokban a látszólag széles körben elfogadott népi értékek tükröződnek az alkotmányban.

A társadalmi-gazdasági jogok alkotmányos státusza egy másik példa az emberi jogi értékek alkotmányokban elfoglalt helyéről alkotott eltérő nézetekre. Napjainkban a legtöbb alkotmány nemcsak hagyományos szabadságjogokat tartalmaz, hanem egy sor pozitív szociális jóléti jogot is, az oktatáshoz való hozzáférés jogától kezdve az élelemhez való jogig.⁷⁵ Portugáliában például a jobboldali diktatórikus rezsim bukása után és az ilyen jogok iránti széles körű lakossági igényekre válaszul a társadalmi-gazdasági jogok részletes katalógusát rögzítették.⁷⁶ Néhány más ország azonban figyelemre méltóan ellenáll ennek a tendenciának. Az Egyesült Államok alkotmánya nemcsak hogy teljesen kihagyja a szociális jóléti jogokat, de általában véve is nélkülözi a pozitív jogosultságokat.⁷⁷ Állami cselekvés hiányában nem léteznek alkotmányos jogosultságok.⁷⁸ Megjegyezték, hogy ez a megközelítés egy olyan régi alkotmányos hagyományt tükröz, amely "Locke-kal kezdődött és Locke-nál maradt", és az Egyesült Államok kulturális örökségének szerves részét képezi.

Államok.⁷⁹ Más nemzetek alkotmányai is kifejezetten libertariánus jellegűek.⁸⁰ Ez

71. IR. CONST., 1937, pmbl.

72. *Id.* art. 40(3) ("Az állam elismeri a meg nem született gyermek élethez való jogát, és - az anya élethez való egyenlő jogának kellő figyelembevételével - törvényeiben garantálja e jog tiszteletben tartását, és amennyire lehetséges, törvényei által védelmét és védelmét.")

73. *Lásd: Kik vagyunk mi, NŐK A HULLÁMOKON*, <http://www.womenonwaves.org/en/page/650/who-are-we>.

74. Az összes írott alkotmányt tartalmazó saját kódolásom szerint tizennégy alkotmány védi a meg nem született gyermekek élethez való jogát, amelyek közül hat Latin-Amerikában található. Azok a latin-amerikai országok, amelyek alkotmányában szerepel a meg nem született gyermekek élethez való joga, a következők: Guatemala, Honduras, El Salvador, Ecuador, Paraguay és Chile.

75. Az összes írott alkotmányt tartalmazó kódolásom szerint az alkotmányok 83%-a rögzíti valamilyen formában a társadalmi-gazdasági jogokat. *Lásd a* II. részt (az alkotmányok adatainak bemutatása).

76. *Lásd* Pedro C. Magalhães, *Explaining the Constitutionalization of Social Rights: Portuguese Hypotheses and a Cross-National Test*, in *THE SOCIAL AND POLITICAL FOUNDATIONS OF CONSTITUTION*, *Supra* note, 24,443-49432. (A portugál szociális és gazdasági jogokra vonatkozó részletes rendelkezések eredetének leírása és "a portugál jogi hagyománynak" és a mélyen őrzött "szociális katolicizmus értékeinek" tulajdonítása).

77. *Lásd* Frank I. Michelman, *Az állam védelmi funkciója az Egyesült Államokban és Európában: The Constitutional Question*, in *EUROPEAN AND US CONSTITUTIONALISM* 131, 134 (Georg Nolte szerk., 2005) (az Egyesült Államokban az állami cselekvés doktrínájának szembeállítását az európai védelmi feladatokról alkotott elképzelésekkel).

78. *Lásd* DeShaney v. Winnebago Cnty. Dep't of Soc. Servs., 489 U.S. 189 (1989) (az állami cselekvés doktrínájának meghatározása az amerikai alkotmányjogban).

79. LOUIS HARTZ, *THE LIBERAL TRADITION IN AMERICA* 6 (2d ed. 1991).

80. David S. Law & Mila Versteeg, *The Evolution and Ideology of Global Constitutionalism*, 99 CALIF. L. REV. 1163, 1221-26 (2011) (megállapítva, hogy egyes alkotmányok kifejezetten libertariánus jellegűek, míg mások inkább államelvűek).

az ilyen típusú érdemi alkotmányos döntések, amelyek megkülönböztetik a nemzeteket egymástól, és amelyeket ez a cikk vizsgálni kíván.⁸¹

II. AZ ALKOTMÁNYOS POPULIZMUS MÉRÉSE

A népi értékek és az alkotmányos döntések közötti kapcsolat empirikus elemzéséhez a világ alkotmányainak tartalmára és az ezzel kapcsolatos népi véleményekre vonatkozó adatokra egyaránt szükség van. A világ alkotmányainak jogokkal kapcsolatos tartalmának megragadásához olyan adatokra támaszkodom, amelyeket az összes olyan nemzeti alkotmány kézi kódolása alapján gyűjtöttem össze, amely azóta íródott.1946.⁸² Ez az eredeti adathalmaz összesen 751 alkotmányt tartalmaz, amelyeket 186 különböző ország fogadott el a következő évektől az 2012.egyes alkotmányokig1946 Minden egyes alkotmány esetében a teljes dokumentum szövegét elemeztük, és 237 változóra vonatkozó információt gyűjtöttünk mind az anyagi jogokra, mind a jogérvényesítési mechanizmusokra vonatkozóan. Ezt a folyamatot korábbi munkámban részletesebben dokumentáltam.⁸³

A nagyobb adathalmazból tizenkét, jogokkal kapcsolatos alkotmányos rendelkezést választottam ki. Ezek a rendelkezések olyan konkrét döntéseket képviselnek, amelyeket a különböző nemzetek értékrendjüktől függően eltérő módon hozhatnak meg. Az elemzésbe bevont tizenkét érdemi alkotmányos választás a következő: (1) a családi élet védelme; (2) a pihenéshez/szabadidőhöz való jog; (3) a munkához való jog; (4) a környezetvédelem; (5) a házasság védelme; (6) a petíciós jog; (7) a gyülekezési jog; (8) a sztrájkjog; (9) az egyenlőség védelme szexuális irányultságtól függetlenül; (10) az abortusz tilalma (a magzat védelmén keresztül); (11) a nemek közötti egyenlőség a munkaügyi kapcsolatokban; és (12) az anyaság védelme. Ezek a jogok az első generációs negatív szabadságjogok (petíció, gyülekezés és nemek közötti egyenlőség), a második generációs társadalmi-gazdasági jogok (pihenés, szabadidő, munka és sztrájk), valamint néhány újabb, a családdal és a hagyományos értékekkel kapcsolatos jog (házasság, abortusz, család és homoszexualitás) keverékét képviselik.⁸⁴ Mindezek a jogok általában megtalálhatók a világ alkotmányjaiban. Míg az első generációs jogokat szinte mindenhol elfogadják az alkotmányok világszerte, a másik két kategória vitatottabb. Lehetséges tehát, hogy az országok közötti értékkülönbségek inkább az értékek

81. Lásd John Boli, *Emberi jogok vagy állami terjeszkedés? Cross-National Definitions of Constitutional Rights, 1870-1970*, in INSTITUTIONAL STRUCTURE: CONSTITUTING STATE, SOCIETY AND THE INDIVIDUAL 133, 138 (George M. Thomas et al. eds., 1987) (azzal érvelve, hogy az alkotmányok esetében "szerkezetükben jelentős az egységesség", de "tartalmukban sokkal kevésbé egységesekek").

82. Ezt az adatot először Benedikt Goderis & Mila Versteeg, *The Transnational Origins of Constitutions (Az alkotmányok transznacionális eredete)* című könyvében mutatták be: *An Empirical Analysis*, Sixth Annual Conference on Empirical Legal Studies (2011., november) (kiadatlan kézirat) (a szerzőknél található), *elérhető a* <http://ssrn.com/abstract=1865724> *oldalon*, majd ezt követően elemezték a Law & Versteeg, *Supra* note 80, 1187-89. o., 1187-89. o. Az adatok 2006-2012 közötti részét David S. Law & Mila Versteeg, *Sham Constitutions*, 101 CALIF. L. REV. 101 CALIF. L. REV. 863 (2013).

83. Lásd Goderis & Versteeg, *Supra* 82. lábjegyzet, 82. pont. VI. pont; Law & Versteeg, 80. sz. lábjegyzet, 118790. és 103-16. sz. alatt.

84. Mark Tushnet, *Comparative Constitutional Law*, in THE OXFORD HANDBOOK OF COMPARATIVE LAW (1225, Mathias 1231 Reimann & Reinhard Zimmermann szerk., 2007) (megkülönböztetve az első generációs "klasszikus polgári és politikai részvételi jogokat és az egyenlőséghez való jogot" az egyének "második generációs" szociális és gazdasági jogaitól).

erősen tükröződik az utóbbi két, és különösen a harmadik jogkategóriában. E jogokkal kapcsolatos rendelkezések mintavételét az is irányította és korlátozta, hogy olyan alkotmányos rendelkezéseket kellett kiválasztani, amelyekhez megfelelő közvéleménykutatási adatokat lehetett találni. Az így kapott tizenkét alkotmányos rendelkezés listája az 1. táblázat bal oldali oszlopában található.

Ezt a tizenkét konkrét alkotmányos választási lehetőséget a World Values Survey (WVS) adataihoz hasonlítom.⁸⁵ A World Values Survey különböző országokból származó, társadalomtudósok világméretű hálózata által gyűjtött véleményadatokat reprezentál.⁸⁶ Napjainkig a World Values Survey kilencven országban végzett standardizált felméréseket, amelyek a világ népességének mintegy 88%-át fedik le.⁸⁷ A felméréseket hat hullámban végezték 1981 és 2010 között, összesen közel félmillió háztartás megkérdezésével.⁸⁸ A legtöbb országban egynél több felmérési hullámban végeztek felmérést, ami lehetővé teszi az időbeli összehasonlítást. A World Values Survey célja, hogy megragadja az emberek hitét és értékeit. Minden egyes hullámban az egyes országok lakosságának reprezentatív mintáját kérdezik meg egy standardizált kérdőív segítségével, amelynek célja, hogy megragadja "a vallással, a nemi szerepekkel, a munkamotivációkkal, a demokráciával, a jó kormányzással, a társadalmi tőkével, a politikai részvétellel, a más csoportokkal szembeni toleranciával, a környezetvédelemmel és a szubjektív jóléttel kapcsolatos értékeket".⁸⁹

A World Values Survey standardizált kérdőívől tizenkét olyan tételt választottam ki, amelyek megfelelnek az 1. táblázat bal oldali oszlopában felsorolt tizenkét alkotmányos rendelkezésnek. Ez a tizenkét kérdőív-tétel az 1. táblázat jobb oldali oszlopában szerepel. A legtöbb tételben - néhány eltéréssel - a válaszadókat arra kérik, hogy az élet egy bizonyos aspektusát vagy dimenzióját (például a "munka" vagy a "szabadidő") a "nagyon fontos", "inkább fontos", "nem túl fontos" vagy "egyáltalán nem fontos" kategóriába sorolják.

Ahol lehetett, a konkrétabb kérdéseket választottam ki. Például ahelyett, hogy azt vizsgáltam volna, hogy az emberek "fontosnak" vagy "nagyon fontosnak" tartják-e a családjukat, egy konkrétabb kérdést választottam, amely a családi értékekre kérdez rá (és konkrétan arra, hogy a válaszadó szerint a gyermeknek a boldog felnövekedéshez olyan otthonra van-e szüksége, ahol apa és anya is van). Hasonlóképpen, ahelyett, hogy azt mértem volna fel, hogy az emberek értékelik-e a természeti környezetüket, olyan kérdést választottam, amely arra kérdez rá, hogy az emberek hajlandóak lennének-e pénzt költeni a környezet védelmére. És ahelyett, hogy egyszerűen azt kérdeztem volna, hogy az emberek értékelik-e a nemek közötti egyenlőséget elvontan, olyan kérdést választottam, amely azt kérdezi, hogy a munkahelyek szűkössége idején úgy gondolják-e, hogy a férfiaknak több joguk van a munkához, mint a nőknek.⁹⁰ A választás a

85. A World Values Survey adatainak dokumentációját és online elemzését lásd: WORLD VALUES SURVEY (2012), <http://www.worldvaluessurvey.org/>.

86. Lásd Ronald Inglehart, *Előszó az ÉRTÉKEK MEGVÁLTOZTATJÁK A VILÁGOT* (2008) című könyvhöz (a World Values Survey infrastruktúrájának leírása).

87. *Id.*

88. A World Values Survey adatait integráltam a European Values Study adataihoz, amely pontosan ugyanazt a felmérést végezte el egy további európai országban. Az összes országra vonatkozó teljes áttekintést lásd: INTEGRÁLT EVS/WVS 1981-2008 DATAFILE, <http://www.wvsevsdb.com/wvs/>. /WVSIntegratedEVS/WVS.jsp?Idioma=I. A két felmérés együttesen kilencven országra terjed ki, és hat hullámban, az 1981-1984, 1989-1993, 1994-1999, 1999-2004, 2005-2006, és 2008-2010.

89. Inglehart, *Supra* note at 86,1.

90. Az eredmények nem függenek ettől a választástól. Konkrétan, ha a specifikusabb kérdések közül néhányat általánosabbakkal helyettesíték, a cikk későbbi részeiben bemutatott eredmények

e konkrétabb kérdéseket az a vágy vezérelte, hogy felmérjük, milyen mélyen élnek bizonyos értékek egy nemzetben.

Elemzésemhez kiszámítottam, hogy az egyes országokban a válaszadók hány százaléka adta meg az egyes válaszokat, és csoportosítottam azokat, akiknek fontosak az egyes jogok, és azokat, akiknek nem. Az 1. táblázat jobb oldali oszlopában az aláhúzott válaszok jelzik, hogy mely válaszadókat csoportosítottam. Az 1. táblázat bal oldali oszlopában a **kiemelt** alkotmányos rendelkezések jelzik, hogy az empirikus elemzésben mely rendelkezésekhez kapcsolódnak.⁹¹

1. táblázat. Alkotmányos rendelkezések és a World Values Survey (WVS) megfelelő kérdései

	Alkotmányos rendelkezés	Népi vélemény (WVS)
1. Család (2010-ben az alkotmányok 66%-ában található)	Biztosítja-e az alkotmány a család jogainak védelmét?	<i>Hagyományos családi értékek.</i> Ön szerint a gyermeknek szüksége van egy olyan otthonra, ahol apa és anya is van, hogy boldogan nőjön fel?
	1 Igen Nem 2	0 Inkább nem érték egyet Inkább1 egyérték
2. Pihenés/Kikapcsolódás (2010-ben az alkotmányok 42%-ában található)	Tartalmazza-e az alkotmány a pihenéshez és a szabadidőhöz való jogot, vagy azt a célt, hogy a kormány védje és/vagy (fokozatosan) biztosítsa a pihenést és a szabadidőt?	Mennyire fontos a <i>szabadidő</i> az Ön életében?
	1 Igen Nem 2	1 Nagyon fontos Inkább2 fontos 3 Nem túl fontos 4Egyáltalán nem fontos

változatlanok maradnak.

91. Kísérleteztem a válaszadók alternatív osztályozásával is, de nem tapasztaltam, hogy ez befolyásolta volna a későbbi részekben bemutatott eredményeket.

Táblázat (1folytatás)

	Alkotmányos rendelkezés	Közvélemény (WVS)
3. Munka (az összes alkotmányok 2010-ben)	Tartalmaz-e az alkotmány a munkához való jog vagy a kormány célja, hogy megvédje és/vagy (fokozatosan) munkát biztosít?	Mennyire fontos a <i>munka</i> az életedben? 1 Nagyon fontos Inkább2 fontos 3 Nem túl fontos 4Egyáltalán nem fontos
	1 Igen Nem 2	
4. Környezetvédelem (az esetek 65%-ában található meg alkotmányok 2010-ben)	Tartalmazza-e az alkotmány az állampolgárok tiszta vagy egészséges környezethez való jogát, vagy egy cél, hogy a kormányzat megvédje és/vagy (fokozatosan) biztosítsa ezt a jogot?	Beleegyeznék az adóemelésbe, ha a többletpénzt a környezetvédelem megelőzésére fordítanák. szennyezés. 1 Teljes mértékben egyetért Egyetértek2 3 Nem értek egyet 4 Erősen nem ért egyet
	1 Igen Nem 2	
5. Házasság (az esetek 36%-ában található meg alkotmányok 2010-ben)	Az alkotmány biztosít-e jogot a házasságkötéshez, vagy a házasság különleges védelmét?	Egyetért vagy nem ért egyet a következő állítással? "A házasság egy elavult intézmény." 0 Nem értek egyet 1 Egyetértek 2 Egyéb válasz
	1 Igen Nem 2	
6. Petíció (az összes alkotmányok 2010-ben)	Tartalmazza-e az alkotmány a petícióhoz való jogot, vagy a kérelem benyújtásához való jogot? panaszok vagy kérelmek a kormánynak?	Aláírtál már valaha petíciót, gondolod, hogy megtehetnéd ezt a jövőben, vagy soha nem fog bármilyen körülmény aláírni egy petíciót? 1 Már megtettem Lehet2, hogy megteszem 3 Soha nem tennék
	1 Igen Nem 2	

Táblázat (1folytatás)

	Alkotmányos rendelkezés	Népi vélemény (WVS)
7. Összeszerelés (2010-ben az alkotmányok 93%-ában megtalálható)	Rendelkezik-e az alkotmány a gyülekezési jogról?	Részt vett-e valaha törvényes/békés tüntetésen, gondolja-e, hogy a jövőben megtenné, vagy semmilyen körülmények között nem venne részt törvényes tüntetésen?
	1 Igen 2 Nem	1 Már megtettem 2 Lehet, hogy megteszem 3 Soha nem tennék
8. Strike (2010-ben az alkotmányok 45%-ában található)	Tartalmazza-e az alkotmány a sztrájkjogot?	Részt vett-e valaha hivatalos sztrájkban, gondolja-e, hogy a jövőben megtenné, vagy semmilyen körülmények között nem venne részt hivatalos sztrájkban?
	1 Igen 2 Nem	1 Már megtettem 2 Lehet, hogy megteszem 3 Soha nem tennék
9. Homoszexualitás (2010-ben az alkotmányok 4%-ában található)	Az alkotmány védi az egyenlőséget szexuális irányultástól függetlenül?	Kérem, mondja meg, hogy Ön szerint a homoszexualitás mindig igazolható, soha nem igazolható, vagy valami a kettő között, ennek a pontozásnak a segítségével:
	1 Igen 2 Nem	1 Soha nem igazolható 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Mindig indokolt

Táblázat (1folytatás)

	Alkotmányos rendelkezésNépi	vélemény (WVS)
10. Abortusz (2010-ben az alkotmányok 8%-ában található)	Az alkotmány (hallgatólagosan) tiltja-e az abortuszt azért, hogy védi a "meg nem született gyermekek" életét, kimondva, hogy az élethez való jogot a fogantatás pillanatától kezdve kell védeni, vagy kifejezetten tiltja az abortuszt?	Kérem, mondja meg nekem, hogy Ön szerint az abortusz mindig igazolható, soha nem igazolható, vagy valami a kettő között, ha ezt a pontozást használjuk?
	1 Igen Nem 2	1 Soha nem igazolható 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Mindig indokolt
11. Nemek közötti egyenlőség a munka világában (2010-ben az alkotmányok 20%-ában található)	Tartalmazza-e az alkotmány a nők egyenlőségét a munkaügyi kapcsolatokban, pl. a nőknek egyenlő munkáért egyenlő bért kell kapniuk?	Úgy gondolja, hogy amikor kevés a munkahely, a férfiaknak több joguk van a munkához, mint a nőknek?
	1 Igen 2 Nem	1 Egyetértek 2 Nem ért egyet Egyik3 sem
12. Anyaság (2010-ben az alkotmányok 43%-ában található)	Az alkotmány különleges védelmet biztosít-e az anyáknak?	Ön szerint egy nőnek gyermeket kell vállalnia ahhoz, hogy kiteljesedjen, vagy ez nem szükséges?
	1 Igen Nem 2	0 Nem szükséges Gyermekekre van szükség1

A táblázatban felsorolt kérdések némelyike kifejezetten az emberek értékeire kérdez rá. Például a homoszexualitással, az abortusszal, a házassággal kapcsolatos álláspontjukat kérdezik, valamint azt, hogy mennyire értékelik a munkát vagy a szabadidőt. Az arra vonatkozó konkrét kérdések, hogy a nőknek szükségük van-e gyermekekre ahhoz, hogy kiteljesedjenek, hogy a gyermekeknek szükségük van-e apára és anyára is, hogy a férfiaknak több joguk van-e a munkához, mint a nőknek, vagy hogy az emberek hajlandóak-e fizetni a fokozott környezetvédelemért, szintén mind az értékekre vonatkozó kérdések. Ezzel szemben az arra vonatkozó kérdések, hogy az emberek hajlandóak lennének-e sztrájkolni, gyülekezni vagy petíciót benyújtani, kevésbé nyilvánvalóan értékeket fogalmaznak meg, hanem inkább kulturális attitűdöket rögzítenek azzal

kapcsolatban, hogy az emberek hajlandóak-e élni ezekkel a jogokkal. Mind a népi értékek, mind a kulturális attitűdök azonban potenciálisan

a nemzeti jellegben mutatkozó, országoként jelentős különbségeket tárnak fel, amelyek az egyes országok jogtörvényében is tükröződhetnek. Ezért mindkettő szerepel az elemzésben.

Az alábbi empirikus elemzésben a táblázat jobb oldali oszlopában szereplő felmérési válaszok különböző módon kapcsolódnak az 1. táblázat bal oldali oszlopában szereplő megfelelő jogokhoz. Annak megállapítása érdekében, hogy a jogok kapcsolódnak-e a népi értékekhez, vagy nem kapcsolódnak azokhoz, az elemzés azt vizsgálja, hogy (1) az alkotmányban szereplő jogok valóban népi értékeket képviselnek-e, és (2) a *nem* szereplő jogok nem népi értékeket képviselnek-e. Lehetséges azonban, hogy a jogok beillesztését és kihagyását az alkotmány által szabályozott nép nem azonos módon értékeli. Legalábbis elméletben lehetséges, hogy valaki mélyen értékeli a környezetet, de nem akarja az egészséges környezethez való jogot az alkotmányba foglalni. A World Values Survey kérdései nem ragadják meg ezt a különbséget, mivel egyik kérdés sem kérdezi meg kifejezetten, hogy az emberek szeretnék-e értékeiket az alkotmányban rögzíteni. Annak lehetőségét, hogy a fontos népi értékek kihagyása az alkotmányból mégis élvezheti a nép támogatását, az V. részben vizsgáljuk meg, amely több mint ezer felmérés eredményeit mutatja be, amelyekben arra kérdezznek rá, hogy az emberek szeretnék-e, hogy értékeiket az alkotmányban rögzítsék. A felmérés eredményei arra utalnak, hogy az emberek általában szeretnék, ha értékeiket az alkotmányban rögzítenék.

III. AZ ALKOTMÁNYOS JOGOK ÉS A NÉPI ÉRTÉKEK KÖZÖTTI KAPCSOLAT EMPIRIKUS VIZSGÁLATA

Az alkotmányos jogvédelemre vonatkozó adatok és a World Values Survey adatainak összevetése azt mutatja, hogy az alkotmányos döntések és a népi értékek között csak gyenge kapcsolat áll fenn. Ez az állítás mind az egyes jogok és a népi értékek⁹² közötti kapcsolatra vonatkozó egyszerű leíró vizsgálatok, mind a többváltozós regresszióelemzés során alátámasztást nyer.⁹³

A. Országokon átívelő leíró vizsgálat

Az adatokra vetett első pillantás azonnal megmutatja, hogy az alkotmányos döntések gyakran elszakadnak a népi nézetektől és értékektől.⁹⁴ Egyes alkotmányos jogok esetében a kapcsolat látszólag illuzórikus: azok az országok, amelyek lakossága mélyen értékeli az adott jogot, nem fogadják el azt, míg azok az országok, amelyek lakossága nem értékeli ugyanazt a jogot, elfogadják azt. Más jogok esetében az általuk képviselt értékeket szinte minden országban támogatják, de csak néhány ország ténylegesen rögzíti ezeket a jogokat az alkotmányában.

Egy olyan forráskönyv illusztrálására, ahol nincs nyilvánvaló kapcsolat az alkotmányos döntések és a népi értékek között, tekintsük a sztrájkjogot. A világ alkotmányainak körülbelül 2010, 45%-a tartalmaz sztrájkjogot. A sztrájkjog beiktatása azonban gyakran nem felel meg annak a jelentőségnek, amelyet az emberek ezekben az országokban tulajdonítanak ennek a jognak. Marokkó, Magyarország, Románia, El Salvador, Fehéroroszország, a Szlovák Köztársaság alkotmánya,

92. Lásd a III.A. részt

93. Lásd a III.B. részt

94. Az ebben a részben bemutatott World Values Survey adatok az egyes országok legfrissebb értékein alapulnak. Ötvenhét (kilencvenből kilencven) ország esetében az adatgyűjtés utolsó, 2008 és 2010 közötti hullámában gyűjtötték ezeket az adatokat, míg a többi ország esetében a 2008 előtti utolsó rendelkezésre álló hullámon alapulnak.

Venezuela, a Kirgiz Köztársaság és a Fülöp-szigetek mindegyike tartalmaz sztrájkjogot, bár a lakosság több mint 90%-a (a marokkói 96% és a Fülöp-szigeteki 91% között) azt állította, hogy soha, semmilyen körülmények között nem venne részt legális sztrájkban. A másik véglet az Egyesült Királyság, ahol a megkérdezettek majdnem 100%-a hajlandó részt venni egy legális sztrájkban, annak ellenére, hogy ez a jog nem rendelkezik alkotmányos státusszal a brit jogban.⁹⁵ Más alkotmányok szintén kihagyják ezt a jogot, annak ellenére, hogy az emberek nagyra értékelik. Dél-Koreában, Svédországban és Dániában a lakosság több mint fele hajlandó részt venni a legális sztrájkban, de az alkotmányos dokumentumból ez a jog kimaradt. A 2. táblázat bal oldali két oszlopa azt az öt országot sorolja fel, amelyek lakosságának értékei leginkább és legkevésbé összhangban vannak azzal a nemzeti döntéssel, hogy a sztrájkjogot az alkotmányba foglalják, míg a jobb oldali két oszlop azt az öt országot sorolja fel, amelyek lakosságának értékei leginkább és legkevésbé összhangban vannak azzal a döntéssel, hogy a jogot kihagyják a nemzet alapító dokumentumából.

Táblázat A 2. sztrájkjog és a népi értékek a 2010

A sztrájkjog bekerült az alkotmányba				A sztrájkjog nem szerepel az alkotmányban			
Legmagasabb megállapodás (%)		Legalacsonyabb megállapodás, amely (%), amely törvényes sztrájkba lépne) törvényes sztrájkba lépne)		Legmagasabb egyetértés		Legalacsonyabb egyetértés	
				(% , akik <i>soha</i> mennének törvényes sztrájkba)		(% , akik <i>soha nem</i> sztrájkba) törvényes sztrájkba)	
Macedónia	55%	Marokkó	4%	Pakisztán	98%	Egyesült Királyság	0%
Horvátország	50%	Magyarország	6%	Egyiptom	97%	Korea	36%
Peru	45%	Franciaország	7%	Egyiptom	97%	Svédország	48%
Franciaország	45%	Románia	8%	Ciprus	96%	Dánia	49%
Franciaország	45%	El Salvador		Jordánia	92%	Bosznia és Hercegovina	56%
Azerbajdzsán	41%	Fehéroroszország	8%	Indonézia			

Másik példaként gondoljunk a természeti környezet védelmére, amely valamilyen formában a ma hatályos alkotmányok kétharmadában szerepel. Néhány országban a természeti környezet akkor is alkotmányos védelemben részesül, ha a lakosság nagy része nem hajlandó fizetni a fokozott környezetvédelemért. Példaként Litvániában, Németországban, Egyiptomban, Észtországban, Magyarországon és más országokban a lakosság több mint kétharmada ellenzi a környezet védelmét szolgáló adóemelést, annak ellenére, hogy az egészséges környezet az alkotmányban a nemzet egyik legfőbb értékeként szerepel. Ezzel szemben a Dominikai Köztársaság, Banglades, Tanzánia, valamint Bosznia-Hercegovina alkotmánya kihagyja ezt a jogot, annak ellenére, hogy a lakosság több mint kétharmada olyannyira nagyra értékeli a környezetet, hogy hajlandó lenne növelni az adókat annak védelme érdekében. A 3. táblázat összefoglalja a népi értékek és az egészséges környezethez való jog közötti legnagyobb és legkisebb eltérést a jogot tartalmazó, illetve a jogot kizáró nemzetek között.

95. Lásd a fenti megjegyzést 6.

Táblázat Az egészséges környezethez való 3.jog és a népi értékek a 2010

Környezetvédelem az alkotmányban szerepel				Környezetvédelem <i>nem szerepel</i> az alkotmányban			
Legmagasabb egyetértés				Legmagasabb egyetértés			
Legalacsonyabb egyetértés (% hajlandó növelni az adót az adó védelmére)				<i>nem</i> hajlandóak növelni az adót a védelem érdekében	(% Legalacsonyabb egyetértés)	(% <i>nem</i> hajlandóak növelni az adót a védelem érdekében)	a
Vietnam	91%	Litvánia	23%	Ausztria	63%	Dominikai Köztársaság	14%
El Salvador	84%	Németország	26%	Marokkó	61%	Banglades	24%
Törökország	78%	Egyiptom	31%	Írország	60%	Tanzánia	25%
Mali	77%	Észtország	33%	Jordánia	55%	Bosznia és Hercegovina	30%
Irán	77%	Magyarország	33%	Szingapúr	55%	Dánia	34%

Néhány alkotmányos rendelkezés esetében az általuk képviselt értékek szinte minden országban általánosan támogatottak. Ha az ilyen, majdnem általánosan elfogadott értékek bekerülnek az alkotmányba, az alkotmány a közvéleményhez igazodik. Sok esetben azonban az alkotmányból kimaradnak a vonatkozó védelmek, ami disszonanciát teremt az írott dokumentum és a közvélemény között. Ennek illusztrálására gondoljunk a házasságkötéshez való jogra. 2010-ben az alkotmányok körülbelül egyharmada védte a házasságot. Ezekben az esetekben a lakosság több mint kétharmada nem értett egyet a kijelentéssel, hogy "a házasság elavult intézmény", ami a házasság intézményének elsöprő népszerűségéről árulkodik. A házasság ugyanilyen elsöprő támogatottsága azonban azokban az országokban is jelen van, ahol az alkotmány kihagyja a védelmet. Az Egyesült Államokban például a lakosság 88%-a nem ért egyet azzal, hogy a házasság elavult, a házasság mégsem szerepel az alkotmányban. Valójában minden egyes országban, ahol a házasság védelmét kihagyták az alkotmányból, a lakosság több mint fele továbbra is nagyra értékeli ezt az intézményt.

Táblázat A házasságkötéshez való 4.jog és a népi értékek a 2010

Házasságkötéshez való jog az alkotmányban szerepel				Házasságkötéshez való jog <i>nem</i> az alkotmányban szerepel			
Legmagasabb egyetértés				Legmagasabb egyetértés			
Legalacsonyabb egyetértés (% amely úgy véli, hogy házasság elavult)				<i>nem</i> Legalacsonyabb egyetértés (% amely úgy véli, hogy házasság elavult)			
Indonézia	96%	Spanyolország	68%	Luxemburg	38%	Pakisztán	1%
Vietnam	92%	Németország	71%	Franciaország	35%	Georgia	4%
Etiópia	90%	Svájc	72%	Kirgizisztán Köztársaság	32%	Egyiptom	4%
Dominikai Köztársaság	89%	Királyság	73%	Belgium	31%	Törökország	5%
Szlovákia	88%	Bulgária	73%	Ausztria	31%	Banglades	5%

A szexuális irányultágtól függetlenül az egyenlőséghez való jog esetében éppen az ellenkező forgatókönyv érvényesül. Néhány kivételtől eltekintve (nevezetesen Svédország, Hollandia, Norvégia, Izland, Dánia, Norvégia, Izland, Svédország, Hollandia, Norvégia,

Elektronikusan elérhető a következő címen:

<https://ssrn.com/abstract=2267320>

Dánia,

Svájc, Luxemburg, Spanyolország, Finnország, Ausztrália és Németország), a polgárok többsége mindegyik országban azt állítja, hogy a homoszexualitás elfogadhatatlan. Ez a rosszallás általában tükröződik az írott alkotmányokban, amelyek csak ritkán védik a homoszexualitást. Dél-Afrikában, amely azon kevés országok egyike, ahol a homoszexualitást alkotmányosan védik, az egyetértési arány nagyon alacsony: a World Values Survey szerint a dél-afrikaiak 82%-a tartja ma elfogadhatatlannak a homoszexualitást, míg az alkotmány megírásakor 88%-uk tartotta elfogadhatatlannak.⁹⁶ Ezzel szemben a homoszexualitást leginkább elfogadó országok (Hollandia és Svédország) alkotmányai valójában nem tartalmazzák ezt a jogot (bár a holland parlament nemrégiben megvitatta a beillesztését).⁹⁷ A legtöbb esetben a homoszexualitás védelmének alkotmányos kihagyása valójában a népi nézeteket és értékeket tükrözi.

B. Regressziós elemzés

A népi értékek és az alkotmányos döntések közötti, látszólag gyenge kapcsolat szisztematikusabb feltárása érdekében ez a rész a regresszióelemzéshez fordul. A regresszióelemzés lehetővé teszi annak feltárását, hogy összehasonlító perspektívában azok az országok, amelyek nagy jelentőséget tulajdonítanak bizonyos értékeknek, nagyobb valószínűséggel rögzítik-e azokat alkotmányukban, mint azok az országok, amelyek kisebb jelentőséget tulajdonítanak ugyanezen értékeknek. Természetesen az alkotmányos jogok elfogadásának meghatározó tényezőire vonatkozó oksági kérdések összehasonlító perspektívában közismerten összetettek és nehezen megoldhatók a szokásos országekzi statisztikai technikák segítségével.⁹⁸ Az, hogy tudjuk, hogy a közvélemény befolyásolja bizonyos jogok elfogadását, nem feltétlenül mondja meg, hogy a közvélemény valóban befolyásolja-e az elfogadást, vagy csupán korrelál vele. Lehetséges például, hogy a közvélemény nem csak az alkotmányozásra van hatással, hanem az alkotmány is befolyásolja a közvéleményt.⁹⁹ A kutatási tervem nem veszi figyelembe a fordított oksági kapcsolat lehetőségét, és minden eredményt bizonyos óvatossággal kell értelmezni. Mindazonáltal még az összefüggések is fényt deríthetnek bizonyos hipotézisek valószínűségére, és információt szolgáltathatnak a későbbi értelmezésekhez arra vonatkozóan, hogy az országok miért fogadnak el bizonyos jogokat.¹⁰⁰ Ezzel szemben a közvélemény és az alkotmányos jogok közötti korreláció hiánya arra utal, hogy nem valószínű, hogy ezek között összefüggés van.

Annak feltárására, hogy a népszerű értékek hogyan kapcsolódnak az alkotmányos döntésekhez, tizenkét regressziót becslök; egyet-egyét a tizenkét érték és a megfelelő jogok mindegyikére, amelyeket a következőkben ismertetek.

96. World Values Survey Ass'n, *fenti* megjegyzés. 1.

97. *Kamer Voor Seksuele Geaardheid in Artikel Grondwet I* [A holland parlament támogatja a szexuális irányultágtól független egyenlőség beillesztését az alkotmány 1. cikkébe], TROUW, (8. márc., 112012.:30), <http://www.trouw.nl/tr/nl/4492/Nederland/article/detail/3295998/2012/08/03./Kamer-voor-seksuele-geaardheid-in-artikel-1-grondwet.dhtml>.

98. *Lásd* Law & Versteeg, *Supra* note at 82,919; Anne Meuwese & Mila Versteeg, *Quantitative Methods for Comparative Constitutional Law*, in PRACTICE AND THEORY IN COMPARATIVE LAW 230, 233 (Maurice Adams & Jacco Bomhoff szerk., 2012) (a korreláció és az ok-okozati összefüggés megkülönböztetésének nehézségeit tárgyalva).

99. *Lásd* Nathaniel Persily, *Bevezetés a PUBLIC OPINION AND CONSTITUTIONAL CONTROVERSY című könyvhöz*.

3 (Nathaniel Persily, Jack Citrin & Patrick J. Egan szerk., 2008) (amely azt sugallja, hogy elméletileg az alkotmányjog megváltoztathatja a közvéleményt, de az Egyesült Államokban kevés empirikus alátámasztást talált egy ilyen hipotézisre).

100. *Lásd* Law & Versteeg, 82. lábjegyzet, 82. pont. 919.

előző szakasz. Konkrétabban azt vizsgálom, hogy (1) azok az országok, amelyekben az emberek a hagyományos családi értékeket vallják, nagyobb valószínűséggel védik-e alkotmányukban a nukleáris családot;

(2) azok az országok, ahol az emberek fontosnak tartják a szabadidőt, nagyobb valószínűséggel fogadják-e el alkotmányukban a szabadidőhöz való jogot; (3) azok az országok, ahol az emberek nagyon fontosnak tartják a munkát, nagyobb valószínűséggel fogadják-e el alkotmányukban a munkához való jogot; (4) azok az országok, ahol az emberek a környezetet akár saját jövedelmük rovására is értékelik, nagyobb valószínűséggel fogadják el alkotmányukban a környezet védelmét; (5) azok az országok, ahol az emberek nem értenek egyet azzal, hogy a házasság elavult intézmény, nagyobb valószínűséggel fogadják-e alkotmányukba a házasságkötéshez való jogot; (6) azok az országok, ahol az emberek hajlandóak petíciót aláírni, nagyobb valószínűséggel fogadják-e el alkotmányukban a petícióhoz való jogot; (7) azok az országok, ahol az emberek nagyobb hajlandóságot mutatnak a törvényes gyülekezéshez, nagyobb hajlandóságot mutatnak-e arra, hogy alkotmányukban rögzítsék a gyülekezéshez való jogot; (8) vajon azok az országok, amelyekben az emberek nagyobb hajlandóságot mutatnak a legális sztrájkban való részvételre, nagyobb valószínűséggel rögzítik-e alkotmányukban a sztrájkjogot; (9) vajon azok az országok, amelyekben az emberek szerint a homoszexualitás igazolható, nagyobb valószínűséggel védik-e az egyenlőséget a szexuális irányultságtól függetlenül; (10) azok az országok, amelyekben az emberek egyetértenek azzal, hogy az abortusz soha nem igazolható, nagyobb valószínűséggel védik-e az élethez való jogot a fogantatás pillanatától; (11) vajon azok az országok, amelyekben az emberek nem értenek egyet azzal, hogy a férfiaknak a munkahelyek szükségése idején több joguk van a munkához, mint a nőknek, nagyobb valószínűséggel rögzítik-e alkotmányukban a nemek közötti egyenlőséget a munkaügyi kapcsolatokban; és (12) vajon azok az országok, amelyekben az emberek úgy vélik, hogy a nőknek a kiteljesedéshez szükségük van a gyermekekre, nagyobb valószínűséggel védik-e az anyaságot.

Ezeket az összefüggéseket tizenkét külön probit-regresszióban vizsgáljuk, amelyekben a világ alkotmányáiban a vonatkozó rendelkezés jelenléte a függő változó,¹⁰¹ és amelyek mindegyike ugyanazokat a kontrollváltozókat tartalmazza: (1) az ország demokráciaszintje, ahogyan azt a politikatudományi szakirodalom számszerűen méri;¹⁰² (2) az ország természetes logaritmus a

101. Mivel az alkotmányok általában ritkán változnak, és a népi értékeket megragadó felméréseket csak néhány évente végzik, az egyes modellek nem évről évre, hanem a felmérés adatgyűjtési hullámáról hullámra jelzik előre az alkotmányos jogok elfogadását, a hat adatgyűjtési hullám mindegyikének utolsó évét felhasználva. Konkrétabban, a tizenkét regressziós modell mindegyike az 1984-es, 1993-as és 1999, 2004, 2006, 2010-es évekre vonatkozó keresztmetszeteket kombinálja, és robusztus standard hibákat számol országos szinten klaszterezve, hogy a megfigyelések időbeli korrelációját lehetővé tegye. *Lásd: The Integrated EVS/WVS 1981-2008 Datafile*, WORLD VALUES ASS'N, <http://www.wvsevsvdb.com/wvs/WVSIIntegratedEVSWVS.jsp?Idioma=I> (az adatgyűjtés egyes hullámainak időpontjának leírása). Robusztussági ellenőrzésként ugyanezt a modellt megismételtem akkor is, amikor az egyes országokat öt éves időközönként figyeltem meg 1981-ben, 1986-ban, 1991-ben, 1996-ban, 2001-ben, 2006-ban és 2010-ben. Ennek során az eredmények majdnem ugyanazok, mint az alább közöltek.

Annak további feltárása érdekében, hogy megállapításaim függnek-e a modell specifikációjától, megismételtem a 6. táblázatban közölt összes specifikációt, amikor (1) a függő változó képletetett változatát adtam hozzá prediktorként, és ismét megismételtem őket, amikor (2) egy sor olyan bináris változót adtam hozzá, amelyek az országok közötti megfigyeletlen heterogenitást kontrollálják, más néven "fix hatásokat", miközben a probit modell helyett lineáris valószínűségi modellt becsültem. Mindkét modell esetében az eredmények nagyrészt hasonlóak a 6. táblázatban közöltekhez. Ezen túlmenően keresztmetszeti regressziókat is becsültem az 1990-es, 2000-es és 2010-es évekre. Ennek során az eredmények ismét nagyrészt hasonlóak voltak a táblázatban közöltekhez. 6.

102. A demokrácia szintjét a Polity IV adatsorból származó "polity2" változóval mérem, amelyet a politológusok széles körben használnak. Ez a változó +10 (erősen demokratikus) és -10 (erősen autokratikus) között mozog. *Lásd* Monty G. Marshall & Keith Jagers, *Polity IV Project*:

az egy főre jutó GDP szintje;¹⁰³ (3) az alkotmányszöveg átfogó jellege, amelyet a cikkek teljes számával mérnek; ¹⁰⁴(4) az, hogy egy ország rendelkezik-e common law joghatósággal; ¹⁰⁵(5) egy sor bináris változó minden olyan időszakra vonatkozóan, amikor az embereket megkérdezték a véleményükről, más néven időbeli fix hatások; és végül (6) három regionális változó, amelyek azt mutatják, hogy egy ország Afrikában, Nyugat-Európában és Észak-Amerikában, illetve Ázsiában található.¹⁰⁶

A meglévő szakirodalomban e változók mindegyikét az alkotmányos tervezési döntések fontos előrejelzőjeként tétélezték fel. A meglévő kutatások szerint a demokrácia összefügg a negatív szabadságjogok és a bírói eljárásjogok elfogadásával.¹⁰⁷ A gazdasági jólét ezzel szemben valószínűsíthetően megjósolja, hogy az országok elfogadják-e drága társadalmi-gazdasági jogokat, például a munkához vagy a szabadidőhöz való jogot. Intuitív módon úgy tűnik, hogy a gazdagabb országok nagyobb valószínűséggel fogadják el társadalmi-gazdasági jogokat, mivel rendelkeznek a gyakorlatban való fenntartásukhoz szükséges erőforrásokkal. Ugyanakkor az ellenkező forgatókönyv is lehetséges: a szegényebb országok a jövőre vonatkozó törekvésként fogadhatják el ezeket a jogokat.¹⁰⁸ Az alkotmányszöveg sajátosságai meghatározhatják, hogy az alkotmánytervezők eleve alkotmányos státuszt biztosítanak-e bizonyos értékeknek. Konkrétan kiderül, hogy jelentős különbségek vannak abban, hogy egy adott alkotmány mennyire ambiciózus: egyes alkotmányok csupán a jogok minimális szintjét rögzítik, míg mások kidolgozott politikákat határoznak meg.¹⁰⁹ A szokásjogi rendszer is befolyásolhatja, hogy bizonyos jogok egyáltalán elfogadásra kerülnek-e. A common law rendszerhez hagyományosan a kis állam hagyománya társul, ami növelheti a common law rendszerek hajlamát a negatív szabadságjogok elfogadására és a pozitív társadalmi-gazdasági jogok mellőzésére.¹¹⁰ Végezetül, a jogok elfogadásának valószínűsége valószínűleg

Dataset User's Manual (200724., október), http://home.bi.no/a0110709/PolityIV_manual.pdf.

103. Az egy főre jutó bruttó hazai termék (GDP) mértékét a WORLD BANK, WORLD DEVELOPMENT INDICATORS (20112011) című kiadványából vettem.

104. Az alkotmányban szereplő cikkek teljes számának mérése az összes írott alkotmány saját kódolásán alapul. *Lásd fentebb a III. részt* (az alkotmányok adatainak ismertetése).

105. A "common law" országokra vonatkozó definíciót a Rafael La Porta, Florencio Lopez-de-Silanes, Andrei Shleifer & Robert Vishny, *The Quality of Government*, 15 J.L. ECON. & ORG. 222 (1999).

106. Latin-Amerika és a Karib-térség azért maradt ki, mert ez a régió az értelmezés referenciakategóriájaként szolgál.

107. *Lásd* Law & Versteeg, *Supra* 80. lábjegyzet, 1226. o. (a demokrácia és a libertárius alkotmányos ideológia közötti pozitív korreláció dokumentálása).

108. *Lásd* David L. Cingranelli & David L. Richards, *Measuring Government Effort to Respect Economic and Social Human Rights: A Peer Benchmark*, in ECONOMIC RIGHTS: CONCEPTUAL, MEASUREMENT, AND POLICY ISSUES (214, Shareen 215 Hertel & Lanse Minkler szerk., 2007) (megjegyezve, hogy az országok számára nehéz mérhető módon javítani teljesítményüket a gazdasági és szociális jogok területén anélkül, hogy "gazdagabbak lennének").

109. *Lásd* Law & Versteeg, *Supra* note, 80, 1213-21. o. (az alkotmány átfogó jellegét az alkotmányok egyik fő dimenziójaként írja le, amelyek mentén az alkotmányok különböznek).

110. *Lásd* 1 FRIEDRICH A. HAYEK, LAW, LEGISLATION AND LIBERTY: A NEW STATEMENT OF THE LIBERAL PRINCIPLES OF JUSTICE AND POLITICAL ECONOMY 94 (1978) (megjegyezve, hogy a negatív szabadságjogok "főként azoknál a népeknél virágoztak, ahol - legalábbis hosszú ideig - a bírói jog volt az uralkodó"); Paul Mahoney, *The Common Law and Economic Growth: Hayek Might Be Right*, 30

J. LEGAL STUD. 503, 506 (2001) (empirikus bizonyítékot talált a common law rendszer használata és a gazdasági növekedés közötti pozitív kapcsolatra, és ezt a kapcsolatot legalább részben a "tulajdonjog és a szerződéses jogok nagyobb bírói védelmének tulajdonítja a végrehajtó hatalom beavatkozásával szemben", amely a "common law rendszer" és a gazdasági növekedés között fennáll).

az idő múlásával növekedni fog, mivel világszerte megfigyelhető a "jogok kúszása", vagyis az, hogy egyre több ország egyre több jogot fogad el.¹¹¹

A táblázat a regressziós eredményeket mutatja be. A regressziók általános benyomása az, hogy általában nincs kapcsolat a népi értékek és az alkotmányos döntések között. A legtöbb esetben a népi értékek marginális hatásai a nullához közelítenek, míg más esetekben negatívak. Egy kivétellel minden esetben statisztikailag jelentéktelenek. Az egyetlen kivétel az abortuszra vonatkozó értékek, amelyek pozitívan korrelálnak a meg nem született gyermekek alkotmányos védelmével, bár statisztikailag csak 10%-os konfidencia szinten szignifikánsak.

A népi értékek és az alkotmány közötti kapcsolat hiánya felveti a kérdést, hogy milyen tényezők - ha nem értékek - magyarázzák az országok közötti különbségeket az alkotmányos döntésekben. Mint kiderült, néhány kontrollváltozó statisztikailag szignifikánsan korrelál az alkotmányos döntésekkel, bár hatásuk a kérdéses alkotmányos jogtól függ. A várakozásoknak megfelelően a common law hagyomány negatívan korrelál a társadalmi-gazdasági és csoportjogokkal; az e hagyományhoz tartozó országok kisebb valószínűséggel védik a családot, a pihenést, a munkát, az egészséges környezetet, a sztrájkot, a nemek közötti egyenlőséget a munkaviszonyokban és az anyaságot.¹¹² Az sem meglepő, hogy az alkotmány átfogó jellege korrelál néhány olyan joggal, amelyek viszonylag ritkán fordulnak elő a világ alkotmányaiban, mint például a környezet védelme, a petíció szabadsága, a nemek közötti egyenlőség a munkaviszonyokban és az anyaság védelme.¹¹³ Ezekben az esetekben tehát a dokumentum egészének széleskörű hatálya magyarázza e jogok elfogadását, nem pedig a közvélemény. Még inkább ellentmondásos, hogy a demokrácia pozitívan korrelál a pihenéshez való jog, a környezetvédelem és a meg nem született gyermekek védelmének alkotmányos elfogadásával, de más jogokkal nem. Végül a gazdasági jólét negatívan korrelál a pihenéshez és a petícióhoz való jog, valamint a család, a környezet és az anyaság védelmének alkotmányos védelmével. Ez arra utal, hogy ezek a jogok legalább részben törekvések, mivel a jó munkaidő, az egészséges környezet, valamint a család és az anyaság védelme a szegényebb országokban gyakran elérhetetlen. Bár egyik eredmény sem értelmezhető ok-okozati összefüggésként, a regressziókból az az általános benyomás, hogy egy adott ország alkotmányos döntései inkább a rendszer típusától, a jogrendszerrel és az alkotmány általános szerkesztési stílusától függenek, mint az emberek sajátos preferenciáitól és értékeitől.

jellemző a common law rendszerekre); La Porta et al., *Supra* 105. lábjegyzet (megállapítva, hogy a common law országok jobban tiszteltben tartják a politikai jogokat, mint a más jogi eredetű országok).

111. Law & Versteeg, *Supra* note at80, (a "jogok kúszásának" jelenségét 1194dokumentálva).

112. A várakozásokkal ellentétben a common law hagyomány negatívan korrelál a petíciós szabadsággal.

113. Ez a megállapítás nagyjából összhangban van a korábbi munkám megállapításaival, amely e jogok némelyikét "ezoterikus jogként" emelte ki, amelyek csak a nagyszámú jogot védő, ambiciózus alkotmányokban jelennek meg. Law & Versteeg, *Supra* note 80, 1217 tbl.3. o.

Táblázat A népi értékek és az alkotmányos döntések közötti 5.kapcsolat

	A család védelme	Pihenés	Jogaim	A közhatalom	A házasság védelme	Petíciós jog	Gyülekezési jog	Sztrájkjog	Munkajogok	Jogok a gyermek születtől kezdődően	Nemek közötti egyenlőség	Az anyaság védelme
Popular	0.09790	0.25029	0.47093	-0.00970	0.50048	0.00146	0.00613	0.12	0.014			
Commonis változók	0.343**	0.928***	-0.154	-0.00756***	-0.000011772***	-0.165***	-0.478***					
Év	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y
(pszeudo)R-névzet												
N	33331	531529333332307293333315323										

Megjegyzés: probit-regressziók marginális hatásai, robusztus standard hibákkal, országos szinten klaszterezve. A marginális hatások kiszámításához minden változót a minta átlagával értékeltünk. *** statisztikai szignifikanciát jelöl 1%-os megbízhatósági szinten, ** 5%-os megbízhatósági szinten és * 10%-os megbízhatósági szinten.

IV. MELY ORSZÁGOKNAK VAN POPULISTA ALKOTMÁNYA?

Összehasonlító szempontból úgy tűnik, kevés bizonyíték van arra, hogy azok a nemzetek, amelyek mélyen értékelnek bizonyos jogokat, nagyobb valószínűséggel rögzítik ezeket a jogokat alkotmányukban, mint azok az országok, amelyek lakossága kevésbé értékeli ugyanezeket a jogokat. Az előző elemzés azonban kevés betekintést nyújt abba, hogy egy adott alkotmány milyen mértékben tükrözi a népi értékeket. Még ha az országok közötti értékkülönbségek nem is magyarázzák az alkotmányos döntésekben mutatkozó országközi különbségeket, egyes alkotmányok akkor is nagy hazai támogatottságot élvezhetnek. Ez a rész ezért azt vizsgálja, hogy az egyes alkotmányok milyen mértékben igazodnak a népi értékekhez, és kiemeli a világ legpopulistább alkotmányait.

A. A populista alkotmányok rangsora

Annak felmérésére, hogy az írott alkotmányok általában tükrözik-e a népi értékeket a fent említett tizenkét dimenzióban, létrehoztam egy numerikus *populista alkotmányozási indexet*, amely azt mutatja meg, hogy egy adott ország alkotmányos döntései milyen mértékben tükrözik a nép értékeit. Az index konkrétan azt méri, hogy az adott országban az emberek hány százalékának értékrendje egyezik azzal, ahogyan az alkotmányuk egy adott kérdéssel foglalkozik (vagy nem foglalkozik), majd kiszámítja az ország átlagos pontszámát mind a tizenkét kérdésre vonatkozóan. Ha az alkotmány rögzít egy jogot, akkor az index azon emberek százalékos arányát mutatja, akik értékelik ezt a jogot, ha pedig az alkotmány kihagyja a jogot, akkor az index azon emberek százalékos arányát mutatja, akik nem értékelik ezt a jogot.¹¹⁴ Az így kapott index az alkotmányos populizmust mutatja, vagyis azt, hogy egy adott alkotmány milyen mértékben igazodik a közvéleményhez. Az index felépítésének szemléltetésére a 6. táblázat a különböző összetevőket sorolja fel a 2010-es dél-afrikai évre vonatkozóan. A táblázat szerint a dél-afrikai alkotmány nem túl populista: tizenkét kérdésre vetítve átlagosan csak a lakosság 36%-ának véleményével egyeznek meg az értékei.

114. Az index kialakításakor a válaszadók különböző csoportjainak egymástól való elkülönítésére szolgáló határértékek megegyeznek az 1. táblázatban feltüntetettekkel.

Táblázat Populista6. alkotmány pontszáma Dél-Afrikában 2010

Alkotmányos jog	Benne van a alkotmány?	Megfelelő érték	Populizmus
Petíciós szabadság	Igen	Azoknak az embereknek a százalékos aránya, akik hajlandók lennének petíciót benyújtani a kormányukhoz: 51%	51%
Gyülekezési jog	Igen	Azoknak az embereknek a százalékos aránya, akik részt kívánnak venni egy törvényes gyülekezés: 50%	50%
A munkához való jog	Igen	A munkát nagyon fontosnak tartó emberek aránya: 93%	93%
A környezet védelme	Igen	A fokozott környezetvédelemért fizetni hajlandók aránya: 46%	46%
Sztrájkjog	Igen	A legális sztrájkra hajlandók aránya: 18%	18%
Egyenlőség szexuális irányultságtól függetlenül	Igen	A homoszexualitásról azt gondolják, hogy a homoszexualitás elfogadható: 18%18%	
Házasságkötéshez való jog	Nem	Azoknak az embereknek a százalékos aránya, akik nem értenek egyet azzal, hogy a házasság egy elavult intézmény: 78%22%	
Védelem a anyaság	Nem	Azoknak az embereknek a százalékos aránya, akik úgy vélik, hogy a nőknek gyermeket kell vállalniuk ahhoz, hogy kiteljesedjenek: 47%	53%
A meg nem született gyermekek élethez való joga (tilalom abortusz)	Nem	Az abortuszt fontolgatók aránya elfogadhatatlan: 84%	16%
Nemek közötti egyenlőség a munka világában (pl. egyenlő munkáért egyenlő bért)	Nem	Azok aránya, akik szerint a munkahelyhiány idején a férfiaknak több joguk van a munkához, mint a nőknek: 35%.	35%
A családi élet védelme	Nem	A hagyományos családi értékeket vallók aránya (a gyermeknek apára és anyára is szüksége van): 90%	10%
Pihenéshez való jog	Nem	A szabadidőt nagyon fontosnak tartó emberek aránya: 78%	22%
Populista alkotmány pontszám			36%

2000-es és 2010-es évekre vonatkozóan. Az első és a harmadik oszlop azokat az országokat sorolja fel, amelyekben az alkotmányos dokumentumban szereplő jogok menüjének támogatottsága nem éri el a többséget, azaz a tizenkét kérdésben az átlagos népi egyetértés nem éri el az 51%-ot. 2010-ben az országok 44%-a tartozik ebbe a kategóriába, köztük Ausztrália, Szingapúr, Malajzia, Új-Zéland, Kanada és az Egyesült Államok. A 7. táblázat második és negyedik oszlopa azokat az országokat sorolja fel, amelyek alkotmánya *nem rendelkezik*

a lakosság több mint felének értékeit tükrözik. Ez 2010-ben az országok 56%-ában volt így, többek között Kína, Oroszország és Svédország alkotmányában.

Az alkotmánytudósok általában úgy vélik, hogy ahhoz, hogy egy alkotmány erős demokratikus legitimitációval bírjon, demokratikusabbnak kell lennie, mint a szokásos törvényhozásnak, és az emberek szupertöbbségének támogatására van szüksége.¹¹⁵ A 3. ábra és a 7. táblázat azt mutatja, hogy a világ mai alkotmányai közül csak Macedónia, Guatemala, Olaszország, El Salvador, Uganda, Lengyelország és Etiópia alkotmányában tükrözi az átlagos jog a lakosság több mint kétharmadának értékeit. Figyelembe véve az alkotmányszövegek állítólagos demokratikus legitimitását, ¹¹⁶ezek a számok meglepően alacsonynak tűnnek.

Táblázat A populista 7. alkotmány pontszámai 2000-ben és 2010

2000		2010	
Kevesebb mint a népesség	Több mint 51% lakossága	Kevesebb, mint a népesség	Több mint 51% népesség
Ország%	ország%	Ország%	ország%
Új-Zéland	Argentína 34	Szingapúr	Argentína 32
	52		52
Afrika	Dél-Kolumbia 35	Trinidad & Tobago	Finnország 33
	52		52
Ausztrália	Magyarország 35	Malajzia	Chile 33
	52		52
Kanada	Finnország 36	Ausztrália	Zambia 34
	53		53
Dánia	Franciaország 37	Afrika	Svédország 36
	54		54
Cseh	Izland	Kanada	Románia 37
	Köztársaság 41		54
	54	Új-Zéland	Dél-Korea 37
Norvégia	Irland 41		54
	54	Marokkó	Egyiptom 37
Egyesült	Államok		54
	Egyiptom 44		54
	54	Dánia	Algéria 37
Észtország	Szlovénia 44		54
	54	Zimbabwe	Georgia 38
Egyesült	Kingdom		55
	Latvia 44	Dominikai	
	54		
Tajvan	Uruguay 45	Norvégia	Köztársaság 42
	55		55
Dominikai	Japan	Ciprus	Mali 42
	Republic 45		55
	55	Izland	Belorusz 42
Bosznia &			

HercegovinaLitvánia46 55	55
SvédországChile46 55	JapánNémetország43 56
BangladesGeorgia4856	ÉsztországLettország44 56
IndiaFilippínia48 57	TajvanMexikó44 56

115. *Lásd* Karim Fahim & Mayy El Sheikh, *First Round of Voting Spurs Dispute in Egypt*, N.Y. TIMES, 2012. december 17., A13. o. (idézi az Alkotmányozó Gyűlés egyik tagját, aki szerint az új egyiptomi alkotmánynak kétharmados többségre lenne szüksége ahhoz, hogy legitim legyen).

116. *Lásd a* 26-29. lábjegyzeteket és a kísérő szöveget.

Táblázat (7folytatás)

2000		2010	
Kevesebb mint a népesség	Több mint 51% lakossága	Kevesebb, mint a népesség	Több mint 51% népesség
Ország%ország%		Ország%ország%	
Svájc	Peru	Bosznia & Hercegovina	Szaúd-Arábia
49	57	44	56
Mexikó	Spanyolország	India	Ukrajna
50	58	44	57
Málta	Ukrajna	Bangladesh	Moldova
50	58	45	57
Ausztria	Románia	Amerikai Egyesült Államok	Filippínók
50	58	45	57
Belgium	Németország	Tanzánia	Spanyolország
50	60	46	57
Hollandia	Moldova	Jordánia	Törökország
51	60	46	58
Nigéria	Dél-Korea	Egyesült Királyság	Irak
51	60	46	58
--Portugália	60	Thaiföld	Görögország
--Brazil	61	48	59
--Armenia	61	Szlovák	Hollandia
--Orosz Szövetség	61	49	Köztársaság
--Törökország	62	49	Orosz Köztársaság
--Belarusz	62	49	Szövetség
--Horvátország	62	49	59
--Azerbajdzsán	62	Ausztria	Horvátország
-- Irán	62	49	59
--Luxemburg	63	Franciaország	Bulgária
--Venezuela	63	49	60
		Kirgizisztán	Ruanda
		61	Köztársaság
		61	61
		Portugália	Peru
		50	62
		Belgium	Luxemburg
		50	62
		Kolumbia	Burkina Faso
		50	62
		Írország	Pakisztán
		50	62

--Bulgária	63	1	Magyarország	Indonézia	5
					62
--Macedonia	64		Uruguay	Kína	51
					62
--szlovák Köztársaság	64	1	Szlovénia	Orményország	5
					63
-- Olaszország	66		Litvánia	Venezuela	51
					63
--Lengyelország	67		Nigéria	Ghána	51
					63
--Görögország	68		Svájc	Brazília	51
					65
--El <i>Salvador</i>	68		--Vietnam		66
--Pakisztán	69		--Azerbajdzsán		66
--Albánia	70		-- Irán		66
-Kína	73		--Macedonia		67
	----		--Guatemala		67
	----		-- Olaszország		67
	----		--El <i>Salvador</i>		68
	----		--Uganda		69
	----		--Lengyelország		69
	----		--Etiópia		76

Megjegyzés: A *dőlt betűvel szedett* jelölés azokat az országokat jelöli, amelyek alkotmányos támogatottsága meghaladja a 66%-ot.

B. Az alkotmányos populizmus előrejelzői

2010-ben az átlagos szingapúri alkotmányos jog a szingapúriak mindössze 32%-ának értékrendjével egyezett meg, míg az etiópai alkotmány jogokra vonatkozó rendelkezései átlagosan az etiópok nem kevesebb, mint 76%-ának értékrendjét tükrözték. Miért mutatnak egyes alkotmányok hűséget a népi értékekhez, míg mások nem? Ez az alfejezet ennek a kérdésnek a kezdeti vizsgálatát végzi el.

Az országok közötti eltérések lehetséges magyarázatai (1) az alkotmány jellemzőivel és (2) a nemzet jellemzőivel függhetnek össze. Számos olyan *alkotmányos jellemző van*, amely valószínűleg összefügg az alkotmányos populizmussal. Először is, az alkotmány kora befolyásolhatja, hogy az alkotmány milyen mértékben kapcsolódik a népi értékekhez. Konkrétabban, a régebbi alkotmányok nem kapcsolódhatnak a népi értékekhez, mert nem tudtak lépést tartani az idővel változó népi véleményekkel. Ez különösen intuitív az Egyesült Államok esetében, ahol az alkotmányt két évszázados története során viszonylag kevés hivatalos módosítás érte.¹¹⁷ Valójában az amerikai alkotmány viszonylag alacsony populizmus-értéke (45%) valószínűleg a dokumentum öregségéből fakad. Ugyanakkor az is lehetséges, hogy az alkotmány kora kevésbé fontos előrejelzője az alkotmány népszerűségének, mint azt az amerikai tapasztalatok sugallják. A külföldi alkotmányok általában lényegesen fiatalabbak, mint a tiszteletreméltó amerikai alkotmány.¹¹⁸ Világszerte az átlagos nemzeti alkotmány mindössze tizenkilenc évig él, mielőtt teljesen lecserélik, és eközben gyakran módosítják.¹¹⁹ Valójában feltűnő, hogy az alkotmányok pontosan annyi ideig tartanak, amennyit Thomas Jefferson mondott, amikor híres érvelése szerint, mivel "a föld az élőké", az alkotmányt nemzedékenként frissíteni kell, amit ő tizenkilenc évnél határozott meg.¹²⁰ Mivel a világ számos alkotmányát a jelenlegi generáción belül írták vagy módosították, a népi értékektől való elszakadásuk valószínűleg nem csak a korukból fakad.

Másodszor, úgy tűnik, hogy a nép részvételével zajló folyamat során elfogadott alkotmányok nagyobb valószínűséggel tükrözik a nép érdemi véleményét. Ahol az emberek aktívan részt vesznek az alkotmányozásban, ott valószínűleg saját nézeteiket és értékeiket fogják érvényesíteni.¹²¹ Másrészt, ahogyan azt a II. részben feltételeztük, az eljárási részvétel nem garantálja automatikusan, hogy az alkotmányok követik a nép véleményét, különösen akkor, ha a nép

117. Lásd David S. Law & Mila Versteeg, *The Declining Influence of the U.S. Constitution*, 87 N.Y.U. L. REV. 763,765 (2012) (leírja, hogy az amerikai alkotmány globális szempontból szokatlan).

118. Lásd ELKINS ET AL., *fenti* lábjegyzet, (13,129 amely szerint az alkotmányok "medián túlélési ideje" tizenkilenc év).

119. *Id.* 129.

120. Thomas Jefferson levele James Madisonhoz (1789. szeptember 6.), *in* THE PAPERS OF THOMAS JEFFERSON 392, 392 (Julian P. Boyd ed., 1958); (kimondja azt a magától értetődő tételt, hogy "a föld haszonélvezeti joggal az élőké"); *id.* 393-94. o. (kiszámítja, hogy az évek 18.8 egy nemzedék életkora, és arra a következtetésre jut, hogy "19 év az a határidő, amelyen túl sem egy nemzet képviselői, de még maga az összegyűlt nemzet sem hosszabbíthat meg érvényesen egy adósságot"); *id.* 396. o. ("Minden alkotmány és minden törvény természetesen 19[] év végén lejár. Ha ennél hosszabb ideig érvényesítik, akkor az erőszakos és nem jogszerű cselekedet.")

121. Lásd *fentebb* az I. részt (a nép részvétele és a népi értékeket érdemben tükröző alkotmányok közötti kapcsolatot tárgyalva).

a részvétel egy népszavazáson történő igen vagy nem szavazásra korlátozódik. Harmadszor, hihetőnek tűnik, hogy ha egy alkotmány a nemzeti identitás és értékek retorikájának preambulumban való rögzítésével a népi értékekhez való hűséget hirdeti, akkor a jogok menüje is megfelelhet a népi véleménynek.¹²² Ebben az esetben a népi értékek iránti valódi elkötelezettség a preambulumban és a jogok törvénykönyvében is tükröződik. Negyedszer, lehetséges, hogy a viszonylag kevés jogot tartalmazó alkotmányok kisebb támogatottságot élveznek a nép körében, mint a számos jogot tartalmazó alkotmányok, mivel az emberek általában a széles körű jogkatalógust részesítik előnyben.¹²³

Az alkotmányos populizmushoz *országjellemzők* is társulhatnak. Először is lehetséges, hogy a demokratikus országok olyan alkotmányokat hoznak létre, amelyek jobban tükrözik a közvéleményt. Másodsor, talán a gazdasági jólét befolyásolja, hogy az alkotmányok milyen mértékben kapcsolódnak a népi értékekhez. Konkrétabban, a gazdagabb országok eleve alkalmasabbak lehetnek az alkotmányos kötelezettségek betartására, és a jogok megvalósítására való hajlandóságuk miatt valószínűbb lehet, hogy egyáltalán megígérik azokat.¹²⁴ Végül, az, hogy egy ország mennyire hajlandó és képes betartani alkotmányos ígéreteit, befolyásolhatja azt, hogy az alkotmány milyen mértékben kapcsolódik a népi értékekhez. Különösen lehetséges, hogy a népi értékekhez szorosan kapcsolódó alkotmányok aspirációs jellegűek, azaz inkább a jövőre vonatkozó, be nem teljesült reményeket képviselik, mint az itt és most fenntartott jogokat.¹²⁵ Hasonlóképpen, olyan rendszerek, amelyeknek nem áll szándékukban az általuk ígért jogokat valaha is fenntartani, olyan dokumentumokat írhatnak, amelyek a népi érzelmekre apellálnak, a gyakorlatban azonban teljesen értelmetlenek.¹²⁶ Mindkét esetben a populista alkotmányok leginkább olyan nemzeteknél fordulnak elő, amelyek a gyakorlatban nem tartják be alkotmányos ígéreteiket.

A populista alkotmányok magyarázatának empirikus vizsgálata csak néhány hipotézist támaszt alá.¹²⁷ Regresszióelemzéssel vizsgáltam, hogy mely változók korrelálnak az alkotmányos populizmussal. A regresszióban szereplő prediktív változók a következők: (1) az alkotmány kora, amelyet az alkotmány legutóbbi felülvizsgálata vagy elfogadása óta eltelt évek számával mértem;¹²⁸

122. *Lásd a fenti* I. részt (amely azt tárgyalja, hogy a nemzetek hogyan tanúsíthatnak hűséget a népi értékekhez a nemzeti értékekről és identitásról szóló retorikával teli preambulumban elfogadásával).

123. *Lásd az* 50. lábjegyzetet és a kísérszöveget (amely azt tárgyalja, hogy az emberek általában a több jog mellett szavaznak).

124. Az empirikus szakirodalom többször megállapította, hogy a gazdag országok általában jobb emberi jogi gyakorlattal rendelkeznek. *Lásd* Gerald L. Blasi & David Louis Cingranelli, *Do Constitutions and Institutions Help Protect Human Rights?*, in HUMAN RIGHTS AND DEVELOPING COUNTRIES 223, 225- (26Stuart S. Nagel & David Louis Cingranelli szerk., 1996) (a vonatkozó szakirodalom összefoglalása).

125. *Lásd* Michael Dorf, *The Aspirational Constitution*, 77 GEO. WASH. L. REV. 1632 (2009) (a "törekvő alkotmány" fogalmának leírása).

126. *Lásd* Law & Versteeg, *Supra* 82. lábjegyzet, 898-900. o. (empirikusan dokumentálva, hogy a világ alkotmányainak jelentős része látszatalkotmány).

127. Konkrétan, becsültem egy közönséges legkisebb négyzetek regressziós modellt. A hibatételek soros korrelációjának kezelése érdekében a modell tartalmaz egy késleltetett függő változót, és országos szinten klaszterezett robusztus standard hibákat számol. Ugyanezt a modellt újra becsültem akkor is, amikor az országrögzített hatásokat is figyelembe vettem, miközben a késleltetett függő változót kizártam, és az eredmények nagyrészt hasonlóak a 11. táblázatban bemutatottakhoz.

128. Azzal, hogy az alkotmány korát az alkotmány legutóbbi bármilyen módon történő módosítása óta eltelt évek számaként mérem (a soha nem módosított alkotmányok esetében az eredeti elfogadás óta eltelt évek számaként), igyekszem elkerülni azokat a nehézségeket, amelyek az alkotmányt ténylegesen átíró módosítások és a viszonylag jelentéktelen módosítások megkülönböztetésével kapcsolatosak. *Lásd* Law & Versteeg, 80. lábjegyzet (az ilyen megkülönböztetés nehézségeinek leírása).

(2) hogy az alkotmányt a nép bevonásával dolgozták-e ki, és különösen, hogy népszavazáson ratifikálták-e;¹²⁹ (3) hogy az alkotmány a preambulumban a nemzet múltjára való hivatkozással jelzi-e a populista elkötelezettséget;¹³⁰ (4) hogy az alkotmányos jogtörvény átfogó-e, és a jogok széles körű menüjét tartalmazza-e;¹³¹ (5) az, hogy egy ország demokratikus-e; ⁽¹³²⁾ egy ország gazdasági jóléte, amelyet az egy főre jutó GDP természetes logaritmusával mérnek; ¹³³és (7) az, hogy egy alkotmány mennyire tartja be a vállalásait.¹³⁴ A táblázat összefoglalja az empirikus modell eredményeit.

Tekintettel az országok közötti ok-okozati következtetés nehézségeire, az elemzés eredményei nem értelmezhetők ok-okozati összefüggésként. Mindazonáltal az elemzés néhány érdekes összefüggést tár fel. Először is úgy tűnik, hogy a fiatalabb alkotmányok nagyobb valószínűséggel kapcsolódnak a népi értékekhez. Így amikor az alkotmányokat egy ideig nem módosították, azok nem tudnak lépést tartani a változó közvéleménnyel. Másodsor, az alkotmányos jogok pusztá száma is statisztikailag szignifikáns előrejelzője az alkotmányos populizmusnak, ami némileg hitelessé teszi azt a hipotézist, hogy az emberek jellemzően a jogok átfogó katalógusát részesítik előnyben. Tehát minél több jogot tartalmaz egy dokumentum, annál jobban követi a közvéleményt. Harmadsor, az alkotmányos teljesítmény szintén összefügg azzal, hogy mennyire populista az alkotmány. Pontosabban, minél több alkotmányos jogot tartanak fenn a valóságban, annál kevésbé valószínű, hogy a dokumentum populista jellegű lesz. Ez a megállapítás arra utal, hogy a populista alkotmányok többnyire törekvő jellegűek. Eritrea például 2010-ben a legpopulistább alkotmányt alkotta, de ígéreteinek csak kis részét tartja be a gyakorlatban.¹³⁵ Végül az elemzés összefüggést mutat a gazdasági jólét és az alkotmányos populizmus között, nevezetesen, hogy a gazdagabb országoknak több populista alkotmányuk van.

A többi változó nem statisztikailag szignifikáns előrejelzője az alkotmányos populizmusnak. Mint kiderült, a demokrácia statisztikailag nem korrelál szignifikánsan az alkotmányos populizmussal. Így a demokráciák által létrehozott alkotmányok nem valószínűbb, hogy érdemben tükrözik a népi értékeket, mint az autokráciák által létrehozott alkotmányok. A preambulumban szereplő populista retorika sincs statisztikailag szignifikáns kapcsolatban az alkotmányos populizmussal a törvényjavaslatban. Talán a legmeglepőbb az a megállapítás, hogy a népszavazások nem eredményeznek populistább alkotmányokat. Ez a megállapítás feltehetően azt tükrözi, hogy a népszavazások csak korlátozott mértékben adnak lehetőséget a népnek a véleménynyilvánításra: a javasolt módosítások teljes csomagjára vonatkozó egyszerű igen vagy nem szavazat.¹³⁶ Az eljárási részvétel tehát nem garantálja, hogy az alkotmányok érdemben követni fogják a népi nézeteket és értékeket. Ugyanakkor még mindig lehetséges, hogy más

129. Ez a változó az Összehasonlító alkotmányok projektből származik. *Lásd a fenti* megjegyzést (az adatok 43bemutatása). Köszönöm Justin Blountnak, Tom Ginsburgnak és James Meltonnak, hogy megosztották velem ezeket az adatokat.

130. Ez a változó a világ összes írott alkotmányának saját kódolásán alapul. *Lásd* a bevezetés és a grafikus ábrázolás tekintetében *lásd* az I.A. részt.

131. Ez a változó a Law & Versteeg, *Supra* note, 80,1266-68. o. (leírja, hogy ezt a változót a 2006 és 1946 között 188 írt országok alkotmányaiból állították össze).

132. *Lásd a fenti* megjegyzést (a polity2 demokrácia változó 102leírása).

133. *Lásd a fenti* megjegyzést (a GDP változó 103leírása).

134. Law & Versteeg, *Supra* note at 82, (egy olyan számszerű mérőszám 886bevezetése, amely azt mutatja meg, hogy egy kormány milyen mértékben tartja tiszteletben alkotmányos kötelezettségvállalásait).

135. *Id.* at (898 az eritrei alkotmányt 2010-ben a második "leghamisabb" alkotmányként emelte ki).

136. *Lásd fentebb* az I.B. részt (a népszavazáson való korlátozott részvétel leírása).

a szövegezési szakaszban való részvétel típusai olyan alkotmányokat eredményeznek, amelyek érdemben tükrözik a népi értékeket. További kutatásokra van szükség az eljárási részvétel és az alkotmány tartalma közötti kapcsolat feltárásához.

Az alkotmányos populizmus prediktorait⁸. bemutató táblázat

Az alkotmány kora	-0.011***
Alkotmányos alulteljesítés	-1.376***
Az alkotmány teljeskörűsége	-0.442*
Népszavazással elfogadva	0.023
A preambulumban a történelemre való hivatkozás	0.258
Demokrácia	-0.004
Egy főre jutó GDP (természetes log)	0.194**
Késleltetett függő változó	0.880***
<i>R</i> ²	0.97
<i>N</i>	913

Megjegyzés: A késleltetett függő változóval végzett OLS-regresszió együtthatói *** statisztikai szignifikanciát jelent 1%-os megbízhatósági szinten, ** statisztikai szignifikanciát jelent 5%-os megbízhatósági szinten, és * statisztikai szignifikanciát jelent 10%-os megbízhatósági szinten.

V. AZ EMBEREK AZT AKARJÁK, HOGY AZ ALKOTMÁNYUK POPULISTA LEGYEN?

Az alkotmányos döntések és a népi értékek közötti szakadék önmagában nem jelzi a népszerűtlen alkotmányosságot. Lehetséges, hogy az emberek nem mindig akarják, hogy alkotmányuk tükrözze az összes olyan elvet, amelyet az életben értékelnek. Például lehet, hogy néhány ember, aki nagyra értékeli a környezetet, nem akarja alkotmányba foglalni az egészséges környezethez való jogot; aggódhatnak például amiatt, hogy ez indokolatlanul megnövelné a kormányzat méretét, és túl sok hatalmat ruházna az igazságszolgáltatásra. E rész további része ezt a lehetőséget vizsgálja.

A. Népszerűtlen alkotmányosság

Annak feltárásához, hogy az emberek azt szeretnék-e, hogy az alkotmány tükrözze az értékeiket, új felmérési adatokra van szükség. A World Values Survey egyik kérdése sem kérdezi az emberek alkotmányukról alkotott véleményét, és tudomásom szerint ilyen felmérés nem is létezik. Annak felmérésére, hogy az emberek életükkel kapcsolatos elvárásai megfelelnek-e annak, amit az alkotmányuktól elvárnak, saját felmerést készítettem az Amazon Mechanical Turk nevű szolgáltatásán. A Mechanical Turk egy "online crowdsourcing rendszer, amely lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy nagyszámú online válaszadónak osszanak ki munkát".¹³⁷ Ez a munka egyszerű, egyszeri feladatokra van lebontva, amelyekért

137. Joel Ross, Andrew Zaldivar, Lilly Irani, Bill Tomlinson & M. Six Silberman, *Who Are the Crowdworkers? Shifting Demographics in Mechanical Turk*, in CHI '10 EXTENDED ABSTRACTS ON HUMAN FACTORS IN COMPUTING SYSTEMS 2863, 2863-64 (2010) (az Amazon tömegek által támogatott virtuális munkahelyének alapelveinek leírása).

a válaszadóknak fizetnek a kitöltésért. A Mechanical Turk-et a legkülönbözőbb feladatokra használják, amelyek közé egyre inkább a társadalomtudósok által végzett felmérési kutatások tartoznak.¹³⁸

A felmérés 2013. január 30. és április 15. között volt online elérhető, és tizenegy országból 1029 válaszadó töltötte ki, akiknek mintegy fele az Egyesült Államokból érkezett.¹³⁹ A felmérés pontosan megismételte a World Values Survey kérdéseit,¹⁴⁰ de minden egyes értékre vonatkozó kérdésnél feltett egy utókérdést arra vonatkozóan, hogy a válaszadó szeretné-e ugyanazokat az értékeket az alkotmányban rögzíteni. Például, miután megkérdezték, hogy a válaszadó igazolhatónak tartja-e a homoszexualitást (ugyanazt a pontozást használva, mint a World Values Survey-ben),¹⁴¹ a válaszadótól megkérdezték, hogy szeretné-e, ha az alkotmányba belefoglalnák az egyenlőség védelmét a szexuális irányultságtól függetlenül.¹⁴² A Mechanical Turk dolgozói általában eléggé megközelítik a lakosság véletlenszerű mintáját, de a női dolgozók és a fiatalabbak némileg felülreprezentáltak.¹⁴³ Ezért a felmérés olyan kérdéseket is tartalmazott, amelyek a válaszadó életkorára, nemére és politikai ideológiájára kérdeznek rá, hogy a későbbi elemzés során ezeket a jellemzőket ellenőrizni lehessen.

Természetesen a felmérés nem ad teljesen pontos képet a világ lakosságának alkotmányos véleményéről. Még ha a minta teljesen véletlenszerű is lenne, a minta mérete nem elég nagy ahhoz, hogy ilyen következtetéseket lehessen levonni. A világ teljes népességének mintavételezéséhez a World Values Survey nagyságrendű vállalkozásra lenne szükség, társadalomtudósok globális hálózatával.¹⁴⁴ Az ebben az alfejezetben bemutatott felmérés célja szerényebb. Célja pusztán az, hogy első ízben érzékeltesse, hogy az emberek jellemzően azt akarják-e, hogy értékeiket az alkotmányban rögzítsék, vagy vonakodnak attól, hogy bizonyos, általuk elvontan értékelt jogokat követeljenek. További kutatásokra lesz szükség ahhoz, hogy erre a kérdésre pontosabb választ kapjunk.

A felmérésekből az a fő benyomás, hogy az emberek túlnyomó többségükben valóban azt akarják, hogy értékeiket az alkotmányban rögzítsék. A táblázat minden egyes felmérési kérdés esetében felsorolja azon válaszadók százalékos arányát, akik mélyen értékelnek egy bizonyos jogot, valamint azon válaszadók százalékos arányát, akik mélyen értékelik az adott jogot, és azt az alkotmányban rögzíteni szeretnék. A táblázatból kiderül, hogy a legtöbb esetben azok, akik értékelnek egy jogot, azt az alkotmányban is rögzíteni akarják: a hagyományos családi értékeket vallók 90%-a szeretné, ha a családot az alkotmányban is védenék.

138. *Lásd pl.* Michael Buhrmester, Tracy Kwang & Samuel D. Gosling, *Amazon's Mechanical Turk, A New Source of Inexpensive Yet High-Quality Data?* 6 PERSP. ON PSYCHOL. SCI. 1, 3 (2011) (arra utalva, hogy a Mechanical Turk olcsó, de kiváló minőségű adatokat szolgáltat a pszichológiai kutatók számára, amelyek demográfiaiilag sokszínűbbek, mint a legtöbb internetes felmérés).

139. A felmérésben részt vettek az Egyesült Államokból, 399 Indiából, 51 Kanadából, 20 Pakisztánból, 12 Németországból, 10 Ausztráliából, 5 Franciaországból, Dél-Afrikából 4, Horvátországból 3, Hollandiából 2 és Kenyából 1 személy. A válaszadóknak országtól függően huszonöt cent és egy dollár közötti összeget fizettek a felmérés kitöltéséért.

140. *Lásd a fenti* táblázatot 1.

141. *Lásd a fenti* táblázatot 1.

142. Az emberek átlagosan 3,8 percet töltöttek a felméréssel. Az elemzésből kihagytuk azokat a válaszadókat, akik 60 másodpercnél rövidebb ideig töltötték ki a felmérést.

143. Ross et al., *supra* note 137, 2865. o. (arra utalva, hogy a Mechanical Turkben dolgozók sokszínűek és nagyban hasonlítanak a lakosság egészére, de a munkaerő aránytalanul nagy arányban áll nőkből és fiatalabbakból).

144. *Lásd fentebb a* III. részt (a World Values Survey adatainak ismertetése).

az alkotmányukban; a nemek közötti egyenlőséget értékelők 91%-a szeretné, ha az alkotmány védené a nemek közötti egyenlőséget a munka világában; a környezetet értékelők 84%-a szeretné, ha a környezetvédelem bekerülne az alkotmányba; a gyülekezési joggal rendelkezők 92%-a szeretné, ha az alkotmányban rögzítenék a gyülekezési jogot; a homoszexualitást jogosnak tartók 88%-a szeretné, ha a melegek jogait az alkotmányba foglalnék; és az anyaságot értékelők 89%-a szeretné, ha az alkotmányban rögzítenék az anyaság védelmét. A legkisebb egyezés a pihenéshez való jog esetében tapasztalható; a szabadidőt fontosnak tartóknak csak 54%-a gondolja úgy, hogy a pihenéshez való jogot alkotmányba kellene foglalni.

Táblázat Azon emberek aránya, akik értékelnek egy jogot, és azt az alkotmányban is rögzíteni akarják⁹.

Jobbra	A válaszadók százalékos aránya, akik értékelik a jogot	Azoknak a százalékos aránya, akik értékelik a jogot, és alkotmányukban akarják rögzíteni azt.
A család védelme (a hagyományos családi értékeket vallók aránya)	679/1007 (67%)	608/679 (90%)
Pihenéshez való jog (a válaszadók százalékos aránya, akik szerint a pihenéshez való jog szabadidő nagyon fontos)	945/1014	(93%)519/954(54%)
A munkához való jog (a munkát nagyon fontosnak tartó emberek százalékos aránya)	902/1013 (89%)	664/902 (74%)
Az egészséges környezethez való jog (a fokozott környezetvédelemért fizetni hajlandók aránya)	683/1008	(68%)576/683(84%)
A házassághoz való jog (azon emberek aránya, akik nem értenek egyet azzal, hogy a házasság elavult intézmény)	748/1015 (74%)	535/748 (72%)
Petíciós jog (a petíciót benyújtók százalékos aránya akik hajlandók petíciót benyújtani a kormányukhoz)	910/1017	(89%)776/910(85%)
Gyülekezési jog (a legális gyülekezésben részt venni kívánók aránya)	860/1016 (85%)	788/860 (92%)
Sztrájkjog (a sztrájkba lépni hajlandó emberek százalékos aránya legális sztrájk)	675/1014	(67%)545/675(81%)
Egyenlőség szexuális irányultágtól függetlenül (a homoszexualitást elfogadhatónak tartók aránya)	564/1013 (56%)	499/564 (88%)
Az élethez való jog a meg nem született gyermekek számára (az emberek százalékos aránya, akik elfogadhatatlannak tartják az abortuszt)	525/1025 (51%)376/525(72%)	
Nemek közötti egyenlőség a munka világában (azon emberek aránya, akik <i>nem</i> hiszik, hogy a munkahelyek szükösége idején a férfiaknak több joguk van a munkához, mint a nőknek).	778/1018 (76%)	705/778 (91%)
Az anyaság védelme (azon emberek aránya, akik úgy vélik, hogy a nőknek gyermeket kell vállalniuk ahhoz, hogy	teljesül)349/1009	(35%)309/349(89%)

Ha ugyanezeket az összefüggéseket tizenkét különálló regresszióban vizsgáljuk, amelyekben a válaszadók hajlandósága arra, hogy a tizenkét jog mindegyikét rögzítsék alkotmányukban, a függő változóként szerepel, hasonló benyomás alakul ki. Mindegyik regresszió a következő prediktív változókat tartalmazza: (1) hogy a válaszadó nagyon fontosnak tartja-e a jognak megfelelő értékeket; (2) a válaszadó életkora; (3) a válaszadó neme; (4) a válaszadó saját bevallása szerint politikai ideológiája (progresszív vagy konzervatív); és (5) a válaszadó lakóhelye az Egyesült Államokban.¹⁴⁵ A (10. táblázatban bemutatott) eredmények azt mutatják, hogy - a nemek közötti egyenlőségnek a munkaügyi kapcsolatokban való egyetlen kivételével - azok az emberek, akik mélyen értékelnek egy jogot, azt is jobban szeretik, ha az alkotmányuk védi azt a jogot. Ezek az eredmények statisztikailag szignifikánsak még akkor is, ha olyan jellemzőket kontrollálunk, mint az életkor, a nem, a politikai ideológia és a földrajzi elhelyezkedés. Az előző rész megállapításaival kombinálva ezek az eredmények azt sugallják, hogy az alkotmányok nem csak elszakadtak a népi értékektől, de ezt a szakítást a közvélemény sem támasztja alá. Ennek eredményeképpen az alkotmányozás globális gyakorlatát a jelek szerint a népszerűtlen alkotmányozás jellemzi.

Természetesen a felmérések nem egy olyan alkotmányos pillanat körülményei között készültek el, amikor az emberek túllépnek a szokásos rövidlátó önértékükön, és hűséggel adóznak a közjónak.¹⁴⁶ Elméletileg lehetséges, hogy a válaszadók másképp gondolkodnának, amikor ténylegesen alkotmányt írnak, a fokozott mérlegelés ilyen alkotmányos pillanatában. Sőt, elméletileg ez még arra is magyarázatot adhat, hogy a népszavazás útján ratifikált alkotmányok miért nem tükrözik a népi értékeket: mert az emberek alkotmányozás közben megváltoztatják értékrendjüket. Bár az alkotmányos pillanat erős konstrukció az alkotmányelméletben, kevés bizonyíték van arra, hogy a valós alkotmányok ilyen körülmények között születnek.¹⁴⁷ Valójában az uralkodó bizonyítékok ennek ellenkezőjére utalnak: az alkotmányokat általában szakértők, önértékű eliték írók, kívülállók¹⁴⁸ kényszerítik ki,¹⁴⁹ és máshonnan másolják és illesztik be.¹⁵⁰ Még azokban a ritka esetekben is, amikor alkotmányos pillanatokra kerül sor, nem valószínű, hogy az emberek félreteszik értékrendjüket olyan vitatott erkölcsi kérdésekben, mint az abortusz vagy a melegek jogai. Mivel nincs bizonyíték arra, hogy az emberek megváltoztatják nézeteiket az alkotmányozás idején, az ebben a cikkben bemutatott felmérési adatok azt sugallják, hogy az alkotmányozás globális gyakorlatát a *népszerűtlen alkotmányosság* jellemzi.

145. Konkrétabban, egy közönséges legkisebb négyzetek regresszióját becsültem meg, az ország szintjén klaszterezett robusztus standard hibákkal.

146. *Lásd a fenti* 18-22. lábjegyzetet és a kísérő szöveget.

147. *Lásd* Michael J. Klarman, *Constitutional Fact/Constitutional Fiction: A Critique of Bruce Ackerman's Theory of Constitutional Moments* STAN44. L. REV. 759,764, 776-92 (1992) (megjegyezve, hogy "Ackerman inkább feltételezi, mintsem bizonyítja az alkotmányos pillanatok létezését", és a történelmi kutatások alapján kimutatja, hogy az amerikai alapítás nem volt mentes a politikai önértékektől); Sajó András, *Alkotmány alkotmányos pillanat nélkül: View from the New Member States*, 3 INT'L J. CONST. L. (243,2005243) (megjegyezve, hogy az Egyesült Államok, Belgium és talán az apartheid utáni Dél-Afrika alkotmánya alkotmányos pillanatban íródott, de az alkotmányok "túlnyomó többsége" nem).

148. RAN HIRSCHL, *TOWARDS JURISTOCRACY: THE ORIGINS AND CONSEQUENCES OF THE NEW CONSTITUTIONALISM* *passim* (2004) (az alkotmányozást a hegemon eliték "önfenntartásának" termékeként írja le).

149. *Lásd általában* Zachary Elkins, Tom Ginsburg & James Melton, *Baghdad, Tokyo, Kabul ... : Constitution Making in Occupied States*, WM49. & MARY L. REV. 1139 (2008).

150. *Lásd* Goderis & Versteeg, *Supra* note (az alkotmányozás bevezetésének 82leírása több mint harminc volt brit gyarmaton Afrikában és a Karib-térségben, valamint Japánban, Mikronéziában, Németországban, Afganisztánban, Irakban és más országokban).

Annak előrejelzői¹⁰, hogy az emberek alkotmányos jogot akarnak-e az alkotmányukban

	A család védelme	Pihenés szabadság	Jogaim védelme	A közhatalom szabályozása	A házasság védelme	Petíciós jog	Gyűlési jog	Sztrájk jog	Munka jog	Jogok megnevezése	Nem közvetlen	Az anyagi védelme
Egyéni értékek	0.24***	0.15***	0.14***	0.21***	0.23***	0.18***	0.10***	0.29***	0.45***	0.36***	0.09	0.21***
Női	0.01	0.04	0.08***	0.06***	0.12***	0.00	-0.03**	0.03	-0.02	0.00	0.06**	0.04***
Kor	0.00	-0.00***	-0.00***	-0.00***	-0.01**	-0.00***	0.00**	-0.00*	-0.00**	0.00	0.00	-0.00***
Progresszív	-0.09***	0.03	0.07*	0.07*	-0.05*	0.01	0.03	0.10***	0.07	-0.17***	0.07*	-0.06***
Egyesült Államok	-0.10***	-0.35***	-0.25***	-0.25***	-0.18***	-0.02	0.04***	0.01	0.07	-0.28***	-0.06***	-0.19**
(pszeudo)r-négyzet	0.15	0.12	0.11	0.18	0.1	0.03	0.04	0.09	0.23	0.21	0.05	0.13
N	987	1001	1000	994	1003	1003	1003	1001	999	1011	1004	997

Megjegyzés: probit-regressziók marginális hatásai, országos szinten klaszterezett robusztus standard hibákkal. A marginális hatások kiszámításához minden változót a minta átlagával értékeltünk. *** statisztikai szignifikanciát jelöl 1%-os megbízhatósági szinten, ** 5%-os megbízhatósági szinten és * 10%-os megbízhatósági szinten.

Elektronikusan elérhető a következő címen:
<https://ssrn.com/abstract=2267320>

B. Egy népszerűtlen amerikai alkotmány?

Az amerikaiak talán mások. A felmérés válaszai szembetűnő különbséget mutatnak az Egyesült Államokban és más országokban élő válaszadók között. Külföldi társaikkal ellentétben az amerikaiak általában *nem* akarják, hogy minden személyes értéküket alkotmányosítsák, különösen azokat, amelyek pozitív vagy társadalmi-gazdasági jellegűek. Bár az amerikai kivételességről már sok szó esett az alkotmányos területen,¹⁵¹ a felmérés eredményei azt sugallják, hogy az amerikai alkotmányjog egyik legkülönlegesebb vonása, az amerikai szövetségi alkotmány¹⁵² kifejezetten libertáriánus jellege a közvélemény által támogatottnak tűnik.¹⁵³

Ez az amerikaiak és a külföldi válaszadók közötti ellentét nyilvánvaló a táblázatban szereplő regressziós eredményekből. 10. A külföldi válaszadókhoz képest az amerikaiak szisztematikusan kisebb valószínűséggel követelik a család alkotmányos védelmét, a pihenéshez való jogot, a munkához való jogot, az egészséges környezethez való jogot, a házasság védelmét, a meg nem született gyermekek jogait, a nemek közötti egyenlőséget a munkaügyi kapcsolatokban és az anyaság védelmét, mint például az életkor, a nem, az ideológia és az egyes jogok absztrakt értékét.

A megállapítás felveti annak lehetőségét, hogy az amerikaiak nem minden értéküket akarják alkotmányozni, és a populista alkotmányozás pontszámának újragondolására hívja fel a figyelmet a

A cikk V. részének A. részében bemutatott amerikai alkotmányt. Konkrétan, az amerikai alkotmány valódi népszerűségének felméréséhez talán tanulságosabb lenne megvizsgálni, hogy az amerikaiak valójában milyen jogokat szeretnék az alkotmányban, nem pedig azt, hogy az egyes jogok milyen mértékben egyeznek meg személyes meggyőződésükkel. Más szóval, inkább az amerikaiak *alkotmányos* értékeit kell figyelembe vennünk, mint a személyes értékeiket. Egy ilyen elemzés megkönnyítése érdekében a 11. táblázat az elemzésben szereplő minden egyes jog esetében bemutatja (1) az amerikaiak azon százalékát, akik értékelik az adott jogot, és (2) az amerikaiak azon százalékát, akik ténylegesen szeretnék, ha az adott jog bekerülne az alkotmányba.

151. *Lásd általában* AMERIKAI EXCEPTIONALIZMUS ÉS EMBERI JOGOK, 65. lábjegyzet (amely leírja, hogy az Egyesült Államok globálisan kiemelkedik többek között a szólásszabadság, a halálbüntetés és a társadalmi-gazdasági jogok terén).

152. *Lásd* HARTZ, *Supra* 79. lábjegyzet, 6. o. (az Egyesült Államok kifejezetten libertárius alkotmányos hagyományának magyarázata); EMILY ZACKIN, LOOKING FOR RIGHTS IN ALL THE WRONG PLACES: WHY STATE CONSTITUTIONS CONTAIN AMERICA'S POSITIVE RIGHTS (122013) (megjegyezve, hogy az amerikai alkotmányos hagyományról szóló hagyományos bölcsesség szerint "a védelmi és újraelosztási politikák a többségi választás kérdései, nem pedig alkotmányos kötelesség kérdései"); Frederick Schauer, *The Exceptional First Amendment, in* AMERICAN EXCEPTIONALISM AND HUMAN RIGHTS (46Michael Ignatieff szerk., 2005) ("Az amerikai kormány iránti bizalmatlansága hozzájárul az alkotmányos jogok erősen libertárius megközelítéséhez. Az Egyesült Államok alkotmánya erősen negatív alkotmány, és az alkotmányt a szociális jogok, közösségi jogok vagy bármilyen pozitív állampolgári jogosultságok eszközeként tekinteni ... nagyon ellenszenves."); Dieter Grimm, *The Protective Function of the State, in* EUROPEAN AND U.S. CONSTITUTIONALISM, *supra* note 77, at 119 (megjegyzi, hogy a negatív jogok jellemzik az amerikai alkotmányos hagyományt, és ezt annak tulajdonítja, hogy Amerikában nincs feudalizmus).

153. *Vö.* Mila Versteeg & Emily Zackin, *American Constitutional Exceptionalism Revisited* (2014) (kiadatlan kézirat) (a szerzőnél van) (empirikusan bemutatva, hogy számos amerikai állam alkotmánya tartalmaz társadalmi-gazdasági jogokat).

alkotmányuk. Ezek a számok a szerző által végzett Mechanical Turk felmérésen alapulnak, míg a World Values Survey számai összehasonlításképpen szerepelnek.¹⁵⁴

A táblázatból kiderül, hogy van némi eltérés aközött, hogy az amerikaiak mennyire értékelik a jogokat elvontan, és hogy akarják-e ezeket az alkotmányban rögzíteni. Az amerikai válaszadók 90%-a és 87%-a értékeli a szabadidőt, illetve a munkát, de az amerikaiaknak csak 35%-a szeretné, ha a pihenéshez vagy a szabadidőhöz való jogot az alkotmányban rögzítenék, és csak 57%-uk szeretné, ha a munkához való jogot alkotmányos szinten rögzítenék.¹⁵⁵ Ha újraszámoljuk az amerikai populizmus pontszámát az amerikaiak alkotmányos értékei, nem pedig személyes értékei alapján (az egyes jogokat az alkotmányban akaró vagy nem akaró emberek százalékos aránya, nem pedig az adott jogot elvontan értékelő vagy nem értékelő emberek aránya), akkor az amerikai alkotmányban rögzített jogok menüjének átlagos támogatottsága némileg megnő: az amerikaiak 48%-a kapja meg a kívánt jogokat.

Bár az amerikaiak egyetértenek azzal, hogy egyes jogokat kihagyjanak az Alkotmányból, mások kihagyásával nem értenek egyet. Konkrétan a felmérésből kiderül, hogy az amerikai alkotmány¹⁵⁶ szövegéből kihagyott egyes jogokat nagymértékben támogatják. Konkrétan a válaszadók 88%-a szeretné, ha a nemek közötti egyenlőség védelmét rögzítenék a munkaügyi kapcsolatokban; 77%-uk szeretné, ha a melegek jogait rögzítenék; a válaszadók 70%-a szeretné, ha az alkotmányban szerepelne a sztrájkhoz való jog; és 62%-uk szeretné, ha az egészséges környezethez való alkotmányos jog megmaradna. Az ilyen típusú kihagyások azok, amelyek csökkentik az amerikai alkotmány népszerűségét, és amelyek miatt az elemzésben szereplő átlagos rendelkezés elmarad a többségtől.

Egy másik különbség az Egyesült Államok és a külföldi országok között az, hogy számos, az amerikai alkotmányjog által védett jog nem szerepel kifejezetten az Egyesült Államok alkotmányában.

154. Általánosságban elmondható, hogy a Mechanical Turk felmérés eredményei meglehetősen hasonlóak a World Values Survey eredményeihez. Megjegyzendő, hogy egy teljesen véletlenszerű minta és 522 amerikai válaszadó esetén a felmérés mérete 4,3%-os hibahatárral számolható volna. Lásd: *Sample Size Calculator*, SURV. SYS., <http://www.surveysystem.com/sscalc.htm>. Mint látható, számos jog esetében a Mechanical Turk felmérés és a WVS felmérés adatai közötti különbség a hibahatáron belülre esik, mások esetében azonban nem. Az eltérés egyik lehetséges oka az, hogy a WVS adatgyűjtés utolsó hulláma az Egyesült Államokban történt, és az 2006.évtékek azóta változhattak. Egy másik lehetséges ok az, hogy a Mechanical Turk dolgozóinak mintája nem teljesen véletlenszerű; ezért a regressziós elemzés olyan jellemzőket ellenőriz, mint az ideológiai életkor és a nem. Annak illusztrálására, hogy e két hatás hogyan hathat, tekintsük a melegek jogaira vonatkozó adatokat, amelyek esetében a legnagyobb az eltérés a WVS eredményei és az én felmérésem eredményei között. A World Values Survey szerint az amerikaiak 70%-a gondolja úgy, hogy a homoszexualitás elfogadhatatlan, míg a Mechanical Turk felmérése szerint csak 27% gondolja úgy, hogy a homoszexualitás elfogadhatatlan. Ez a különbség a minta kiválasztásának torzítását tükrözheti, mivel a Mechanical Turk fiatalabb dolgozói nagyobb valószínűséggel támogatják a melegek jogait. Ugyanakkor az is lehetséges, hogy az eltérés a melegek jogairól alkotott értékek gyors változásából fakad Amerikában. Lásd David A. Fahrenthold & Jon Cohen, *Record Support for Gay Marriage*, WASH. POST, 2013. március 19., A1. o. (dokumentálva, hogy 2004-ben az amerikaiak 41%-a, 2006-ban 36%-a, 2013-ban pedig 58%-a támogatta a meglegházasságot). Valójában az általam mért 73%-os támogatás nagyobb, mint a *Washington Post* felmérésében szereplő 58%-os és a World Values Survey által 2006-ban mért 30%-os támogatás.

155. Az amerikaiak 90%-a, akik nagyra értékelik a szabadidőt, 36%-a szeretné, ha a szabadidőhöz való jogot az alkotmányban rögzítenék; az amerikaiak 82%-a, akik nagyra értékelik a munkát, 59%-a szeretné, ha a munkához való jogot az alkotmányban rögzítenék.

156. Lásd a táblázatot 10.

Alkotmány, hanem bírósági értelmezések révén jöttek létre. A Az amerikai alkotmányt viszonylag kevés hivatalos módosítás érte, de szinte naponta frissítik a bírósági értelmezés révén.¹⁵⁷ A tiszteletreméltó amerikai alkotmánnyal ellentétben a külföldi alkotmányok általában fiatalabbak és lényegesen részletesebbek,¹⁵⁸ így a külföldi bíróságoknak kevesebb idő és mérlegelési lehetőség marad alkotmányos dokumentumaik frissítésére. Ennek eredményeképpen a legtöbb ország alkotmányszövegei fontosabbak az adott ország rendszerében, mint az Egyesült Államoké. Valójában az Egyesült Államokban nagyobb a szakadék az írott "nagy C" alkotmány és az alkotmányjog szélesebb köre, illetve a nemzet "kis C" alkotmánya között, mint bármely más külföldi országban.¹⁵⁹

Az elemzésben szereplő jogok közül hármat a Legfelsőbb Bíróság vitathatóan elismert, még akkor is, ha az Alkotmányban nem szerepelnek kifejezetten. Ezek a házasságkötéshez való jog, a nemek közötti egyenlőség védelme a munkaügyi kapcsolatokban, és - a közelmúltban - a meleg jogai.¹⁶⁰ Ezekben az esetekben a Legfelsőbb Bíróság aktualizálta az alkotmányt, hogy jobban megfeleljen a közvéleménynek. Egyes kommentátorok szerint az alkotmányértelmezés valójában sosem mentes a közvéleménytől.¹⁶¹ Leider professzor például kimutatta, hogy a Legfelsőbb Bíróság második alkotmánymódosítási joggyakorlata mindig is követte a változó közvéleményt, és azt a törekvést tükrözi, hogy a bíróság "alkalmazkodjon a lakossághoz, amely megosztott a jogban hívők és a fegyverekre vonatkozó szigorúbb korlátozásokat követelők között".¹⁶² A házasság védelméről szóló törvény nemrégiben történt megsemmisítése hasonló törekvést tükrözhet. A Mechanical Turk felmérése szerint, amelyet közvetlenül azelőtt végeztek, hogy a Legfelsőbb Bíróság az *Egyesült Államok kontra Windsor ügyben* hozott döntést, az amerikaiak 16378%-a támogatja az egyenlőség alkotmányos védelmét a szexuális irányultságtól függetlenül.¹⁶⁴ Azzal, hogy a Legfelsőbb Bíróság úgy döntött, ahogyan döntött, az alkotmányt tehát még inkább összhangba hozta a népi értékekkel.

Ha figyelembe vesszük, hogy ezeket a jogokat valójában az alkotmányjog szélesebb köre is védi, akkor az amerikai alkotmány népszerűsége 48%-ról 60%-ra változik. Más szóval, az alkotmány szövege és a bírói értelmezések között az amerikai alkotmányjog az amerikaiak 60%-ának biztosítja a kívánt jogokat. Így, ha figyelembe vesszük az amerikaiak eltérő alkotmányos értékeit, valamint az értelmezéseket a

157. *Lásd* ELKINS ET AL., *Supra* 13. lábjegyzet, 129. o. (beszámol arról, hogy a világ alkotmányainak átlagos túlélési ideje tizenkilenc év).

158. *Lásd* Versteeg & Zackin, *Supra* note 153 (empirikusan leírva, hogy az Egyesült Államok alkotmánya globális összehasonlításban szokatlanul rövid és stabil).

159. *Id.* 25. o. (megjegyezve, hogy az Egyesült Államok alkotmánya a világ legrégebbi nemzeti alkotmánya, és a négy legrövidebb létező demokratikus alkotmány között van, és megjegyezve, hogy ez az alkotmányozó hatalom szokatlan módon az igazságszolgáltatásra való átruházását jelenti).

160. Annak meghatározásához, hogy az elemzésben szereplő tizenkét jog mindegyikét elismeri-e az alkotmányjog, Kevin L. Cope kvantitatív kódolására támaszkodom, aki 112 jog jelenlétét kódolta az amerikai alkotmányjogban. *Lásd* Kevin L. Cope, *The Global Relevance of U.S. Constitutional Law* (2012) (publikálatlan kézirat) (a szerzőnél van) (ismerteti azokat az eseteket, amelyekben a Legfelsőbb Bíróság elismerte a házasság védelmét és a nemi alapú megkülönböztetés tilalmát a kormányzat által a munka területén).

161. *Lásd a fenti* megjegyzést 30.

162. Leider, *Supra* note 30, at 3. S163.133. Ct. (26752013).

164. *Lásd a fenti* megjegyzést (154a felmérésben szereplő lehetséges szelekciós torzításról).

Legfelsőbb Bíróság, az Egyesült Államok alkotmányos rendszere közelebb áll a közvéleményhez, mint ahogy az első látásra tűnik.

Táblázat Az amerikai válaszadók személyes¹¹. és alkotmányos értékei

	A jog megfelel a személyes értékeknek	Jobbra Tartalmazza	A jog megfelel az alkotmányos értékeknek
Petíciós jog	Az emberek, akik hajlandók lennének petíciót nyújtanak be a kormányukhoz: 94% (95% WVS)		Azok, akik petíciós jogot akarnak az alkotmányban: 83%
Jog a Összeszer etés	Azok az emberek, akik részt akarnak venni egy legális gyűlésen: 83% (69% WVS)		Azok, akik gyülekezési jogot akarnak az alkotmányukban: 92%
		Jobbra Nincs benne	
	A jog <i>nem</i> felel meg a személyes értékeknek	A jog <i>nem</i> felel meg az alkotmányos értékeknek	
Védelem a Család	Azok az emberek, akik <i>nem</i> rendelkeznek hagyományos családi értékek: 52% (36% WVS)		Az emberek, akik <i>nem</i> akarnak jogot a védelem a családi élet alkotmányos szabályai: 33%
Pihenéshez való jog	Azok, akik <i>nem</i> tartják nagyon fontosnak a szabadidőt: 10% (11% WVS)		Azok, akik <i>nem</i> akarják, hogy az alkotmányban szerepeljen a pihenéshez való jog: 65%
Jog a munkához	Azok az emberek, akik <i>nem</i> tartják a munkát nagyon fontos: 17% (20% WVS)		Azok az emberek, akik <i>nem</i> akarnak jogot a munkavállalásra a az alkotmány: 43%
Jog a Környezetvéde lem	Azok az emberek, akik <i>nem</i> értékelik a környezetvédelem : 39% (49% WVS)		Azok az emberek, akik <i>nem</i> akarnak jogot az egészséges az alkotmányos környezet: 38%
Jog a Házasság	Azok, akik egyetértenek azzal, hogy a házasság egy elavult intézmény: (12% WVS)		Azok az emberek, akik <i>nem</i> akarnak jogot kapni alkotmányos házasságot kötött: 45%
Sztrájkjog	Azok az emberek, akik <i>nem</i> hajlandók elmentni egy legális sztrájk: 33% (56% WVS)		Azok az emberek, akik <i>nem</i> akarnak jogot a sztrájkjog a az alkotmány: 30%
Jogok a Meg nem született	Azok az emberek, akik <i>nem</i> tartják fontosnak a befogadható: 58% (31% WVS)		Azok az emberek, akik <i>nem</i> akarnak élethez való jogot a meg nem születetteket az alkotmányban: 65%
Nemek közötti egyenlőség	Azok, akik <i>nem</i> értékelik a nemek közötti egyenlőséget a munka világában : 5% (7% WVS)		Azok, akik <i>nem</i> akarnak jogot a nemek közötti egyenlőségre a munkaügyi kapcsolatokban a alkotmány: 12%
Védelem a anyaság	Azok, akik <i>nem</i> hisznek abban, hogy a nők gyermekekre van szükségük ahhoz, hogy kiteljesedjenek: 92% (86% WVS)		Azok az emberek, akik <i>nem</i> akarnak védelmet anyaság az alkotmányban: 48%
Összesen	Amerikaiak, akiknek személyes értékei összhangban vannak az alkotmánnyal: 44% (45% WVS)		Amerikaiak, akiknek alkotmányos értékei összhangban vannak az alkotmánnyal: 48%

N = 522

Megjegyzés: Az első oszlopban *dőlt betűvel szedve* azok a jogok szerepelnek, amelyeket az Alkotmány nem sorol fel kifejezetten, de az amerikai alkotmányjog szerint mégis védelmet élveznek.

VI. A NÉPSZERŰTLEN ALKOTMÁNYOSSÁG LEHETSÉGES OKAI

Az alkotmányelméletben, valamint a közvélemény képzeletében az alkotmányokat széles körben a népi nézetek és értékek kifejeződésének tekintik.¹⁶⁵ E cikk megállapításai azt sugallják, hogy szükség lehet ennek az elképzelésnek az átértékelésére. Bár az eredményeket némi óvatossággal kell értelmezni, a rendelkezésre álló bizonyítékok arra utalnak, hogy az alkotmányok többnyire nem kapcsolódnak a népi értékekhez, még a demokratikus országokban és azokban az országokban sem, ahol a dokumentumot népszavazáson ratifikálták. Ez a rész egy lehetséges magyarázatot ad arra, hogy miért tűnik úgy, hogy a világ oly sok országában uralkodik a népszerűtlen alkotmányozás.

Az összefüggések megértéséhez fontos megjegyezni, hogy az alkotmányokat általában nem a nép egésze írja. Legtöbbször inkább szakértők kis csoportjai dolgozzák ki őket, amelyekkel nemzetközi szervezetek, valamint speciális érdekcsoportok - főként nemzeti és nemzetközi nem kormányzati szervezetek formájában - konzultálnak.¹⁶⁶ Csak miután a tervezetet elfogadták, azt demokratikusan választott testületek megvitatják és/vagy a nép elé terjesztik ratifikációra. Sőt, az esetek többségében még mindig nem kéri a nép jóváhagyását.¹⁶⁷ Így az alkotmányokat író szakértők gyakran a demokratikus nyomástól viszonylag elszigetelten teszik ezt. A nemzet legfőbb dokumentumának megtervezésekor ezek a szakértők nem csupán a többségi érzéseket veszik figyelembe, hanem ezeket egy sor olyan konkurens megfontolással mérlegelik, amelyek ellentmondhatnak a népi önkifejezés céljának.

Feltételezve, hogy az alkotmányozók nem egyszerűen a saját preferenciáikat és értékeiket akarják rögzíteni, hanem a nagyobb jóra gondolnak, két fontos megfontolás versenyez a népszerű nézetek és értékek kifejezésének vágyával. Ezek a versengő megfontolások a funkcionalizmus és az univerzalizmus. Az univerzalizmus azt vallja, hogy minden alkotmánynak bizonyos egyetemes értékeket kell rögzítenie - különösen a jogokkal kapcsolatban - függetlenül a többség kívánságaitól. Az univerzalista megfontolások óva intik az alkotmánytervezőket a népi önkifejezéstől, mivel a populista alkotmányok potenciálisan alááshatják az egyetemes emberi jogi normákat.¹⁶⁸ A funkcionalizmus azért tanácsolja a populista alkotmányok ellen, mert ezek a dokumentumok nagyobb valószínűséggel technikailag megalapozatlanok: például gyakran túlságosan széles jogkatalógust rögzítenek.¹⁶⁹ A funkcionalizmus és az univerzalizmus egyaránt lehetséges oka a népszerűtlen alkotmányozásnak.

A. Funkcionalizmus

A valós alkotmányozók számára az alkotmányok nem pusztán a népi értékek kifejezésére szolgáló fórumok, hanem lehetőséget jelentenek a nemzet megtervezésére és bizonyos célok stratégiai elérésére is.¹⁷⁰ Funkcionalista szemszögből nézve az alkotmány kevésbé a "lélek", mint inkább az alkotmányok "lelke".

165. *Lásd a* 13-17. lábjegyzeteket és a kísérő szöveget.

166. *Lásd a* 147-50. lábjegyzeteket és a kísérő szöveget.

167. *Lásd fentebb a* II.B. részt (a nép részvételének legújabb tendenciáját ismertetve, és megjegyezve, hogy a jelenleg hatályos alkotmányok 34%-a népszavazás útján történő ratifikálást ír elő).

168. *Lásd a* VI. rész B. részét.

169. *Lásd a* VI. rész A. részét.

170. *Lásd pl.* Tushnet, *Supra* note at (34,68, utalva 72 arra, hogy a funkcionalista megközelítést támogatják a politológusok, akik a legjobb alkotmányos megoldásokat keresik). *Lásd általában*

a nemzet", mint az ország operációs rendszere.¹⁷¹ Ahhoz, hogy jól teljesítsen, mind egy országnak, mind egy számítógépnek technikailag kiváló operációs rendszerre van szüksége. Az alkotmányok tehát ideális esetben olyanok, mint a Windows 8 vagy az Apple Mountain Lion, az alkotmányozók pedig olyan mérnökök, akik rendelkeznek az optimális alkotmányos megoldások megtalálásához szükséges technikai szakértelemmel.¹⁷² Az alkotmánytervezés révén az alkotmányok elősegíthetik az olyan kívánatos célokat, mint a gazdasági jólét,¹⁷³ a jogok és a szabadság tartós tiszteletben tartása, a ¹⁷⁴stabil demokrácia, ¹⁷⁵valamint a megosztott társadalmakban a konfliktusok enyhítése.¹⁷⁶

A funkcionális alkotmánytervezés logikája szerint az alkotmányosság magában foglal egy sor olyan lényegi alkotmányos alapelveket, amelyeket a tervezőknek be kell tartaniuk, ha jól működő kormányt akarnak létrehozni. Ezek az elvek általában egységesek, és általában nem függenek a kontextustól.¹⁷⁷ Amint azt Tom Ginsburg professzor kifejti, az alkotmányozás gyakran olyan "alapelvi" alkotmányos rendelkezésekkel kezdődik, amelyek könnyen hozzáférhető és technikailag megbízható megoldásokat jelentenek az alkotmánytervezés számára.¹⁷⁸ Ahelyett, hogy a semmiből kezdenék, az alkotmányozók a rendelkezésre álló "boilerplate"-ekből merítenek. Visszatérve a számítógépes analógiához, ostobaság lenne egy új operációs rendszert teljesen újonnan megtervezni, ha a Windows 8 vagy az Apple Mountain Lion már rendelkezésre állna.

Úgy tűnik, hogy a funkcionalizmus az alkotmányozásban általános érzület.¹⁷⁹ A Az Egyesült Államok alkotmányát például gondosan megtervezték a szövegezői, akik alaposan tanulmányozták a politikatudomány és az alkotmányos tapasztalatok rendelkezésre álló ismereteit. Ugyanebben a szellemben az Ír1922 Szabad Állam alkotmányának kidolgozói számos külföldi alkotmányt "szorgalmasan átnéztek", amelyeket

ROBERT D. COOTER, A STRATÉGIAI ALKOTMÁNY (2000).

171. Pl. Kreimer, *Supra* 13. lábjegyzet, 641-44. o. (szembeállítva azt az elképzelést, hogy az alkotmány "a nemzet lelke", azzal az elképzeléssel, hogy az alkotmányok a nemzetek operációs rendszereiként szolgálnak).

172. Az alkotmánytervezés "tudományáról" lásd DONALD S. LUTZ, PRINCIPLES OF CONSTITUTIONAL DESIGN (2006); Ran Hirschl, *The "Design Sciences" and Constitutional "Success"*, 87TEX. L. REV 1339 (2009).

173. Az alkotmányok gazdasági jólétet elősegítő nézetéhez lásd például COOTER, *supra* 170. megjegyzés; TORSTEN PERSSON & GUIDO TABELLINI, THE ECONOMIC EFFECTS OF CONSTITUCIONS (2003).

174. Arról a nézetről, hogy a törvényjavaslatok elősegítik a szabadságot, lásd például: PROMOTING HUMAN RIGHTS THROUGH BILLS OF RIGHTS: COMPARATIVE PERSPECTIVES (Philip Alston szerk., 1999).

175. Azzal a nézettel kapcsolatban, hogy az alkotmányok képesek a demokrácia megtervezésére, lásd például: CASS R. SUNSTEIN, DESIGNING DEMOCRACY: WHAT CONSTITUTIONS DO (2001).

176. Azzal a nézettel kapcsolatban, hogy az alkotmányok enyhíthetik a konfliktusokat megosztott társadalmakban, lásd például: CONSTITUTIONAL DESIGN FOR DIVIDED SOCIETY: INTEGRATION OR ACCOMMODATION? (Sujit Choudhrey szerk., 2008); Donald L. Horowitz, *Conciliatory Institutions and Constitutional Processes in Post-Conflict States*, 49 WM. & MARY L. REV. 1213 (2008); Arend Lijphart, *Constitutional Design for Divided Societies*, J15. DEMOCRACY 96 (2004).

177. Lásd Peter C. Ordeshook, *Are 'Western' Constitutions Relevant to Anything Other Than the Countries They Serve?*, CONST13. POL. ECON. 3, 3 (2002) ("A demokratikus alkotmánytervezésnek szükségszerűen léteznek egyetemes elvei, még akkor is, ha ezek az elvek nagyrészt felfedezetlenek maradtak.").

178. Tom Ginsburg, *Constitutionions as Contract, Constitutions as Charters*, in THE SOCIAL AND POLITICAL FOUNDATIONS OF CONSTITUCIONS, *Supra* note at 24,182, 196 (az alaptörvényi rendelkezések leírása).

179. Benedikt Goderis & Mila Versteeg, *Transznacionális alkotmányosság: A Conceptual Framework*, in THE SOCIAL AND POLITICAL FOUNDATIONS OF CONSTITUCIONS, *supra* note 24, 103. o. (dokumentálva az alkotmányozásban világszerte széles körben elterjedt kölcsönzéseket, a XIX. századi Latin-Amerikától a posztkoloniális Afrikán át Izlandig és a mai Dél-Szudánig).

gondosan tanulmányozzák, hogy új felismeréseket nyerjenek arról, hogyan lehetne a legjobban "megtervezni" az ír társadalmat.¹⁸⁰ Legutóbb a 2011 dél-szudáni alkotmányt írták külföldi tanácsadók egy csoportjának égisze alatt, akik tanácsot adtak a dél-szudáni alkotmányozóknak a javasolt döntések bölcsességéről.¹⁸¹ A funkcionális alkotmánytervezés tehát egy tudományhoz hasonlít, amelynek keretében szakértők írják elő az egyes nemzetek számára az optimális alkotmányos megoldásokat.¹⁸² Az ilyen funkcionális alkotmánytervezési receptek azonban valószínűleg elszakadnak a közvéleménytől.

B. Univerzalizmus

A valós alkotmányozók nem csupán a demokratikus alkotmányelmélet követelményei és a funkcionális megfontolások között egyensúlyoznak, hanem az univerzalizmussal is: azzal a meggyőződéssel, hogy bizonyos értékek annyira fontosak, hogy azokat mindenhol az alkotmányokban kell rögzíteni.¹⁸³ Egy univerzalista nézőpontból minden alkotmánynak tartalmaznia kell bizonyos egyetemes jogi normákat, függetlenül a közvéleménytől.¹⁸⁴

A szociológiai kutatások egy része kimutatta, hogy a nemzetközi közösséget egyre inkább az államiság szabványosított modelljei jellemzik.¹⁸⁵ Különösen az emberi jogok területén létezik ma már egy nemzetközileg meghatározott emberi jogi paradigma, amely a nemzetközi közösséget olyan kifejezett formális normákkal látta el, amelyek alapján az államokat értékelni lehet.¹⁸⁶ Azok az államok, amelyek a nemzetközi közösség tagjainak tekintik magukat, öntudatosan megfelelnek ezeknek a normáknak, hogy nemzetközi legitimitást nyerjenek.

Ezt a nemzetközi paradigmát az Egyesült Nemzetek alapvető emberi jogi szerződésai rögzítik a legmarkánsabban. Normatív értelemben a nemzetközi emberi jogok és a nemzetközi emberi jogok

180. Paul Brady, *Social, Political and Philosophical Foundations of the Irish Constitutional Order*, in THE SOCIAL AND POLITICAL FOUNDATIONS OF CONSTITUTIONS, *Supra* note 24, at 269,274.

181. *Lásd* Cope, *Supra* note 34, 304. o. (a 2011-es dél-szudáni átmeneti alkotmány kidolgozásában részt vevő külföldi szakértők káderének leírása, akik a Nemzeti Demokratikus Intézettől, a Max Planck Intézettől a Latham & Watkins amerikai ügyvédi irodáig terjedtek).

182. *Lásd pl.* „JACKSON, *supra* note at (13,265megjegyezve, hogy az alkotmányozás magában foglalja "a nemzetközi szereplőkkel (kormányzati és nem kormányzati szervezetekkel) folytatott konzultációkat (ha nem is az irányítást) az alkotmányos felépítést (beleértve a szavazási rendszereket), az alkotmányos jogokat és az alkotmányos végrehajtási mechanizmusokat illetően"); Jed Rubenfeld, Commentary, *Unilateralism and Constitutionalism*, N79.Y.U. L. REV. 1971, 1992-93 (2004) (az elsősorban külföldi tanácsadók által kidolgozott "nemzetközi alkotmányok" elterjedtségének leírása).

183. Tushnet, *Supra* note at34, (a normatív univerzalizmust úgy írja le, mint azt az elképzelést, hogy mindenhol ugyanazok az egyetemes értékek érvényesek).

184. *Id.* 69. o. ("A normatív univerzalizmus elsősorban az összehasonlító alkotmányjogot és a nemzetközi emberi jogokat tanulmányozók közötti párbeszédéből ered.")

185. *Lásd* John W. Meyer, John Boli, George M. Thomas & Francisco O. Ramirez, *World Society and the Nation-State*, 103 AM. J. SOC. 144, 144-45 (1997) ("A mai nemzetállam számos jellemzője a globális kulturális és társulási folyamatokon keresztül felépített és terjesztett világméretű modellekből származik.")

186. David S. Law & Mila Versteeg, *Constitutional Variation Among Strains of Authoritarianism*, in CONSTITUTIONS IN AUTHORITARIAN REGIMES 165, 170 (Tom Ginsburg & Alberto Simpser szerk., 2014).

jogrendszer az, hogy bizonyos jogok egyetemesek, függetlenül attól, hogy hol születtek.¹⁸⁷ A második világháború óta egyre több jogot véd a nemzetközi jog.¹⁸⁸ Ezeket a szerződéseket az államok legnagyobb többsége széles körben ratifikálta, és így jogilag kötelező érvényűek rájuk nézve. E jogok közül sok jog elnyerte a nemzetközi szokásjog státuszát, ami jogilag kötelezővé teszi őket még azokra az államokra is, amelyek nem ratifikálták ezeket a szerződéseket.¹⁸⁹ Jogi státuszuk mellett az emberi jogi szerződések erős normatív vonzerővel bírnak, mivel a nemzetállamok közötti globális konszenzust képviselik. A nemzetközi emberi jogi szerződések eleve az emberi jogokkal kapcsolatos globális konszenzus megfogalmazására és előmozdítására törekszenek.¹⁹⁰ Azok az államok, amelyek jó szándékot akarnak jelezni a nemzetközi közösség felé, és öntudatosan a közösség részévé kívánnak válni, ezért valószínűleg megfelelnek a nemzetközi emberi jogi szerződésekben foglalt egységes alkotmányos modelleknek.¹⁹¹

Bár eltérő logikában gyökereznek, a funkcionalizmus és az univerzalizmus egyaránt szabványosított dokumentumokat hoz létre,¹⁹² nem pedig a nemzeti értékek különálló, a nemzetek egymástól való megkülönböztetésére szolgáló kijelentéseit. A gyakorlatban pedig gyakran keverednek egymással, korlátozott számú szabványosított modellt kínálva az alkotmánytervezőknek, és korlátozva a tervezők mozgásterét az e modellektől eltérő népi értékek kifejezésére.¹⁹³

187. *Pl.* LOUIS HENKIN, *A JOGOK KORSZAKÁJA 2* (1990) ("Az emberi jogok egyetemesek: minden emberi lényt megilletnek minden emberi társadalomban. Nem különböznek földrajzi vagy történelmi, kulturális vagy ideológiai, politikai vagy gazdasági rendszertől vagy a társadalmi fejlődési fokozattól.").

188. *Lásd pl.* TODD LANDMAN, *PROTECTING HUMAN RIGHTS: A COMPARATIVE STUDY 4* (2005) ("[E]ven a legoptimistább megfigyelők 1948-ban nem tudták volna elképzelni az emberi jogi diskurzus és doktrína későbbi növekedését és befolyását. . . ." (idézet kihagyva)); BETH A. SIMMONS, *MOBILIZING FOR HUMAN RIGHTS: INTERNATIONAL LAW IN DOMESTIC POLITICS 36* (2009) ("Az emberi jogok nemzetközi jogával kapcsolatban a legszembevetőbb tény, hogy a második világháború vége előtt szinte teljesen hiányzott.").

189. *RESTATEMENT (THIRD) OF THE FOREIGN RELATIONS LAW OF THE UNITED STATES § 702* (1987) ("Egy állam megsérti a nemzetközi jogot, ha az állam politikájaként a nemzetközi jogban való részvételre vonatkozó szabályokat gyakorolja, bátorítja vagy elnézi, hogy (a) népiirtás, b) rabszolgaság vagy rabszolga-kereskedelem, c) egyének meggyilkolása vagy eltűntetése, (d) kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés, e) hosszan tartó önkényes fogva tartás, f) rendszeres faji megkülönböztetés vagy g) a nemzetközileg elismert emberi jogok súlyos megsértésének következetes mintája.").

190. Christof Heyns & Frans Viljoen, *The Impact of the United Nations Human Rights Treaties on the Domestic Level*, 23 *HUM. RTS. Q.* 483, 488 (2001) ("A szerződéses rendszer nagyrészt meghatározta az emberi jogi normákkal kapcsolatos nemzetközi konszenzust").

191. *Lásd pl.* GRAHAM HASSALL & CHERYL SAUNDERS, *ASIA-PACIFIC CONSTITUTIONAL SYSTEMS* (12002) ("Az [Emberi Jogok Egyetemes] Nyilatkozata bizonyára nagyobb hatással volt a következő dokumentumokra

gondolkodást a jogról, az alkotmányosságról és a kormányzásról, mint bármely más, az elmúlt évszázadban készült dokumentum."); JACKSON, *supra* note 13, 40. o. ("[M]inden, a második világháború óta kidolgozott külföldi alkotmány a nemzetközi emberi jogi eszközökre (vagy más, ezekre az eszközökre támaszkodó alkotmányokra) mint ősképekre támaszkodik, ami párhuzamos jogvédő rendelkezésekhez vezet."); Heyns & Viljoen, *Supra* 190. lábjegyzet, 500. o. (esettanulmányok alapján megállapítja, hogy az ENSZ által kihirdetett emberi jogi eszközök erősen befolyásolták a különböző országok alkotmányozását).

192. *Lásd* Tushnet, *Supra* note 34, 67., 74. o. (megjegyezve, hogy mind a funkcionalisták, mind az univerzalisták egyetemes elveket keresnek).

193. Law & Versteeg, *Supra* 80. lábjegyzet, 1163-64. o. (megállapítva, hogy a világ alkotmányai közötti eltérések kilencven százalékát két alapvető dimenzió magyarázza: (1) egy ország általános tendenciája.

C. Az alkotmányos tervezés dilemmája

A funkcionalizmus és az univerzalizmus időnként ellentmondhat a népi önkifejezés eszményének. Első pillantásra úgy tűnhet, hogy a nemzeti értékek kifejezése, az egyetemes normák artikulálása és bizonyos célok funkcionális kialakítása mind megvalósítható ugyanazzal az eszközzel.¹⁹⁴ A preambulum például hirdethetné a nemzet értékeit, a törvényjavaslat rögzíthetné az egyetemes jogok egységes csomagját, az alkotmánytervezés korszerű elvei pedig az alkotmány szerkezeti részében érvényesülhetnének. Ha azonban a nemzeti értékek több mint retorikai kijelentések, és áthatják az alkotmány érdemi részét, akkor feszültség alakulhat ki. A népi értékek ütközhetnek mind a funkcionalizmus alkotmánytervezési receptjeivel, mind pedig az univerzalizmus azon elképzelésével, hogy a jogok egy alapkészletét mindenhol el kell fogadni.

Az előbbi példát a társadalmi-gazdasági jogok példáján szemléltethetjük. A fejlődő országokban, ahogy máshol is, az emberek nagyra értékelik az élelemhez való jogot, a lakhatáshoz való jogot és a megfelelő életszínvonalhoz való jogot. Valójában a szegénység és az alultápláltság enyhítése lehet a jövő egyik vezető célja.¹⁹⁵ Ha azonban a kormány képtelen teljesíteni ezeket a jogokat, fennáll annak a veszélye, hogy ezek beemelése az egész alkotmányt pusztán törekvésekkel teli dokumentummá degradálja. Vagyis, ha a kormány rendszeresen megsérti például az élelemhez való jogot, akkor kevésbé lesz meglepő, ha ugyanezt teszi a kínzás tilalmával kapcsolatban is.¹⁹⁶ Ennek eredményeképpen a funkcionalizmus a társadalmi-gazdasági jogokkal kapcsolatos népi önkifejezés ellen szól.

Talán még ennél is fontosabb, hogy a népszerű értékekhez való hűség túlságosan kidolgozott dokumentumokat eredményezhet, mivel minden potenciálisan vonzó értéket alkotmányos értékévé változtat. A 2008-as ecuadori alkotmány, amelyet széleskörű népi hozzájárulással írtak meg, a helyben termelt tápláló élelmiszerekhez való jogot, a szoptató anyák jogait, a tiszta városi levegőhöz való jogot és számos más célt is megfogalmaz.¹⁹⁷¹⁹⁸

hogy kevés vagy sok jogot tartalmazzon, és (2) hogy a dokumentum inkább államelvű vagy inkább libertariánus jellegű-e).

194. *Lásd pl.* Kreimer, *Supra* note, 13,648-50 (az alkotmányok nemzeti identitásként való konceptualizálása és szembeállítás az alkotmányokkal mint operációs rendszerekkel); Mark Tushnet, *The Possibilities of Comparative Constitutional Law*, YALE 108 L.J. 1269-74 (1999) (az alkotmányok "kifejező" funkciójának konceptualizálása és szembeállítás az alkotmányok funkcionalistább szemléletével).

195. *Lásd* Law & Versteeg, *Supra* note at (82,868) megjegyezve, hogy Csád alkotmánya ingyenes és egyetemes oktatást ígér, annak ellenére, hogy a lakosságnak csak egyharmada írástudó, Afganisztán alkotmánya pedig egyetemes egészségügyi ellátást ígér, annak ellenére, hogy a világon a legalacsonyabb a várható élettartam).

196. *Lásd pl.* Cass Sunstein, *Why Does the American Constitution Lack Social and Economic Guarantees*, in AMERICAN EXCEPTIONALISM AND HUMAN RIGHTS, *supra* note 65, at 90, 101-02 (kétségeit fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy "a szociális és gazdasági jogokat tartalmazó számos alkotmány egyáltalán változást hozott-e 'a terepen").

197. Stephan Küffner & Joshua Partlow, *Voters in Ecuador Approve Constitution: New Document Would Enhance Presidential Powers, Allow Consecutive Terms*, WASH. POST, 2008. szeptember 29., A14. o. (megjegyezve, hogy "az ecuadoriak legalább 65 százaléka az alkotmányra szavazott" a nyilvános népszavazáson); Carlo Ruiz Giraldo, *Social Participation and Prior Consultation Rights in Ecuador: An Unfinished Dream?*, CONSTITUTIONNET (2013), augusztus, <http://www.constitutionnet.org/news/social-participation-and-prior-consultation-rights-ecuador-unfinished-dream>

("[S]ocial participation was ... a key feature of Ecuador's constitutional project both in terms of content and process.").

198. CONSTITUCIÓN POLÍTICA DE LA REPÚBLICA DEL ECUADOR cikke. 13 (a biztonságos élethez való jog kinyilvánításáról)

más latin-amerikai dokumentumok hasonló anyagból készültek.¹⁹⁹ Az ilyen dokumentumok valószínűleg népszerűek lesznek, mivel az emberek jellemzően támogatják, hogy az alkotmányba vonzó célok széles körét foglalják bele.²⁰⁰ A funkcionalisták számára azonban az ilyen dokumentumok aggályokat vetnek fel e célok érvényesíthetőségével, valamint az igazságszolgáltatás megfelelő szerepével kapcsolatban egy demokratikus társadalomban.²⁰¹ Ezért a funkcionalizmus óvatosságot javasol az alkotmányos jogok túlságosan széles katalógusával szemben.

A népi önkifejezés alááshatja a nemzetközi emberi jogi normákat is. A hagyomány és a mélyen vallott kulturális értékek nevében egyes nemzetek engedélyezték a nemi szervek megcsonkítását, annak ellenére, hogy ez a gyakorlat sérti a nők egyenlőségének a nemzetközi jogban meghatározott alapelveit.²⁰² A kultúra nevében egyes alkotmányok a csoportjogokat az egyéni jogok fölé helyezték,²⁰³ és visszaállították a hagyományos intézményeket.²⁰⁴ Bizonyos vallási értékek nevében korlátozták a nők jogait, és korlátozták a nők abortuszhoz való jogát.²⁰⁵ Hasonlóképpen, az emberek vágyára hivatkozva

és állandó hozzáférést biztosítanak "egészséges, elegendő és tápláló élelmiszerekhez", amelyeket "lehetőleg helyben, különböző identitásuknak és kulturális hagyományaiknak megfelelően termelnek"; *id. art. 43. cikk* (garantálja a terhes nők és a szoptató anyák jogát arra, hogy (1) ne érje őket hátrányos megkülönböztetés a terhességük miatt az iskolában, a nyilvánosság előtt és a munkahelyen, (2) ingyenes és anyai egészségügyi szolgáltatásokhoz, (3) egészségük és életük kiemelt védelméhez és gondozásához a terhességtől a szülés utáni időszakig, valamint (4) a terhesség utáni felépüléshez és szoptatáshoz szükséges egészségügyi létesítményekhez); *id. art. 276. cikk* (4) bekezdés (az államot megbízza a környezetvédelem és a környezet helyreállításának előmozdításával a levegőhöz való állandó és minőségi hozzáférés biztosítása érdekében).

199. *Lásd King, Supra* note 24, 81., 190-201. o. (leírja, hogy Venezuela, Ecuador és Bolívia alkotmánya hogyan rögzíti az értékek radikális listáját).

200. *Lásd a IV.B. részt* (megállapítva, hogy az átfogóbb jogtörvényekkel rendelkező alkotmányok nagyobb támogatottságot élveznek a nép körében); *lásd még Ginsburg et al., Supra* note at12, (empirikusan 218 megállapítva, hogy a népszavazás útján létrehozott alkotmányok "nagyobb valószínűséggel tartalmaznak gyakorlatilag minden jogkategóriát"); *Lansberg-Rodríguez, Supra* note 50 (megjegyezve, hogy a népszavazásokon általában a jogok széles körű csomagja kap igenlő szavazatot).

201. *Lásd pl. Cass Sunstein, Social and Economic Rights? Lessons from South Africa* 1, 3 (The Law Sch. of the Univ. of Chi., John M. Olin Law & Economics Paper Series No. 124, 2001) (megjegyezve, hogy a szociális és gazdasági jogok számos kritikusa aggódik amiatt, hogy ezek a jogok meghaladják a bírói képességeket, és az igazságszolgáltatást bízzák meg a nagyméretű bürokratikus intézmények felügyeletével).

202. *Lásd 14. sz. általános ajánlás: Női körülmételés, A nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés kiküszöbölésével foglalkozó bizottság, 9. ülés, január 22-február, 1990, ENSZ2, dok. A/45/38, at (1990. 80. június 6.)* (ajánlja, hogy az államok szüntessék meg a női körülmételés gyakorlatát); Nyilatkozat a nők elleni erőszak felszámolásáról, G.A. Res. 48/104, art. 2(a), U.N. GAOR, 48. ülés, 49. kiegészítés, U.N. Doc. A/48/49, 217. o. (1993. december 20.) (kimondva, hogy a női nemi szervek megcsonkítása a nők elleni erőszak egyik formája).

203. *Lásd Cobba, Supra* note at58, (az "afrikai világnézetet" úgy írja le, mint amely a "csoportos szolidaritást és a kollektív felelősséget" hangsúlyozza, és megjegyzi, hogy az afrikai alkotmányok "mindenek voltak, csak nem afrikaiak").

204. *Lásd pl. Ö FÖNAGysága SOBHUZA II. KIRÁLY PROKLAMÁCIÓJA [ALKOTMÁNY] 1973. április 12.* (Szváziföld) (megjegyezve, hogy "az [1968-as függetlenségi] alkotmány lehetővé tette, hogy országunkba hozzuk a társadalmunk életmódjától idegen és azzal összeegyeztethetetlen, rendkívül nemkívánatos politikai gyakorlatokat ... ez az elem egyre inkább ellenségeskedést, keserűséget és nyugtalanságot szül békés társadalmunkban"). Az 1973-as kiáltvány eltörölte a parlamentet, és visszaállította a svvázi király hagyományos intézményét. *Id.*

205. Egyre nagyobb az egyetértés abban, hogy az abortuszhoz való hozzáférést a nemzetközi emberi jogi törvények megkövetelhetik. *Lásd a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés kiküszöbölésével foglalkozó bizottság, általános*

a gazdasági növekedés érdekében egyes vezetők a társadalmi-gazdasági jogokat a polgári szabadságjogok elé helyezték.²⁰⁶ Általánosságban elmondható, hogy a nemzetközi emberi jogi törvények által védett kisebbségi jogokat a többség kívánságai könnyen semmibe veszik.

Annak illusztrálására, hogy a népi értékek hogyan ütközhetnek az egyetemes jogi normákkal, tekintsük meg az új magyar alkotmányt. A 2011-ben megírt dokumentum kifejezett célja, hogy a magyar nemzet "hazafiságának és közös hitvallásának forrásává" váljon.²⁰⁷ A dokumentumnak nem csak a preambuluma hosszú, de az érdemi része is rövid és a laikus olvasók számára is hozzáférhető, szemben a hosszú és technikai jellegű elődjével.²⁰⁸ Az előző dokumentummal ellentétben védi a magzatok életét a fogantatás pillanatától, és a házasságot az ellenkező nemű partnerekre korlátozza.²⁰⁹ Továbbá korlátozza a bírói hatalmat a demokratikus törvényhozás felülbírálására.²¹⁰ Bár az Európa Tanács és az Egyesült Államok széles körben elítélte, hogy nem védi megfelelően a jogokat,²¹¹ ez a "népi alkotmány" olyan értékeket rögzít, amelyeket a magyar emberek többsége állítólag vall.²¹²

26. sz. ajánlás: Női migráns munkavállalók, ¶ 42d18, Sess., okt. 20-nov. 7, 2008, U.N. Doc. CEDAW/C/2009/WP.1/R (2008. december 5.) (megjegyezve, hogy "[a] hátrányos megkülönböztetés különösen élesen jelentkezhet a terhességgel kapcsolatban", és utalva arra, hogy a nőekkel szembeni hátrányos megkülönböztetés kiküszöbölésével foglalkozó bizottság (CEDAW) előírja az abortuszhoz való hozzáférést).

206. *Lásd* Kausikan, *Supra* 58. lábjegyzet, 35. o. (arra utalva, hogy a "rend és a stabilitás" a gazdasági növekedés "előfeltétele", míg a növekedés "a polgári és politikai jogok teljesítésének szükséges alapja"). Az emberi jogokkal kapcsolatos "ázsiai álláspont" hivatalos nyilatkozatát lásd: Emberi Jogi Világkonferencia, 1993. március 29. - 1993. április 2., *Az emberi jogi világkonferencia ázsiai regionális találkozásának jelentése ("bangkoki nyilatkozat")*, ¶ U10., N. Doc. A/CONF.157/ASRM/8-A /CONF.157/PC/59 (1993. április 7.).

207. Stumpf István, bírő, Alkotmánybíróság, Magyarország új Alaptörvényének születése, vitaindító előadás a Heritage Alapítványnál (2012.11. okt.), <http://www.heritage.org/research/lecture/2013/05/modell-forras-vagy-kiugro-milyen-hatas-a-van-az-az-usa-alkotmany-az-mas-nemzetek-ujjonnan-elfogadott-alkotmanyaira>.

208. *Id.* ("[A] rövidebb ... és könnyebben érthető magyar alkotmány megalkotásának egyik fő célja az volt, hogy az alkotmányt az átlag magyar állampolgárok számára hozzáférhetőbbé és értelmesebbé tegye.")

209. MAGYARORSZÁG ALAPTÖRVÉNYE, [SZÖVETSÉG] art. 2 ("[A]z élet a magzatot a fogantatás pillanatától kezdve védi."); *id.* art. L ("Magyarország védi a házasság intézményét, mint egy férfi és egy nő egyesülését.")

210. *Lásd* *Magyarországot*: HUM. RTS. WATCH, (2013. március 12.), <http://www.hrw.org/news/2013/03/12/hungary-constitution-changes-warrant-eu-action> (megjegyezve, hogy az egyik márciusban elfogadott alkotmánymódosítás "2013[1]imit[ed] az Alkotmánybíróság mandátumát, megakadályozva, hogy a 2012. január 1-je, az új alkotmány hatályba lépése előtti saját döntéseire hivatkozzon, és megszüntetve az alkotmánymódosítások érdemi felülvizsgálatára vonatkozó hatáskörét").

211. *Lásd* Kim Lane Scheppele, *Hungary's Constitutional Revolution*, N.Y. TIMES (2011. december 19., 10:31), <http://krugman.blogs.nytimes.com/2011/12/19/hungarys-constitutional-revolution> (az új alkotmányt ért nemzetközi kritikák ismertetése).

212. *Lásd* Hanneke van den Akker, Rozemarijn van der Ploeg & Peer Scheepers, *Disapproval of Homosexuality: összehasonlító kutatás a homoszexualitás helytelenítésének egyéni és nemzeti meghatározóiról az európai20 országokban*, INT25'L J. PUB. OPINION RES. 64, 71-72 (2013) (kiemelve, hogy az empirikus kutatások azt mutatják, hogy húsz vizsgált európai ország közül Magyarország nemzeti és egyéni szinten is jobban helyteleníti a homoszexualitást, mint a legtöbb európai ország).

Hasonlóképpen, a rövid életű 2012-es egyiptomi alkotmány tele volt a nemzeti identitás retorikájával, és hűséget mutatott az egyiptomiak többsége által vallott iszlám értékekhez.²¹³ A kisebbségi csoportok - elsősorban a kopt közösség és a liberális női csoportok - azonban kezdettől fogva aggódtak amiatt, hogy a dokumentum nem fogja megfelelően védeni a jogaikat.²¹⁴ Annak ellenére, hogy a dokumentumot az egyiptomiak többsége támogatta, és népszavazáson fogadták el, az emberi jogi szervezetek határozottan elítélték, hogy a dokumentum nem védi az emberi jogokat.²¹⁵ A dokumentum drámai utóélete, amelyet aznap hagytak el, amikor az újonnan megválasztott Morszi elnököt a hadsereg megbuktatta, jól mutatja a túlságosan többségi jellegű, a kisebbségi jogok védelmét elmulasztó dokumentumok veszélyét.²¹⁶

Bár külső szemszögből nézve normatív szempontból vonzó, a funkcionalizmus és az univerzalizmus sajátos problémákkal jár. A demokráciaelmélet szempontjából aggasztóak, amikor a magasabb szintű jogalkotás legitimitása nélkül korlátozzák a többséget.²¹⁷ De van egy gyakorlatiasabb aggodalom is az ilyen dokumentumokkal kapcsolatban. Ahol a dokumentumoknak nincs népi támogatottsága, ott kevésbé valószínű, hogy a gyakorlatban is működnek. A posztkoloniális alkotmányozás afrikai tapasztalatai jól illusztrálják ezt a veszélyt. Nagy-Britannia szinte valamennyi korábbi afrikai gyarmata a függetlenné válás után pontosan ugyanazt a törvénytervezetet kapta.²¹⁸ Ezek a jogtörvények jellegzetesen libertariánus jellegűek voltak, és a negatív szabadságjogokat hangsúlyozták, miközben a társadalmi-gazdasági jogokat kihagyták belőlük. Technikai jellegű, ügyvédek által készített dokumentumok voltak, minden egyes rendelkezésen belül korlátozó záradékok kimerítő listájával.²¹⁹ Valójában az összes ilyen jogtörvényt az emberi jogok és alapvető szabadságok európai egyezménye mintájára készítették.²²⁰ A legtöbb esetben azonban nem sikerült

213. *Lásd pl.*, David D. Kirkpatrick, *Islamists Rush Through Egyptian Constitution and Prepare to Vote on It*, N.Y. TIMES, Nov. 30, 2012, at A6 (a jelenleg készülő dokumentum vitatott rendelkezéseinek ismertetése).

214. David D. Kirkpatrick, *Thousands of Egyptians Protest Plan for Charter*, N.Y. TIMES, 2012. december 5., A6. oldal (beszámolója szerint "a tömeg jómódúbbnak tűnt, mint a szokásos Tahir téri tüntetéseken résztvevők", és hogy "szokatlanul sok nő volt jelen, különösen egy sötétedés utáni eseményhez képest, és nagyon kevés hagyományos iszlám fejkendős", valamint hogy "Egyiptom kopt keresztény kisebbsége nagy számban volt jelen").

215. *Lásd* David D. Kirkpatrick & Kareem Fahim, *Egypt Islamists Expect Approval of Constitution*, N.Y. TIMES, 2012. dec. 16., A1 ("Sok nemzetközi szakértő elszalasztott lehetőségként kifogásolta a chartát, amely tele van az egyiptomi identitásról szóló széleskörű kijelentésekkel, de tele van kikapukkal a jogok védelméről"). *Egypt's New Constitution Mixed on Support for Rights*, HUM. RTS. WATCH (2012. november 30.), <http://www.hrw.org/news/2012/11/29/egypt-new-constitution-mixed-support-rights>; (az alkotmánytervezet Rights and Freedoms fejezetének problémás cikkeinek áttekintése).

216. Daniel Lansberg-Rodriguez, *An Obituary for the Egyptian Constitution, 2012-2013*. december 26. - július 3., FOREIGN POL'Y, (július 83, 2013,; 11 PM), http://transitions.foreignpolicy.com/posts/2013/07/03/an_obituary_for_the_egyptian_constitution_dec_26_2012_july_3_2013.

217. *Lásd a 26-29. lábjegyzeteket és a kísérő szöveget.*

218. *Lásd* CHARLES PARKINSON, *BILLS OF RIGHTS AND DECOLONIZATION 1-19* (2007) (leírja, hogyan vált Nagy-Britannia politikájává, hogy a függetlenségi tárgyalások részeként jogtörvényt követeljen meg).

219. *Lásd id.* 250-53. o. (arra utalva, hogy a volt brit gyarmatokra vonatkozó törvényjavaslatokat "aprólékosan fogalmazták meg", amint azt a kidolgozott korlátozó záradékok jelzik).

220. *Lásd*: A.W. BRIAN SIMPSON, *HUMAN RIGHTS AND THE END OF EMPIRE: BRITAIN AND THE GENESIS OF THE EUROPEAN CONVENTION 844-73* (2004) (annak leírása, hogy a posztkoloniális törvényjavaslatok a

az újonnan létrehozott afrikai államok legégetőbb problémáinak - a mély etnikai feszültségek és a tartós szegénység - kezelése. Szabadelvű elveik a gyakorlatban soha nem működtek.²²¹

Ez a posztkoloniális tapasztalat kapcsolódik az összehasonlító jogban régóta ismert közhelyhez, miszerint az átültetett (azaz az egyik országból a másikba exportált) jogszabályok gyakran halott betű maradnak, függetlenül attól, hogy papíron mennyire kívánatosak.²²² Az átültetett törvények - úgy találták - "átültetési hatás" miatt hatástalanok, mivel nincsenek kapcsolatban a helyi nézetekkel, hagyományokkal és gyakorlatokkal.²²³ Az alkotmánytervezés funkcionalizmusa és univerzalizmusa potenciálisan hozzájárulhat egy ilyen transzplantációs hatáshoz, vagy olyan dokumentumokat eredményez, amelyek papíron sok csodálatra méltó, de a gyakorlatban nem működnek.²²⁴

Összefoglalva, ahol a népi önkifejezés érdemi alkotmányos döntéseket érint, ott valódi feszültségek alakulhatnak ki. A népi értékeket kifejező alkotmány alááshatja az alkotmányos funkcionalizmus és univerzalizmus elveit, ahogyan az univerzális vagy funkcionális alkotmány alááshatja a népi önkifejezést. A valós alkotmánytervezők számára egyrészt a népi értékek, másrészt a funkcionalizmus és az univerzalizmus egymással versengő logikája valódi dilemmát jelent, amely az alkotmányok természetére is vonatkozik. A cikk megállapításai azt sugallják, hogy amikor szembesültek ezzel a dilemmával, a legtöbb valós alkotmánytervező a funkcionalizmust és az univerzalizmust részesítette előnyben a népi önkifejezéssel szemben.

jogokat az emberi jogok és alapvető szabadságok európai egyezménye alapján alakították ki).

221. *Lásd pl. Charles O.H. Parkinson, The Social and Political Foundations of the Nigerian Constitution, in THE SOCIAL AND POLITICAL FOUNDATIONS OF CONSTITUCIONS (Az alkotmányok társadalmi és politikai alapjai), fenti jegyzet:24, A nigériai alkotmány társadalmi és politikai alapjai. 532, 533 (megjegyezve, hogy a nigériai függetlenségi alkotmány azért bukott meg, mert "képtelen volt figyelembe venni a nigériai társadalom alapvető társadalmi és politikai megosztottságát"); Ruth Gordon, Growing Constitutions, U1. PA. J. CONST. L. (528,1999531) (megjegyezve, hogy "a Szaharától délre fekvő afrikai országokban a posztkoloniális alkotmányok nagyrészt irrelevanciába és kudarcba fulladtak", mert "nem voltak szilárdan megalapozva annak a társadalomnak a kulturális erkölcsében, amelyben működtek").*

222. Pierre Legrand, *The Impossibility of 'Legal Transplants'*, 4 MAASTRICHT J. INT'L COMP. L. 111, 118-20 (1997) (arra utalva, hogy "a legjobb esetben is, ami egyik joghatóságból a másikba áthelyezhető, az szó szerint értelmetlen szavak formája", és hogy "[n]egy szabály a kölcsönvevő joghatóságban nem lehet jelentőséggel bírhat annak a joghatóságnak a szabálya tekintetében, ahonnan kölcsönzik" (kiemelés az eredetiben); *vö. ALAN WATSON, LEGAL TRANSPLANTS: AN APPROACH TO COMPARATIVE LAW 1-24 (1st ed. 1974) (arra utalva, hogy a jogi átültetés a jogi változások elsődleges motorja).*

223. *Vö. Daniel Berkowitz, Katharina Pistor & Jean-Francois Richard, Economic Development, Legality, and the Transplant Effect, 47 EUR. ECON. REV. 165, 165 (2003) (a jogi átültetés negatív hatásainak leírása és ennek "transzplantációs hatásként" való jellemzése), Daron Acemoglu, Davide Cantoni, Simon Johnson & James A. Robinson, The Consequences of Radical Reform: The French Revolution, 101 AM. ECON. REV. 3286, 3304 (2011) (arra utalva, hogy a "nagy durranás" intézményi reformok elősegíthetik a gazdasági növekedést).*

224. *Lásd Stephen Cornell & Joseph P. Kalt, Where Does Economic Development Really Come From? Constitutional Rule Among Contemporary Sioux and Apache, 33 ECON. INQUIRY 402, 404 (1995) (a sziú és az apacs törzsek tanulmányozásával és azzal a javaslattal, hogy a már meglévő intézményekhez nem kapcsolódó alkotmányok hatástalanok); Richard A. Posner, Creating a Legal Framework for Economic Development, WORLD13 BANK RESEARCH OBSERVER (1,19986) (megjegyezve, hogy az átültetés nem működik az alkotmányok esetében, mivel az alkotmányjog "hatékonyága" "egy különösen összetett kulturális és intézményi mátrixon múlik"); Fredrick Schauer, On the Migration of Constitutional Ideas, 37 CONN. L. REV. 907, 912 (2005) (feltételezve, hogy az "átültetett" alkotmányok azért lehetnek kevésbé hatékonyak, mert távol állnak a helyi körülményektől).*

KÖVETKEZTETÉS

Ez a cikk az első átfogó empirikus vizsgálatot mutatja be az emberek értékei és alkotmányuk közötti kapcsolatáról. A fő megállapítás, miszerint az alkotmányos döntések és a népi értékek között csak gyenge kapcsolat áll fenn, sok olvasót meglephet. Összehasonlító szempontból azok az országok, amelyek lakossága fontosnak tartja az egyes jogokhoz kapcsolódó értékeket, nem valószínűbb, hogy ezeket a jogokat alkotmányukban rögzítik, mint azok az országok, amelyek lakossága nem osztja ezeket az értékeket. Sőt, egy adott országon belül gyakran jelentős szakadék tátong az alkotmányos döntések és a népi értékek között. E szakadékból hiányzik a lakossági támogatás: a legtöbb esetben az emberek igenis szeretnék, ha az alkotmányban rögzítenék értékeiket.

Ezek a megállapítások ellentmondanak a kortárs alkotmányelmélet néhány alapvető feltételezésének. Az alkotmányoknak mint a nemzet legfőbb jogi dokumentumainak általában erős demokratikus legitimitációt tulajdonítanak.²²⁵ Különösen akkor, amikor az alkotmány a rendes jogszabályok érvénytelenítésének alapjául szolgál, az alkotmányelmélet megköveteli, hogy az alkotmány demokratikusabb legyen, mint a rendes jogszabályok, különben a bírósági felülvizsgálat gyakorlata demokratikus szempontból nehezen lenne igazolható. E cikk megállapításai azt sugallják, hogy a világ számos alkotmánya nem felel meg ennek a követelménynek, és így az ellentétességi probléma megoldatlan marad. Összességében kevésbé támasztja alá azt az állítást, hogy a bírósági felülvizsgálat az alkotmányos dokumentumban rögzített valódi népakaratot közvetíti.

A cikk megállapításai felvetik a kérdést, hogy kinek az értékeit tükrözik az alkotmányok, ha nem a népi többség értékeit. Egyrészt lehetséges, hogy a szakértők, akik számos alkotmányt készítenek, gondosan egyensúlyoznak a népi önkifejezés és az univerzalisztikusabb és funkcionálisabb megfontolások között.²²⁶ Másrészt az alkotmányok egyszerűen a dokumentumok szerzőinek sajátos preferenciáit tükrözhetik. Az alkotmányok tükrözhetik például a kormányzó elit értékrendjét is, amely a dokumentumokat azért írja, hogy megvédje a lakosság által nem osztott magánértékeit.²²⁷ Az ebben a cikkben alkalmazott kvantitatív empirikus megközelítés csupán madártávlatból szemléli a globális alkotmányozás folyamatát; nem képes az alkotmányozók motivációit feltárni. További kutatásokra van szükség a népszerűtlen alkotmányozás rejtélyének megmagyarázásához, és annak megállapításához, hogy milyen értékeket kényszerítenek ki a "Mi, a nép" nevében.

Végezetül, a cikk megállapításai felvetik azt a kérdést is, hogy hogyan értékeljük normatívan a népszerűtlen alkotmányosság jelenségét, amely a jelek szerint a világ alkotmányait jellemzi. Egyrészt a népi véleményektől elszakadt alkotmányok hajlamosabbak lehetnek a kudarcra, ahogyan azt a brit gyarmati tapasztalat is mutatja. Ezenkívül az ilyen népszerűtlen dokumentumok aggasztóak azon alkotmányelméletek szempontjából, amelyek szerint az alkotmányoknak nagyobb demokratikus legitimitást kellene élvezniük, mint a hétköznapi jogalkotásnak. Másrészt a populista alkotmányok saját problémáikkal járhatnak. Leginkább azzal, hogy nem védik a kisebbségi jogokat, és olyan döntéseket hozhatnak, amelyek univerzalista vagy funkcionalista szempontból nem kívánatosak. A nagy kudarc a

225. *Lásd a 14-18. lábjegyzetet és a kísérő szöveget.*

226. *Lásd fentebb a VI. részt.*

227. *Lásd HIRSCHL, supra note passim 148 (arra utalva, hogy az alkotmányok a hatalom elvesztésétől féltő hegemón elitek értékeit tükrözik).*

Egyiptom 2012-es alkotmánya jól példázza, hogy egy túlságosan többségi dokumentum hogyan nem képes megvédeni a kisebbségi jogokat, és akár széles körű polgári zavargásokat is kiválthat.²²⁸

Végső soron a populista alkotmány megírására vonatkozó döntés a populizmus relatív költségeinek és előnyeinek mérlegelését jelenti a népi értékektől való elszakadás költségeivel és előnyeivel szemben. Az, hogy ezek a megfontolások hogyan érvényesülnek, valószínűleg időtől és helytől függ. A mély etnikai vagy vallási megosztottsággal rendelkező országok például szükségesnek tarthatják az alkotmány és a népi értékek közötti szakadékot, mivel egy többségi dokumentum nem tudná megvédeni a kisebbségi csoportokat. Ezzel szemben a homogénebb társadalmak jelentős költségek nélkül élvezhetik a populista alkotmányok előnyeit. Nem célom, hogy minden országra vonatkozó átfogó ajánlást dolgozzak ki. Ehelyett szerényebb célom az volt, hogy rávilágítsak az alkotmányelmélet és az alkotmányos gyakorlat közötti szakadéokra. Egy ilyen szerény célnak azonban mégis messzemenő következményei lehetnek. Az alkotmánytudósok ugyanis, bár normatív módon még mindig érvelhetnek amellett, hogy az alkotmányoknak tükrözniük kell a népi értékeket, már nem feltételezhetik, hogy valóban így is van.

228. *Lásd* Lansberg-Rodriguez, 216. lábjegyzet (kifejtve, hogy míg Egyiptom 2012-es alkotmánya "erősen reprezentatív" volt a "választási szempontból domináns" "iszlamista frakció" számára, az egyiptomi kisebbségi csoportok elhanyagolása miatt nem sikerült).